

fuzinar

Leto XX

Ravne na Koroškem, 15. julija 1983

Št. 7

JULIJ '83

Konec tega meseca bodo znani rezultati našega polletnega dela in poslovanja. Vedeli bomo, koliko smo uspeli naše sklepe o boljšem delu in večji disciplini, ki smo jih sprejeli po I. četrletju, spremeniti iz besed v dejanja. Doseženo bo izhodišče za nadaljnja skupna prizadevanja za dobro in boljše delo, pa čeprav poletje objektivno ni dober čas za rekorde. Dopusti so tu in tudi prizadevnost mladih »sezoncev«, ki smo jih sprejeli na začasno delo, pač ne more enakovredno nadomestiti naših delavcev.

Zanesljivo pa poleti ne bo zastala samoupravna in politična dejavnost. Čeprav bodo v ospredju predvsem analize poslovnih rezultatov in stalna prizadevanja za izvoz, ne bomo zanemarili niti medsebojnih ocen o delu tozdov spremljajočih in skupnih dejavnosti in delovnih skupnosti. Ko bomo že vedeli za začetek dela izmen jeseni in se bržčas tudi že odločili o preakljudnem delovnem času, bomo lahko več pozornosti kot urnim kazalcem namenili boljši organizaciji dela, ki je zanesljivo še naša precejšnja notranja rezervna.

V sedanjih gospodarskih razmerah ohranjati delovni član, kruh in socialno varnost, ne biti z izgubami v breme družbi, ampak, nasprotno, tej družbi pomagati v težkem času, je lep cilj, doseganje tega cilja pa spoštovanja vreden dosežek.

Za razvoj in rast Slovenskih železarn

S problemske konference komunistov Slovenskih železarn

Delegati osnovnih organizacij ZKS iz delovnih organizacij sozda Slovenske železarne, predstavniki CK ZKS in drugi gostje so se 30. junija zbrali na prvi problemski konferenci. Pripravili so jo komunisti železarne Ravne, pri organizaciji pa jim je pomagal ravenski občinski komite ZKS.

Delegati in gosti so ocenili dejavnost komunistov v Slovenskih železarnah, razvoj družbenoekonomskih odnosov in možnosti nadaljnjega razvoja sozda. Menili so, da so Slovenske železarne ena tistih sestavljenih organizacij združenega dela v Sloveniji, ki je upravičena obstoj. Od leta 1969, ko je nastala, je dopolnjevala koncept skupnega razvoja in poslovne politike, tako da danes sodeluje tudi pri odločitvah drugih gospodarskih in negospodarskih subjektov. V današnjih zaostrenih gospodarskih razmerah je z. sozd zelo pomembno uspešno poslovanje interne banke.

Kljub temu pa z družbenoekonomskimi odnosi v sozdu nismo povsem zadovoljni. Nismo še dosegli optimalne

delitve dela in specializacije proizvodnje. Nezadostne medsebojne dobave povzročajo materialno škodo posameznim delovnim organizacijam in sozdu kot celoti. Strokovne službe se premalo povezujejo, zato razvojna in poslovna politika sozda še ni dovolj usklajena, še vedno nismo povezani v reprodukcijske celote, sklepi CK ZKS pa nas obvezujejo, da se razvojno povežejo črna metalurgija, kovinsko predelovalna industrija in tehnična trgovina. Še vedno nismo uvedli zahtevnejših dohodkovnih odnosov med našimi delovnimi organizacijami. Poskušali smo že uveljaviti udeležbo v skupnem prihodku, vendar nismo uspeli. Delovne organizacije imajo namreč različne koncepte določanja skupnega prihodka in še same iščejo najboljše rešitve za ureditev notranjih ekonomskih odnosov.

Samoupravni odnosi v sozdu se dobro razvijajo, vendar so odločitve samoupravnih in izvršilnih organov sozda ter Interne banke še preveč stvar delegatov samih. Nekatere delovne organizacije še premalo skrbijo za obve-

ščanje o delovnih rezultatih, problemih in odnosih v sozdu, zato so delavci premalo zainteresirani za skupne rešitve.

Že doslej smo v sozdu usklajevali pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev, ekonomske odnose, plane delovnih organizacij in podobno, načelo nagrajevanja po delu pa nas sili, da sprejmemo skupne osnove razporejanja dohodka in čistega dohodka, uskladimo metodo AOD, koncept skupnega prihodka in svobodne menjave dela ter delovna razmerja.

SMERNICE ZA NAPREJ

Komunisti, delegati na problemski konferenci, so sprejeli smernice za nadaljnji razvoj samoupravljanja, skupnega planiranja, krepitev skupnih funkcij in povezovanja delovnih organizacij v sozdu Slovenske železarne. Najpomembnejše povzemamo.

V sozdu SZ moramo nenehno dograjevati vlogo in položaj delavcev v tozdu, povezovati tozde v delovni organi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vlak bratstva — vez med časi in ljudmi

(Nadaljevanje s 1. strani)

zaciji in krepiti dohodkovno povezanost med delovnimi organizacijami.

Materialne tokove v sozdu bomo usmerjali s skupnim prihodkom in dogovorjenimi cenami, združevali bomo sredstva za investicije, ki jih načrtujemo v skupnem planu, poenotili bomo sistem razporejanja čistega dohodka in delitve OD, stimulirali bomo izvoz, uresničevali delitev dela in specializacijo na dohodkovnih osnovah ter dograjevali svobodno menjavo dela med delovnimi skupnostmi in tozdi.

Se naprej bomo krepili in razvijali poslovanje Interne banke kot pomemben del družbenoekonomske povezanosti. V Interni banki bomo združevali tudi devizna sredstva in zagotavljali skupno likvidnost sozda.

Skupni plan in samoupravni sporazum o temeljih plana morata prerasti iz seštevka planov DO v novo kvaliteto tehnološkega razvoja skupnega poslovanja, usmerjanja blagovnih tokov, usklajevanja ekonomskih odnosov s tujimi partnerji ter medsebojne vzajemnosti in solidarnosti v sozdu.

Razvijali bomo sistem medsebojne informiranosti, izboljšali delovanje delegatskega sistema in poživili samoupravljanje v okviru sozda.

RAZVOJNE USMERITVE

Srednjeročni načrt razvoja delovnih organizacij in sozda moramo uresničevati dosledno, čeprav s kasnitvijo. Enako pomemben je dolgoročni razvoj. Zaradi večletnega zaostajanja investicij moramo izdelati alternativne programe, ki bodo kljub skromnim sredstvom omogočili rast dohodka.

V proizvodnih planih moramo dati prednost najbolj iskanim izdelkom, z delitvijo dela med DO pa zagotoviti optimalno izkoriščenost in učinkovitost delovnih naprav. Z delitvijo dela med

jugoslovanskimi železarnami bomo znižali stroške proizvodnje in razširili tržišče za naše izdelke.

Na prvem mestu naj bo poslej vlaganje v posodabljanje tehnologije, šele na drugem v povečanje zmogljivosti. Raziskovalne kadre v proizvodnji in v raziskovalnih enotah delovnih organizacij moramo povezati in k delu za razvoj Slovenskih železarn še bolj pritegniti Metalurški inštitut. Pospešiti moramo racionalizatorsko in inovacijsko dejavnost ter prenašati raziskovalne dosežke v prakso.

KREPITEV SOZDOVSKIH FUNKCIJ

Vzpostaviti moramo enoten informacijski sistem, ki bo prispeval k skupni naravnosti sozda in opozarjal na odstopanja od skupne politike in obveznosti.

Usklajeno in enotno moramo nastopati v mednarodni menjavi ter oblikovati dolgoročno strategijo izvoza in uvoza. Le tako se bomo lahko vključili v mednarodno delitev dela.

Komercialna dejavnost mora zagotavljati redno reprodukcijo in razvoj, zato bomo morali ali uresničiti 55. člen samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev SZ ter ustanoviti skupno organizacijo za blagovni promet — ali pa se neposredneje povezati s trgovsko hišo, ki bo vodila te posle za sozd.

Zmanjšati moramo odvisnost naše proizvodnje od uvoza. Zato moramo poskrbeti za organizirano zbiranje jeklenih odpadkov doma, usposobiti domačo industrijo, tudi lastne tozde, za izdelovanje rezervnih delov, doseči tipizacijo rezervnih delov, povezati raziskovalno dejavnost in preusmeriti naše proizvodne programe na višjo stopnjo predelave jekla.

Z izobraževanjem ob delu moramo zagotoviti dovolj strokovno usposob-

ljenih kadrov, nagrajevanje ustvarjalnega dela pa mora biti sestavni del naše kadrovske politike.

POVEZOVANJE V REPRODUKCIJSKI VERIGI

Povezanost nekaterih železarn s posameznimi porabniki jekla je tradicionalna. V prihodnje jo bomo še pospeševali in poglobili s dohodkovnimi odnosi. Na tej osnovi bomo zagotavljali devizna sredstva za uvoz surovin in opreme in omogočali nadaljnje naložbe v črno metalurgijo.

Zavzeli se bomo za organiziranje planske poslovne skupnosti sozda Slo-

venske železarne; tako bomo bolj povežali Slovenske železarne z organizacijami kovinske predelovalne industrije in tehnične trgovine. To bo omogočilo racionalnejše poslovanje in boljše vključevanje v mednarodno delitev dela.

Problemska konferenca na Ravnah je pokazala, da je sestajanje komunistov Slovenskih železarn potrebno in koristno, zato so delegati sklenili, da bo to odslej stalna oblika dejavnosti komunistov v sozdu. Oblikovali bodo stalno predsedstvo problemske konference, sklicevali pa jo bodo do dvakrat na leto v eni izmed delovnih organizacij članice sozda.

Mojca Potočnik

Rešitev gospodarskih in družbenih težav je v nas samih

Govor Igorja Uršiča, predsednika poslovodnega sveta sozda Slovenske železarne in člana CK ZKS, ob otvoritvi livarne posebne litine 27. maja 1983.

Tovarišice in tovariši!

V času, ko se v vsej naši domovini, v vseh delovnih sredinah obračamo vase, kritično ocenjujoč svoje dosedanje delo, obnašanje in odgovornost, se vedno bolj krepim in utrjuje spoznanje v slehernem od nas, da je rešitev gospodarskih in družbenih težav, s katerimi smo soočeni, vendarle v nas samih. To je pomembno spoznanje, saj predstavlja hkrati moč in pogoj, da o stabilizaciji prenehamo govoriti načelno, pač pa da resnično vsi, vsak pri svojem delu, preidemo od besed k dejanjem.

Stabilizacija ni magična formula, ki prinaša rešitve sama po sebi, pač pa je dolgotrajna in poglobljena aktivnost vseh delavcev in delovnih ljudi, da obvladujejo pogoje in rezultate svojega dela, da razvijejo najširšo ustvarjalnost v svojih vrstah, da zaostrejejo odgovornost do sebe in vseh drugih za vse, kar se v družbi dogaja in o čemer se odloča. Od takega pristopa in doslednega vztrajanja pri tem pristopu je največ odvisno, kdaj in s kakšnim uspehom bomo premagali scdanje težave v Jugoslaviji, s katerimi se bomo v naši deželi tudi še nadalje soočali v teh razburkanih in zaostrenih ekonomskih in političnih tokovih v svetu.

Najvažnejše je, da sedaj vse svoje moči usmerimo v boljše, produktivnejše delo in gospodarjenje, v ustrezno izkoriščanje kapacitet, s katerimi razpolagamo, v večje uveljavljanje lastnega znanja in strokovnosti, v širše samoupravno združevanje, v večje vključevanje v mednarodno menjavo in v racionalno trošenje razpoložljivih sredstev. Vse to pa ob upoštevanju kriterijev sodobne ekonomije in trga ter na doslednem nagrajevanju proizvodnega in ustvarjalnega dela. To je vsebina sprejete politike opiranja na lastne moči, to je prostor, kjer vsak mora najti sebe, to so prava merila za ocenjevanje posamičnega in skupnega prispevka k stabilizaciji. V tem mozaiku opiranja na lastne moči predstavlja pričetek organizirane proizvodnje livarne posebne

litine v naši železarni sicer droban, a še kako pomemben delček.

Pomemben predvsem zato, ker so s proizvodnjo v livarni dani vsi pogoji, ki so pomembni za uresničevanje politike opiranja na lastne moči. Izdelki visokokakovostne polprecizne litine proti kislinam in ognju odporne ulitke z visoko odpornostjo proti obrabi, v nadaljnji predelavi bistveno znižujejo proizvodne stroške; omogočajo projektiranje zahtevnejših sklopov in tehnologij v kovinskopredelovalni in kemijski industriji z večjo udeležbo lastnega znanja. Brez višje stopnje predelave in finalizacije, brez organiziranejšega in produktivnejšega dela ni bodočnosti za predelovalno industrijo in s tem tudi ne za Slovenske železarne. Izvoz je nujen in nepogrešljiv del našega poslovanja, pri čemer imamo z izdelki te livarne vse možnosti za njihovo pomembno udeležbo v izvozu, saj so potrebe za tovrstne izdelke na mednarodnem tržišču. To pomeni, da predstavlja predvideni program v veliki meri hkrati izvoznim program železarne Ravne in s tem tudi SOZD SZ. S tako usmeritvijo počasi, a vztrajno uresničujemo našo skupno dogovorjeno usmeritev; dosedanj veliki izvoz jekla nadomeščamo z zahtevnejšimi izdelki, ki so devizno in ekonomsko bolj donosni ter z jeklom oskrbujemo domače porabnike, saj preveč proizvodnih linij ne obratuje zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala.

Delovne razmere in pogoji dela so kljub ogromnemu tehnološkemu napredku doma in v svetu vendarle v železarstvu in livarstvu med najtežjimi, zato smo ponosni, da projektirana livarska linija v marsičem izboljšuje sedanje težke delovne razmere ravnenskih livarjev in omogoča delovne pogoje, dostojne človeka. Ob tem se v veliki meri odpira možnost zaposlovanja žensk v delovnem procesu, kar predstavlja dodaten prispevek k razreševanju zaposlovanja žena v ravnenski občini.

Še veliko bi lahko naštevali pozitivnih pridobitev naše, kot jo popularno imenujemo »mini li-

Na naših tirih

varne», vendar se bom čisto kratko omejil na dve, za kateri menim, da sta pomembni tako s proizvodnega kot z družbeno-ekonomskega vidika.

Slovenskim železarnam se občasno bolj ali manj glasno očita, da se s svojimi proizvodnimi programi odmikamo od klasične črne metalurgije ter da se v prelinjanem jeklarske akumulacije v predelovalno proizvodnjo zmanjšujemo svojo reproduktivno sposobnost ter zmanjšujemo prostor razvoju ostale industrije.

Najprej je treba nedvoumno reči, da delež jeklarske akumulacije na žalost ne zadošča niti za enostavno reprodukcijo črne metalurgije ter da se je pomemben del slovenskega železarstva moral razvijati s tujo, uvoženo in predvsem najdražjo akumulacijo, ko so se drugi razvijali s cenejšimi domačimi sredstvi. Da bi optimalno izkoristili proizvodne možnosti, ustvarjalno moč naših delavcev in strokovnjakov, ogromno znanje naših raziskovalcev, moramo in bomo s trezno naložbeno politiko razvijali tudi del predelovalnih programov, vendar v delu, ki predvsem sodi v okvir sodobnega in produktivnega železarstva. S smiselno gospodarstvom in proizvodno zaokrožitvijo bo železarstvo oblikovalo tako strukturo dohodka, da se bo v pomembni meri lahko izogibalo večjim pretresom na domačem, predvsem pa na tujem tržišču, in ustvarjalo del akumulacije za razvoj primarne proizvodnje. Z izvoznimi predelovalnimi programi moramo pokriti precejšen del potrebnih deviz ter tako prevzeti skupno z ostalo industrijo odgovornost za nemoteno proizvodnjo jekla. S kvalitetskimi izdelki pa se predvsem odpira možnost in potreba za kvalitetnejše samoupravno povezovanje naših DO s predelovalnimi OZD.

V financiranju »mini livarne« predstavljajo združena sredstva TOZD v Železarni Ravne in DO v SOZD SŽ približno 40 odstotkov vseh potrebnih sredstev, ki so združena na osnovi udeležbe na skupaj ustvarjenem dohodku. To je bistvena kvaliteta, ki se počasi, a vztrajno uveljavlja v odnosih med našimi TOZD in DO, kar je spoznanja nuja in edina alternativa za razreševanje razvojnih

vprašanj naše družbe. S tem se krepi medsebojna soodvisnost, povezanost in vzajemnost med TOZD, med delavci in med posameznimi deli delavskega razreda.

V času, ko se pogosto vodijo velike razprave, organizirajo simpoziji o utemeljenosti samoupravljanja, izražajo dvomi v učinkovitost združevanja dela in sredstev, je naš železarski odgovor jasn, konkreten, predvsem pa otipljiv.

Ni nobenega dvoma, ali je pot, ki sta jo zastavila velikana naše revolucije in povojne graditve Tito in Kardelj, prava. To je edina možna in za nas sprejemljiva pot, na kateri bomo železarji skupaj z drugimi deli delavskega razreda vztrajali, jo utrjevali in dograjevali še z večjo odločnostjo in zagnanostjo.

Bolj kot jalove razprave in deklarativno izjasnjevanje naši samoupravljalci žele in zahtevajo uresničevanje pogojev, da se bo lahko resnično v vsej svoji celovitosti razvila in uveljavila samoupravljalna moč, da bo ustvarjalna sila naših delavcev in delovnih ljudi lahko vedno znova potrjevala prednost samoupravnega socializma. Samoupravljalci morajo biti osvobodjeni pritiska ozkih in kratkoročnih interesov, vladanja katerekoli administracije in birokracije. Dvojno moralo, sprenevedanje in oportunitizem, uživanje rezultatov mimo svojega dela bomo odpravili, če bo vsak na vseh ravneh odgovarjal za svoje delo in ravnanje.

Stroji in naprave v naši novi livarni so tehnološko zahtevni in zelo sodobni, vendarle brez delavčevih rok in njegovega znanja neproduktivni. Zatorej zastavimo naše delo in izkušnje tako, da bomo na teh linijah ustvarili rezultate, ki smo si jih z izgradnjo livarne tudi zastavili. To smo sposobni in to moramo izpeljati, kar pa je predvsem odvisno od naših sodelavcev, ki bodo delali s temi napravami.

V imenu samoupravnih in poslovnih organov SOZD Slovenske železarne predvsem njim, in vsem ostalim delavcem v Železarni Ravne kličem SREČNO!

Igor Uršič

Maj v številkah

V maju smo dosegli s planom predvideno skupno proizvodnjo 92,8 odst., v kumulativni 96,8 odst. Odprema je bila dosežena 90,6 odst., v kumulativni 97,0 odst. Fakturirana realizacija 95,7 odst., v kumulativni 96,4 odst. Pri izvozu smo pri dolarški vrednosti dosegli 75,5 odst., v kumulativni 81,4 odst., pri dinarjih 84,4 odst., v kumulativni 82,4 odst. Vrednostni plan prodaje na domačem trgu je bil dosežen 100,0 odst., v kumulativni 101,6 odst.

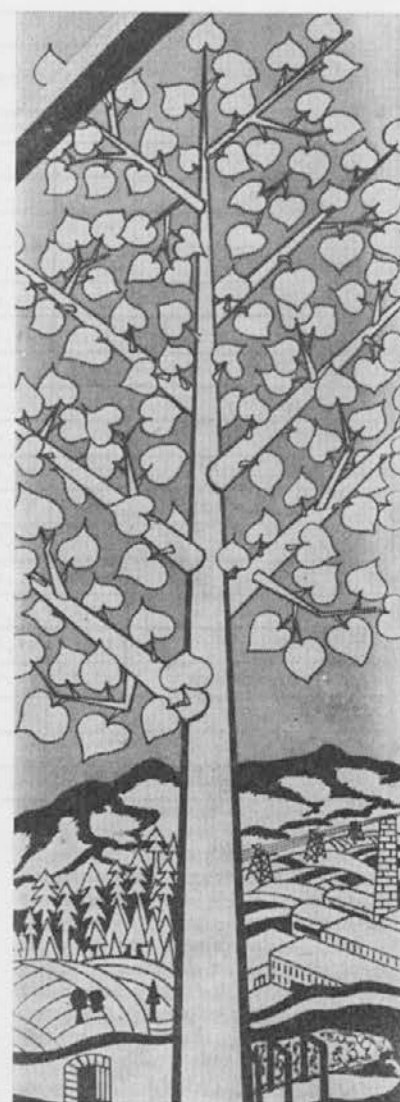
SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. TOZD je dosegla 93,6 odst. predvidene operativne proizvodnje jekla, kumulativno 98,9

odst. Glavni vzrok je izredno slaba kvaliteta starega železa tako po obliki kot po vsebnosti barvnih kovin in raznih legiranih elementov v navadnem starem železu. Pomešani so bili tudi nabavljeni legirni odpadki. Uporaba takšnega vložka podaljšuje čase izdelave in zaradi nujnega dolegiranja podružuje izdelavo jekla.

V jeklarni II so pričeli s poizkusnim obratovanjem s ponovno tehnologijo, kar je prav tako oviralo redno proizvodnjo, predvsem zaradi prepogoste manipulacije s ponovci.

TOZD JEKLOLIVARNA. V maju je TOZD dosegla nekoliko večji fizični obseg proizvodnje kot v preteklih mesecih. Razmeroma ugoden je bil tudi izvoz. Še naprej pa so težave z zelo

Priznanje Medobčinske gospodarske zbornice za Koroško

neugodnim asortimentom, ki ne omogoča optimalnega izkoriščanja razpoložljivih kapacitet.

Slabe surovine domačega izvora so livarni tudi to pot povzročile nemalo škode in izpadov proizvodnje. Posebej kritično je bilo z domačimi bentoniti, ki so bili neuporabni in jih je bilo treba nadomestiti z uvoženimi iz ZRN.

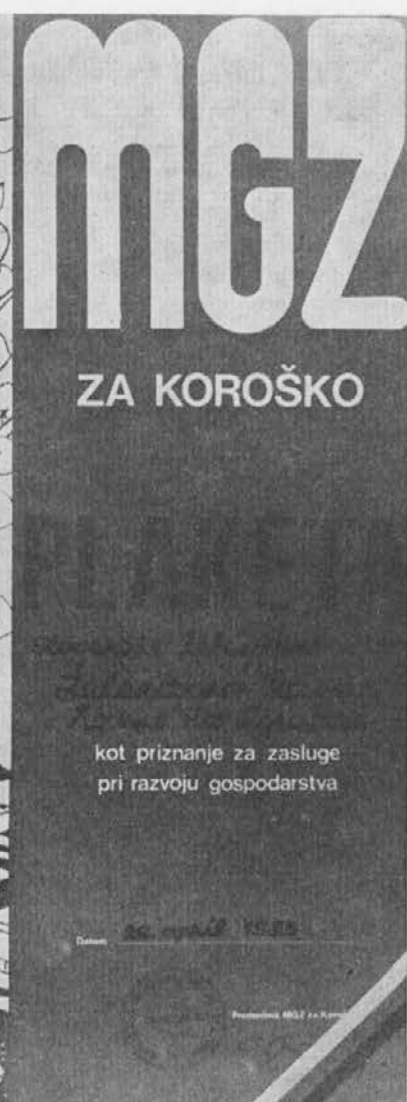
Konec meseca je bila vključena v šestmesečno poizkusno proizvodnjo nova livarna posebne litine.

TOZD VALJARNA. Zaradi pomanjkanja vložka težka proga mesečno načrtovane proizvodnje ni dosegla, zaostanek 11,7 odst. Srednja in lahka proga pa sta obratovali nekoliko boljše. Zaostanek za predvidenim planom na srednji progi znaša 6,5 odst., na lahki progi pa je bil plan presežen za 5,4 odst.

TOZD KOVAČNICA. Ob rednem poteku dela in dobri oskrbi z vložkom je TOZD presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 8,6 odst., v kumulativni 8,5 odst. Zaradi visoke surove proizvodnje se je izboljšalo tudi stanje medfaznih zalog.

Dostava ingotov iz jeklarne je bila sorazmerno ugodna, ponovno pa se pojavljajo razpoke v vročem ter večje število nepopolno odlitih šarž. Precejšnje težave nastajajo pri planiranju proizvodnje zaradi pomanjkanja ferolegur v jeklarni, kar povzroča večje zaostanke pri določenih naročilih.

TOZD JEKLOVLEK. Kljub neugodnemu asortimentu na posameznih strojih, pomanjkanju delavcev (predvsem pri proizvodnji žice) in dotrajnosti strojnega parka je TOZD presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 2,1 odst. Za planom je zaostala le

proizvodnja luščenege jekla za 17,4 odst. in vlečene žice za 63,6 odst.

TOZD ORODJARNA. Ob 72,1 odst. doseženi skupni proizvodnji je potekalo delo normalno. Vložka za nemoteno proizvodnjo je bilo dovolj. Novi stroj za rezkanje orodnih plošč še ni bil dobavljen. Vrednostno je TOZD presegla predvideni mesečni plan za 2,2 odst., v kumulativni je zaostanek 29,4 odst.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 21,2 odst., v kumulativni zaostaja za 6,3 odst. Po posameznih skupinah proizvodov plan ni bil dosežen pri obdelanih ulitkih zaradi popravila litine, pri valjih, raznih delih in delih za vozila.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Ob izpadu proizvodnje gredic je TOZD

OSKRBA Z ENERGIJO

V maju je bila oskrba železarne s primarno energijo zadovoljiva. Normalna dobava in količinsko ustrezna proizvodnja sekundarne energije je zagotavljala zadostne količine energetskih medijev pri vseh porabnikih.

V maju je bilo dobavljeno:

— elektro energije	17.800.720 kWh
— zemeljskega plina	2.929.910 Nm ³
— mazuta	1.189.290 kg
— butan-propana	18.330 kg
— koksa	3.000 kg
— karbida	14.400 kg
— hladilne vode	918.350 m ³

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V maju je znašal izkoristek delovnega časa 78,72 odst., odsotnosti pa 21,28 odst. Odsotnosti so bile porazdeljene takole:

- letni plačani dopusti 4,49 %
- izredno plačani dopusti 0,65 %
- službena potovanja 0,40 %
- prazniki 7,87 %
- bolezni do 30 dni 3,29 %
- bolezni nad 30 dni 3,41 %
- druge plačane odsotnosti 1,03 %
- neplačane odsotnosti 0,14 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ %		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.
JEKLNARNA	91,8	97,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	101,0	97,2	79,6	92,9	89,4	96,5	74,9	96,6	87,9	102,3	89,8	95,1
VALJARNA	90,8	94,7	85,8	94,9	84,5	96,8	63,2	67,9	74,4	72,4	88,0	105,3
KOVAČNICA	108,6	108,5	111,1	115,1	102,2	113,4	64,5	90,5	72,7	92,8	109,7	118,7
JEKLOVLEK	102,1	99,6	93,7	99,1	99,9	97,5	73,7	93,9	78,9	95,8	103,6	97,8
ORODJARNA	72,1	71,9	69,3	73,6	102,2	70,6	-	-	-	-	115,1	79,5
STROJI IN DELI	121,2	93,7	114,2	91,6	129,0	97,0	112,5	99,6	137,0	104,4	122,7	91,0
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	103,4	103,9	74,2	92,0	77,0	89,9	39,7	69,4	53,4	72,9	97,4	104,6
- GREVICE	-	94,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	65,7	100,4	74,2	92,0	77,1	90,1	39,7	69,4	53,4	72,9	97,0	104,6
PNEVMATIČNI STROJI	86,0	87,9	84,4	86,7	86,6	88,6	-	13,6	-	12,1	92,1	93,5
VZMETARNA	73,1	88,5	65,6	87,3	68,3	79,1	-	27,5	-	29,5	90,9	95,5
T R O	123,2	110,0	87,2	96,3	103,6	100,6	210,9	214,1	116,8	107,7	100,6	98,9
KOVINARSTVO	113,0	91,2	128,4	93,0	117,8	89,8	-	-	-	-	122,2	93,1
ARMATURE	38,1	49,5	38,7	50,1	70,5	79,8	34,7	49,2	35,4	51,7	162,9	153,8
BRATSTVO VARVARIN	39,3	45,9	36,0	44,3	34,5	47,0	-	-	-	-	38,0	51,7
KALILNICA	-	-	-	-	118,1	102,7	-	-	-	-	118,1	102,7
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	81,7	91,8	-	-	-	-	81,7	91,8
DELOVNA ORGANIZACIJA	92,8	96,8	90,6	97,0	95,7	96,4	75,5	81,4	84,4	82,4	100,0	101,6

je bil dosežen 86,0 odst. Razlogi so v glavnem v zelo neugodnem asortimentu, zastoju prodaje orodja, nepravčasno dobavljenem repromaterialu od dobavitelja, dolgotrajnem postopku termične obdelave ter deformacije, ki jim je sledilo veliko dodatnega dela. Razen tega pa nastajajo ozka grla še pri montaži in brušenju. Pogoste pa so tudi okvare na iztrošenih strojih.

TOZD VZMETARNA. Svoj operativni mesečni plan je TOZD dosegla, za 1/12 letnega plana pa zaostaja 26,9 odst. Vzrok je predvsem v pomanjkanju vzmetnih palic in v drobnem asortimentu vzmeti. V maju je bila opravljena tudi zamenjava ogrevne peči.

TOZD TRO. TOZD je preseгла predvideni plan skupne proizvodnje za 23,2 odst., mesečno 11,0 odst. Občutno je bilo pomanjkanje kapacitet pri termični obdelavi orodja, predvsem pri nožih. Enaka situacija je tudi pri ploskovnem brušenju. Prav tako so vse premajhne kapacitete pri rezkanju in brušenju krožnih žag s trdokovinskimi ploščicami.

TOZD KOVINARSTVO. Predvideni plan skupne proizvodnje je TOZD preseгла za 13,0 odst., v kumulativni zaostaja 8,8 odst. Posebnih težav v proizvodnji ni bilo.

TOZD ARMATURE. Vzrok za le 38,1 odst. doseganje skupne proizvodnje je nedokončana proizvodnja, ki je ostala v TOZD, in v večjih količinah storitev, ki jih TOZD opravlja za potrebe kupcev. Za nedoseganje količin

skega plana pa je pomembna tudi precejšnja sprememba proizvodnega programa, saj se je poprečna teža izdelkov znatno zmanjšala. Primanjkuje tudi trdokovinskih ploščic, namesto katerih v TOZD uporabljajo druge vrste materialov, pri katerih pa so delovni učinki manjši in kvaliteta slabša.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Prodaja jeklenih ulitkov znaša proti načrtu 76,2 odst., vrednostno 89,8 odst. Predvideni plan je bil presežen le pri ročni litini za 4,6 odst. Ob nedoseženi prodaji na domačem trgu pa je TOZD

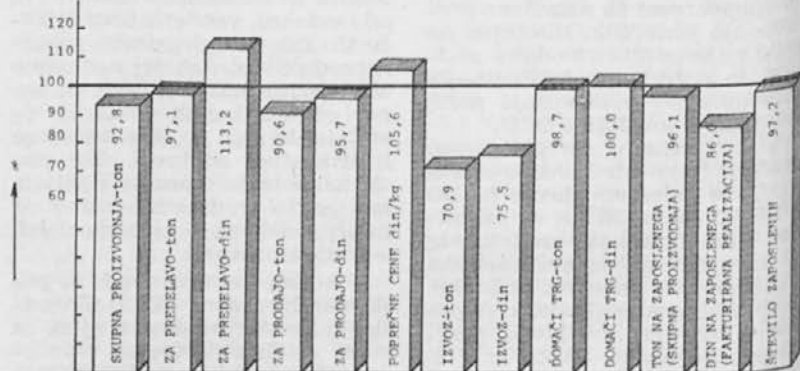

Jeklo

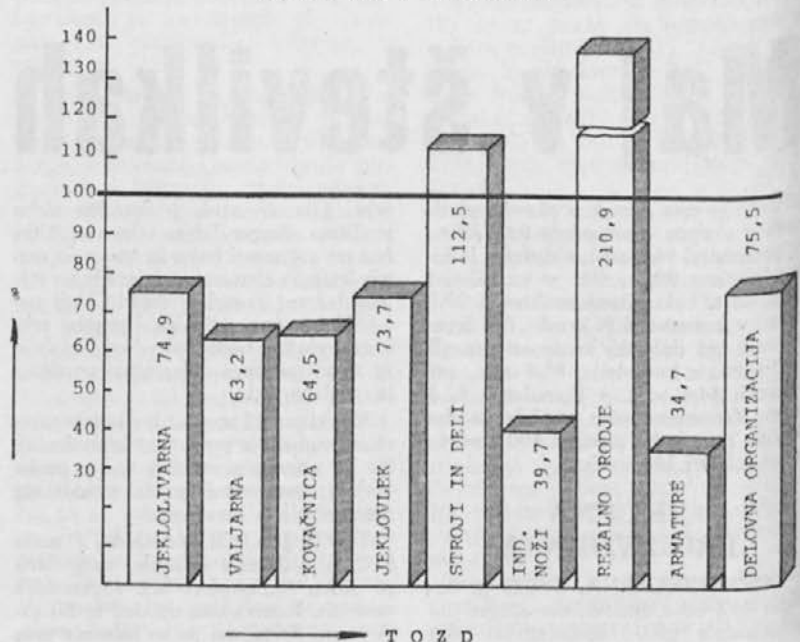
dosegla 65,7 odst. predvidenega plana skupne proizvodnje, kumulativno 100,4 odst. Pri nožih je bil plan presežen za 2,4 odst., pri brzoreznem orodju pa za 33,3 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Predvideni plan skupne proizvodnje

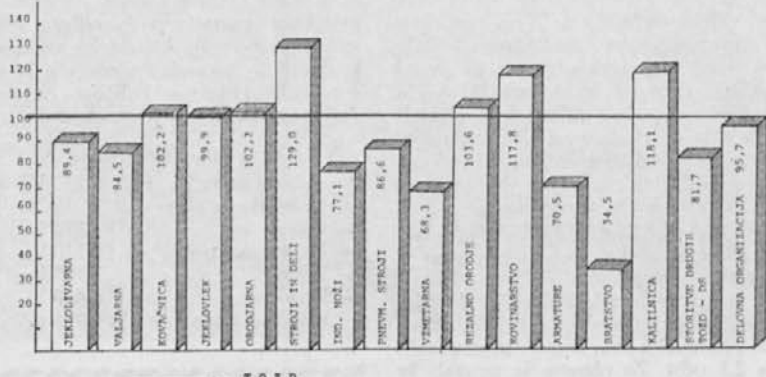
DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V MAJU 1983

IZVOZ V % V MAJU 1983

FAKTURIRANA REALIZACIJA V MAJU 1983

znatno preseglja predvideni plan medsebojnih dobav.

TOZD VALJARNA. TOZD je dosegla za 93,7 odst. načrtovane mesečne prodaje, vrednostno 88,0 odst. Plan ni bil dosežen predvsem zaradi drobnega asortimenta.

TOZD KOVAČNICA. Tudi v maju je TOZD znatno preseglja predvideni plan prodaje. Prekoračitev znaša 28,5 odst., v kumulativni 21,1 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 9,7 odst.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je za ostala za predvidenim planom prodaje le za 1,6 odst., kumulativno 2,9 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 3,6 odst. Količinsko je bil plan presežen le pri brušenem jeklu, prekoračitev 24,1 odst.

TOZD ORODJARNA. Zaostanek za predvidenim planom prodaje znaša 17,0 odst., v kumulativni 11,8 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 15,1 odst. Vodstvo TOZD ugotavlja, da bo treba izdelati rebalans količinske proizvodnje orodnih plošč, saj planirane letne količine glede na sedanje proizvodne kapacitete ni možno izdelati.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je preseglja predvideni plan prodaje na domačem trgu za 21,9 odst., v kumulativni zaostanek 10,5 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 22,7 odst. Planirana prodaja je bila dosežena le pri obdelanih odkovkih in stiskalnicah. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, primanjkuje le naročil za stiskalnice in stroje za predelavo. Pri valjih je še precej zaostankov iz leta 1981 in 82.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Ob doseženi 84,1 odst. prodaji je TOZD dosegla vrednostni plan 97,0 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva. Veljike težave pa nastajajo pri izpolnjevanju dogovorjenih pogodbenih obveznosti predvsem na področju furnirskih nožev, kjer zaostaja TOZD za predvidenimi dobavnimi roki za več kot 6 mesecev, kar povzroča zastoje v lesno predelovalni industriji.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je dosegla 87,5 odst. mesečno prodajo, v kumulativni 89,5 odst., vrednostno pa je bil plan dosežen 92,1 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, precej težav pa nastaja pri izpolnjevanju dogovorjenih pogodbenih obveznosti. Pnevmatično orodje se namreč prodaja prek trgovskih hiš, tu pa se v zadnjem času pojavljajo težave zaradi nelikvidnosti končnih kupcev.

TOZD VZMETARNA. Predvideni plan prodaje je bil količinsko dosežen 77,6 odst., vrednostno 90,9 odst. Zasedenost z naročili glede na predvideni plan ni zadovoljiva. Cene vložka za vzmetne palice ne pokrivajo sedaj veljavni prodajni cen. Zelo neugodni kazalci so tudi pri vzmeteh. Akcija za spremembo cen že teče in je zastavljena tako, da se s kupci sporazumno dogovarjajo o spremembi cene izdelka.

TOZD TRO. TOZD je dosegla 78,4 odst. količinsko prodajo, vrednostno 100,6 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, težave pa nastajajo zaradi zamujanja dobavnih rokov in prevelikega povišanja cen vložka.

TOZD ARMATURE. Mesečno načrtovana proizvodnja je bila presežena 11,0 odst., kumulativno zaostaja TOZD za 4,2 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 62,9 odst. predvsem zaradi povečanja količin storitev. Zasedenost z naročili je zadovoljiva.

NABAVA

Oskrba z jeklenimi odpadki je bila zadovoljiva, dobave so bile v glavnem z domačega trga. Vendar zaradi slabega sortiranja upada kvaliteta vložka. Pritisk za povečanje cen jeklenih odpadkov pa je glede na konkurenco vedno večji. Oskrba z energijo je bila nemotena. Oskrba s FeCr suraffine je še vedno kritična predvsem zaradi pomanjkanja el. energije v Makedoniji.

Naši dobavitelji zahtevajo za svoje proizvode vedno večje devizne participacije in pokritja svojih izgub prek samoupravnih sporazumov o skupnem prihodu.

UVOZ

V maju se je nadaljevalo pomanjkanje deviz, tako da je komisija za uvoz lahko odobrila le uvoz najnujnejših materialov. Avans DK za orodje, ki je bil podaljšan do konca maja, smo zaradi pomanjkanja deviz lahko izkoristili le 70 odst. in to se bo vsekakor poznalo pri delitvi DK.

FeCr suraffine na domačem tržišču ni bilo mogoče nabaviti, zato smo ga konec maja morali ponovno naročiti 100 ton iz uvoza in porabiti dragocene devize za uvoz materiala, ki smo ga prej vedno lahko kupovali na domačem trgu. Tako tudi CaSi za II. kvartal nismo planirali iz uvoza, ker naj bi ga dobavili iz Ruš, sedaj pa teh dobav ne bo in bo potreben uvoz tudi še v III. kvartalu.

Zaloge vseh ferolegur so se močno zmanjšale, še vedno pa ni jasno, kdaj lahko pričakujemo nove dobave. Skoraj vsi dobavitelji zahtevajo plačila z akreditivi, teh pa zaradi pomanjkanja deviz ne moremo pravočasno odpreti. Tudi TAM Maribor, ki za nas v smislu združevanja deviz naroča nekaj materialov, se srečuje z enakimi problemi. Če se bo takšno stanje še nadaljevalo, smo lahko upravičeno zaskrbljeni, kako bo proizvodnja v juniju čimbolj nemoteno potekala.

Ne sklepa na sklep, ampak uresničevanje

V Informativnem fužinarju smo že z ljudmi predstavljali delo naših družbenopolitičnih in drugih organizacij. Tako smo zadoščali dvojemu: delavce smo po eni strani več seznanjali z aktualnostmi njihovega delovnega okolja, svoje mesto pa je kot posebna vrednota zadobivalo tudi delo.

Obojemu bi radi zadostili tudi tokrat, ko predstavljamo Aleksandra Juga, predsednika akcijske konference osnovnih organizacij ZK železarne, podpredsednika izvršnega odbora konference sindikata, člana komisije za družbenoekonomske odnose pri tem organu, namestnika predsednika delavskega sveta tozda RPT, člana komisije za gospodarjenje, člana predsedstva občinskega komiteja ZK in podpredsednika Koroškega košarkarskega kluba.

AKTUALNO PRI DRUŽBENO POLITIČNEM DELU

»ZK se vse pogosteje, neposredneje in z večjo vztrajnostjo ukvarja z vprašanji lastne organiziranosti. Ena najpomembnejših novosti pri tem je ustanovitev stalnih in akcijskih konferenc v združenem delu ter občasnih oblik

Zadnja kontrola

IZVOZ

Načrtovanega mesečnega konvertibilnega izvoza tudi v maju nismo dosegli. Izvoz izdelkov iz metalurških obratov je iz meseca v mesec slabši. Ze večkrat omenjenim težavam, ki se odražajo v neizpolnitvi dobavnih rokov zaradi ozkih grl v termični obdelavi, okvari strojev, manjšem odvzemu iz zaloga, se je v mesecu maju pridružil še odlok zveznega izvršnega sveta, s katerim so določeni kontingenti za izvoz paličastega jekla v valjani, kovani, vlečeni in brušeni izvedbi, čigar posledice bomo čutili v kasnejših mesecih letošnjega leta.

Izvoz izdelkov mehanskih TOZD je v primerjavi s prejšnjimi meseci dosegel najvišjo vrednostno realizacijo. V tem mesecu smo namreč izvozili po kooperacijski pogodbi prvo stiskalnico na konvertibilno tržišče.

akcijskega povezovanja komunistov, kot so npr. tematske konference. V železarni obojemu posvečamo veliko pozornost. Kako se to kaže?»

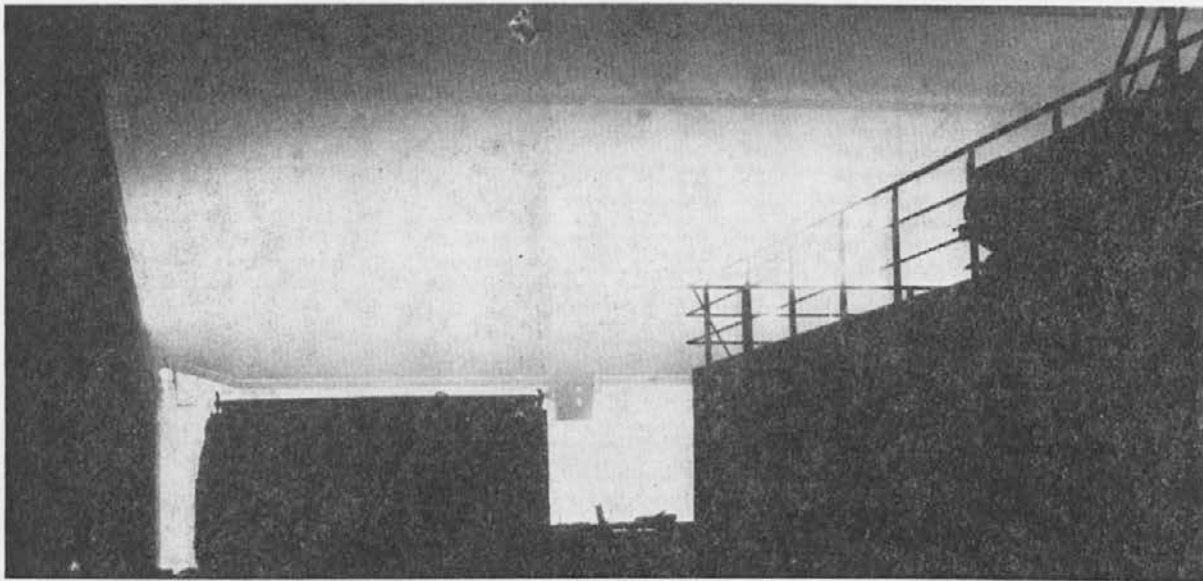
»Pred nami sta dve konferenci: problemska na ravni sozda in akcijska osnovnih organizacij ZK železarne. Obe sta le realizacija sklepov prve

akcijske konference v železarni, po organizacijskih spremembah ZK v začetku letošnjega leta. Takrat smo oblikovali akcijsko konferenco ZK na ravni delovne organizacije, ki je le način povezovanja obravnave skupnih problemov in je stalna oblika dela. Nastala je po ugotovitvi, da se osnovne organizacije, ki so bile prej predvsem direktno povezane z občinskim komitejem ZK, preveč ukvarjajo samo s problemi svojega tozda, premalo pa delovne organizacije, sozda itn. Ker je akcijska konferenca šele prav začela delati, je težko ocenjevati njene pozitivne in negativne strani, a se nekaj pozitivnosti že kaže. Osnovne organizacije se ukvarjajo tudi s problematiko delovne organizacije, na dnevne rede svojih sestankov dajejo tudi gradiva oz. sklepe akcijske konference, torej jih to sili v povečano aktivnost. Prej tudi ni bilo povezave s sozdom, zdaj pa je prišla pobuda, da se komunisti povežejo in razpravljajo o skupni problematiki. Pri tem akcijskem povezovanju pa ne gre samo za obravnavo, ampak predvsem za akcije po sklepih, ki jih izvajajo vse osnovne organizacije. V zadnjem času se trudimo, da sprejemamo čim manj sklepov, ne sklepa na sklep, a te uresničujemo. Tako smo na prvi akcijski konferenci sklenili, da se bomo ustrezno organizirali, pa smo se. Če hočemo namreč dobro delati, moramo biti v redu organizirani, biti moramo akcijsko usposobljeni. Nismo se preorganizirali zato, ker bi slabo delali, ampak z namenom, da še boljše delamo. Zato nikakor ni opravičen očitek, da se ZK ukvarja sama s seboj. Za še boljše delo se mora. Neutemeljen je tudi očitek, da akcijska konferenca hoče prevzeti del nalog osnovnih organizacij. Ne, osnovne organizacije ZK delajo po svojih programih, akcijska konferenca pa je koordinator, ki se pa tudi vključuje v problematiko osnovnih organizacij, če je treba. Tako je relacija dobra.

Za zelo pozitivno se je izkazala tudi družbenopolitična koordinacija na ravni delovne organizacije. Dobro je predvsem to, da gre tam za programiranje samoupravnih in družbenopolitičnih aktivnosti. Tudi po nekaterih tozdih koordinacije že imajo. Dobro bi bilo, če bi jih čimprej organizirali tudi po drugih, saj pomeni sestanek koordinacije tudi racionalizacijo sestankov. Pri tem je treba biti pozoren predvsem na to, da družbenopolitične koordinacije ostanejo le metode dela oz. načrtovanja aktivnosti, ter da ne prevzemajo vloge samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Aleksander Jug

Jutro v jeklarni

»Bistveno merilo za vrednotenje političnega sistema je, koliko omogoča, da vsebinsko uveljavljajo odločujoč vpliv delavcev. Ali lahko to navežete na razprave o delovnem času v železarni?«

»Pri delovnem času moramo gledati širše, iskati moramo tako imenovane sinergijske učinke, po katerih je $2 + 2 = 5$. Tu se pojavi vprašanje delovne organizacije v primerjavi s tozdom. Delovna organizacija mora biti večji optimum kot posamezen tozd, kar pomeni naslednje: interese manjšine je treba podrediti interesom večine. Če je torej v interesu delovne organizacije in širše, da začnemo z delom ob 7. uri, se mora temu — po sinergiji — delavčev interes podrediti. Menim, da vse preveč razpravljamo o prehodu na šesto ali sedmo uro, premalo pa o izkoriščenosti delovnega časa, o uvedbi večizmenskega dela, o skrajševanju delovnega časa tam, kjer so najtežji pogoji dela, o zmanjševanju nadurnega in pogodbenega dela ipd.«

»Predsedstvo CK ZKJ glede pritožb, ki jih dobivajo organi ZK, meni, da mora v demokratičnem samoupravnem sistemu vsak komunist, delovni človek in občan, če navaja resnična dejstva, svojo vlogo ali pritožbo podpisati, ZK pa ga mora zavarovati pred morebitnimi posledicami. Anonimne vloge se naj ne obravnavajo. Ali lahko to navežete na dve anonimni pismi, ki sta šli na republiške forume iz naše železarne?«

»Po mojem so anonimna pisma nepotrebna, saj je cel kup možnosti, da zadeve rešimo sami v železarni. Tako pa se v tistih dveh delikatnih primerih v tozd Valjarna in ETS, recimo konkretno, na mene ni nihče obrnil. Poleg tega je tu še občinski nivo, tudi tam ni nihče od prizadetih posredoval. Vprašanje je, zakaj se naši delavci najprej res ne obračajo na domače forume. Mogoče so se kdaj, pa so bili zavrženi, niso našli pravi odziv, pa so potem rajši izbrali drugo pot. Prav gotovo pa ta pot ni dobra in je prav, da se prekine in najde druga.«

Da pa so se v zadnjem času anonimna pisma pojavila tudi pri nas, so gotovo krivi časi, po vsej verjetnosti pa tudi družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v teh sredinah niso delali tako, kot bi morali in se niso vključili pravi čas.«

»Živa beseda, pogovor, prepričevanje, dokazovanje in dogovarjanje je kljub vsem najodobnejšim prijemom še vedno dobra in uporabna metoda za politično delovanje, ki mora biti zaradi malodušja kar se da učinkovito. Kako je s to metodo in z malodušjem v železarni?«

»S tem je tako: ljudje vejo, da je situacija težka. Ne morejo pa razumeti, da bi imeli stabilizacijo predvsem na področju OD. Apatičnost je tudi zaradi celega kupa nerealiziranih sklepov in tudi zaradi neuspešnih poskusov stanje izboljšati. V železarni sodu še ni izbilo dno, ker se trudimo vsi. Cel kup stvari hočemo izboljšati, pri tem pa ne pozablamo na ljudi, kar je najpomembnejše.«

Delo komunistov je po osnovnih organizacijah zelo različno. Ponekod se vključujejo v obravnavo pred samoupravnimi organi, in na njih že nastopajo z argumenti, po drugod šele, ko do problema že pride. V tozdih, v katerih so bolj življenjski, v katerih več in boljše obveščajo, je tudi interes za delo in vstopanje v ZK večje. Res pa je, da članstvo tudi pri nas izstopa, da so tudi pri nas izključitve iz osnovnih organizacij, čeprav moramo priznati, da včasih tudi preuranjene, brez predhodnih opozarjanj na storjene napake.«

DOBER DELAVEC — DOBER FUNKCIONAR

»Vi ste funkcionar ob svojem delu vršilca dolžnosti vodje oddelka za analizo vrednosti v tozdu RPT. Kako usklajujete oboje? Ali zmorete biti in dober delavec in dober funkcionar?«

»Povezovanje poklicnega in družbenopolitičnega dela ni lahko. Povsod želijo, da vse narediš, pred tebe postavljajo vedno več zahtev. Svet in Jugoslavija sta v težavah, zato je vedno več sej, na katerih moraš biti prisoten, pa ne le prisoten, moraš biti aktiven, se strokovno pripravljati in se oglašati. Vse to zahteva pripravo, zato jaz veliko delam tudi popoldne. Če bi bilo več ljudi zainteresiranih za družbenopolitično delo, bi bila manjša obremenitev na posameznikih.«

Ali se da biti dober delavec in dober funkcionar, je odvisno po mojem predvsem od števila funkcij. Če jih ni preveč, se da biti in se tudi mora biti. Biti moramo hkrati delavci in samoupravljalci, ne le eno. Žal je še veliko takih, ki so samo eno, žal še veliko takih, ki so samo delavci. To ni dovolj. Delavec mora delati in odločati. Zelo veliko je pri tem odvisno od sestankov. Če so dobro pripravljani, je to lahko velik prihranek.«

Je pa res, da bi bilo boljše, če bi lahko svojo funkcijo opravljal profesionalno. Gotovo bi imel manj problemov in slišal bi manj kritik, da sem preveč odsoten z dela, čeprav se trudim, da sem čim manj.«

Helena Merkač

Kasnitev in učinki naložb v Slovenskih železarnah

ZAKAJ INVESTICIJE ZAOŠTAJAJO

Najprej smo v Slovenskih železarnah načrtovali do 1. 1980 en milijon ton surovega jekla, nato smo načrt spustili na 800.000 ton. Podobno smo v državi predvideli 1. 1980 proizvodnjo surovega jekla nad 5,6 milijona ton. Do letos še nobeno leto nismo presegle 4 milijone ton, v Sloveniji pa ne 800.000 ton.

Ker v državi vsako leto uvažamo okoli 900.000 ton jeklarskih izdelkov in več kot 1 milijon ton polizdelkov (niso vštete uvožene ladje, stroji in drugi proizvodi), to dokazuje, da naš razvoj močno zaostaja za porabo in potrebami tržišča. Osnovni vzroki zaostajanja so:

slabo pripravljene investicije, prepočasno izvajanje, neuskkljenosti med osnovnimi dejavnostmi in predelavo (zmogljivost rudnikov, proizvodnja kokska, zmogljivosti plavžev). Plavži

proizvajajo manj, kot potrebujejo jeklarne.

V Slovenskih železarnah je izkoriščanje zmogljivosti dobro, le pri modernizaciji jeklarn smo zaostali, zato ni dovolj jekla za valjarne.

Pridobivanje soglasij za investicije je dolgotrajno, stabilizacijski ukrepi so dali nove predpise. Po novem bi morala biti vsa sredstva za investicijo zagotovljena pred pričetkom.

PRIMER DOLGOTRAJNEGA POSTOPKA

V maju 1983 je republiška komisija za ugotavljanje družbene upravičenosti investicij dala soglasja za investicijsko namero: Rekonstrukcija valjarne Železarne Ravne in soglasje za gradnjo do konca druge faze te investicije. Investitor je namreč naložbo razdelil na 5 faz (z besedo pet). Investicijski program je bil izdelan prvič leta 1978 in

je prav sedaj preteklo pet let od njegove prve obravnave. Ker je postopek zagotovitve financiranja potekal vse do leta 1980 in so v dveh letih nastopile podražitve, je bil investitor po novih predpisih v letu 1981 dolžan predložiti novo investicijsko dokumentacijo oziroma nastalo podražitev obrazložiti in jo dati v oceno in potrditev republiški komisiji za oceno investicij oziroma v soglasje za odobritev podražitve. Izdelati je bilo treba dodatek k prvotnemu investicijskemu programu. Ves postopek obravnave, usklajevanja in pridobivanja mnenja pri poslovni banki je potekal v letu 1982 in investicija je končno po petih letih dobila soglasje za realizacijo do konca druge faze. Do dogotovitve druge faze bo preteklo letošnje leto in še leto 1984. Ko bo investicija dogotovljena oziroma ko bo dala svoje učinke, bomo pisali zelo verjetno leto 1988 in praznovali 10-letnico od njenega pričetka.

Ni treba biti posebno učen za ugotovitev, da se v 10 letih investicija podraži, da se spremenijo mnogi dejavniki, ki so služili kot izhodišče in pogoji pri odločitvah zanjo in da je v osnovnem investicijskem programu predvidena precej drugače pogosto po 10 letih že tehnološko zastarela. V takem obdobju se lahko tudi bistveno menjajo pogoji ekonomike neke naložbe.

Kar poglejte v svojih delovnih organizacijah potek predvsem večjih, pomembnejših investicij. Koliko časa je preteklo od prve ideje in obravnave prve investicijske dokumentacije do obratovanja? Poglejte, kaj vse se je spremenilo od zasnovane do časa dogotovitve investicije.

Omejevanje možnosti uvoza opreme je vpliv, ki je v zadnjih letih močno podaljšal čas gradnje in realizacije tistih investicij, ki so bile vezane na uvoz opreme, ali celo preprečil dokončanje investicije ter dosegajo v projektu predvidenih ciljev.

Investicij pa ne zavlačujejo samo zunanji vplivi. Tudi investitorji imajo svoje grehe, od nepopolne dokumentacije do precejenih možnosti dobavnih rokov za domačo opremo in storitve ter zavestno ali nenamerno v projektu začetih navedb, podatkov in izhodišč, ki niso resnični.

V Slovenskih železarnah letno izvršimo komaj nekaj nad 50% predvidene vrednosti naložb. Dosele ni bila pričeta nobena od prednostnih investicij, ki so bile predvidene v prvotnem srednjeročnem planu. Če ne bi vmes prišle naložbe posebnega družbenega pomena, bi ostalo samo pri nadaljevanju investicij še izpred leta 1980. Vsi za prvo polovico srednjeročnega obdobja 1976-1980 je bilo v Slovenskih železarnah značilno, da je bilo za realizacijo premalo pripravljenih projektov, sredstva bi se pa dala dobiti. Sedaj imajo v delovnih organizacijah pripravljene več projektov, kot jih je finančno možno realizirati do leta 1985. Vzroki za majhen obseg naložb so torej znani in tudi vzroke za kasnitve, podražitve in dolge čase gradnje poznamo.

VEČINA INVESTICIJ NE DAJE PRIČAKOVANIH REZULTATOV

Kaj pa dajejo investicije, ki so že bile realizirane v zadnjih 10 letih? Kakšni so učinki dosedanjih naložb? Kako in koliko so doseženi v projektni dokumentaciji obsežni cilji?

Za pregled doseženih učinkov smo izbrali 18 investicij, ki naj bi vplivale na obseg in kvaliteto proizvodnje, na izvoz in skupno na uspešnost poslovanja. Odločili smo se, da bomo najprej pregledali podatke, ki pomenijo materialne kazalce uspešnosti posamezne investicije v primerjavi s predvidevanji v investicijskem programu.

KAJ SMO MAJA IN JUNIJA OPRAVILI POSLOVNO NA TUJEM

Vse pomembnejši stiki z Vzhodom

Junija so Gvido Kacel, predsednik poslovnega odbora, Milan Dobovišek, član poslovnega odbora, in Jože Rodič, tozdr RPT, potovali na Madžarsko, v Nemško demokratično republiko in na Češko. Sklepali so dogovore znanstveno-tehničnega, poslovnega in komercialnega sodelovanja s podjetji teh držav, kar je ob vse težjem navezovanju stikov z Zahodom zelo pomembno. Tako so se na Madžarskem pri firmi v Miškolcu zanimali za njihove izkušnje pri vakuumizaciji in nudili naše pri EPZ, po pogovoru pa so se pokazale tudi možnosti komercialnega sodelovanja.

Cepprav neposredni stiki tega potovanja še niso vidni, je bilo nedvomno koristno. Z njimi se namreč ugotavlja tudi stopnja tehnično-tehnološkega razvoja.

Usklajevanje tehnične dokumentacije

Tone Pratanekar, tozdr RPT, je bil junija v Frankfurtu v tovarni armatur Riedel-Krombach, kjer je usklajeval tehnično dokumentacijo za kroglne pipe. Problematika se je pojavila pri nekaterih pretokih, ker so se priključne mere bistveno spremenile. Spremembe pomenijo za našo železarno izdelavo novih modelov za levi del ohišja in korekcijo dolžine vretena. Zaradi zelo kratkih rokov modelove nove modele izdelovali šele za nabave v letu 1984, vzorce pa smo morali za firmo pripraviti do konca junija.

Prevzemi in šolanje

Ivan Globočnik, tozdr RPT, Vid Rataj, tozdr SGV, in Jože Konič, tozdr ETS, so bili na službenem potovanju pri firmi Wotan v Düsseldorfu, ZRN. Prevzeli so vrtilno-rezkalni stroj in se udeležili šolanja za elektro-strojno vzdrževanje in NC-programiranje.

Na tujem se je junija izobraževal tudi Slavko Strmčnik, tozdr Armature Muta. Pri firmi Sandvik Coromant se je udeležil seminarja o vpenjalnem orodju, trdi kovini in keramiki z najnovejšim programom.

(Vir: potna poročila)

Osnovna ugotovitev je, da so bili pri vseh investicijah v terminskem programu predvideni roki preoptimistični. Pogosto je dogotovitev investicije do pričetka poskusnega obratovanja že dvakrat daljša, kot je bilo v projektu predvideno. Pospesena dela za pričetek poskusnega obratovanja ob koncu gradnje imajo za posledico še dolgotrajno dopolnjevanje in daljše obdobje do pričetka rednega obratovanja.

Podaljšani rok izvajanja investicije ima redno za posledico podražitev. Zaradi velikih podražitev in težav s finančnim pokrivanjem podražitev je treba marsikje opustiti del predvidene opreme ali spremljajočih investicij za opremitvene dejavnosti. Nepopolna investicija ne more dati predvidenih učinkov in tako posledice nastajajo tudi pri analiziranih investicijah.

Praktično pri vseh investicijah so bili pri prevzemnem testiranju doseženi v pogodbah za dobavo opreme ali naprav predvideni proizvodni učinki. Od obravnavanih naložb imamo pa samo pri Kovačnici Železarne Ravne, TOZD Kovinarstvo Ljubno Železarne Ravne in Jeklovleku Železarne Štore pri proizvodnji v daljšem obdobju ugotovljene v projektni dokumentaciji predvidene učinke oziroma rezultate proizvodnje.

Proizvodne naprave same so praviloma torej take, da bi lahko dale projektirane učinke. Proizvodnje pa ne dosežejo, ker spremljajoče naprave za pravo vložka, za vzdrževanje in druge storitve niso usklajene z zmogljivostjo proizvodne naprave.

V več primerih so naprave dograjevale po projektu in imajo usklajene funk-

cije za zagotavljanje tehnološkega procesa, ni pa zagotovljen vložek iz drugih virov ali iz lastnih proizvodnih obratov investitorja, čeprav je bilo to v projektni dokumentaciji zagotovljeno.

Pri nekaj investicijah je vse dano in je tudi investicija izvedena po projektu, ni pa možnosti prodaje niti na domačem tržišču niti v izvozu. Predvidevanja tržne analize torej niso bila pravilna.

Delovna sila tudi vpliva na učinke investicij. Posebno v poletnih mesecih je v problematiki v proizvodnih obra-

zato investicija ni dala predvidenih učinkov.

S temi zbranimi podatki še ni mogoče dati celotne analize in ocene o uspešnosti posameznih naložb. Za ugotovitev poslovne uspešnosti posamezne investicije je treba primerjati tudi še vse druge pogoje, ki so bili upoštevani v projektu: kvalitete surovin in reprodukcijskih materialov, vse cene, datjate in predpise, ki na ta ali oni način vplivajo na uspešnost poslovanja.

Nadaljevanje pričetne analize je gotovo v interesu vsake temeljne organi-

OSEBNI PRISPEVEK, KVALITETNO DELO, DELOVNI ČAS

Delavski svet železarne je na svoji 4. seji 20. 6. 1983 sprejel naslednje pomembnejše sklepe in stališča:

* Določil je poenoten predlog sprememb in dopolnitev aktov s področja delitve dohodka in čistega dohodka in ga posredoval delavskim svetom tozdov in del. skupnosti.

* Določil je osnutek tez o dopolnjevanju osebnega prispevka. Dokončne roke o oblikovanju in uveljavljanju sprememb bomo sprejeli šele, ko bomo prišli do sprejemljivih rešitev. Nato bomo OP uveljavljali postopno, kjer bo to možno.

* Delavski svet je predlagal del. svetom tozdov in del. skupnosti, naj z uvedbo zimskega časa določijo pričetek dopoldanske izmene ob 7. uri, pričetek ostalih izmen pa z ustreznim 8-urnim premikom. — Tak predlog zagovarjajo vsi republiški in občinski organi, vsaka drugačna rešitev pa bi bila zapletena in draga.

Prav tako je posredoval v sprejem pravilnik o izvajanju premakljivega delovnega časa in vodenju evidence. Tudi ta čas naj bi začeli urejati postopno in v razumnem obsegu.

* Ko je delavski svet sprejel poročilo o problematiki kvalitete in ugotovil, da ta pri nas zadnja leta pada, je za izboljšanje stanja predlagal vrsto ukrepov. (Objavili smo jih v Novicah št. 15).

* Opravil je nekaj imenovanj in razpisal dela in naloge tistih članov PO, ki jim oktobra poteče mandat.

(Vir: sklepi in stališča 4. seje DS Železarne Ravne)

tih pogosto navedeno, da predvidena proizvodnja ni bila dosežena zaradi pomanjkanja delovne sile. V investicijskih programih delovna sila še v nobenem primeru ni bila navedena kot omejitveni dejavnik.

V investicijskih programih je proizvodnja opredeljena po količini, obliki in kvaliteten vrstah izdelkov. Po realizaciji investicije so v proizvodnji ugotovljena v večini primerov velika odstopanja v količini in pogosto tudi v kvaliteten vrstah. V času od izdelave projekta do dogotovitve investicije so nastale spremembe v možnostih oskrbe ali zagotovitve vložka ali pa tudi spremembe v potrebah tržišča in tržnih pogojeh. Pri drugih investicijah zopet investitor ni zagotovil v investicijskem programu upoštevanih pogojev in

zacije združenega dela — investitorja. Pomembno je ugotoviti vzroke, zakaj neka investicija ne daje tega, kar je bilo predvideno v investicijskem programu. Ko bodo brez zadržkov in objektivno ugotovljeni vzroki, bo možno in potrebno najti tudi rešitve za odpravo pomanjkljivosti in napak. Menim, da bi morali povsod ravno v času investicijskega zatišja usmeriti razpoložljivo znanje in sredstva prav za usposobitev vseh dosedanjih investicij, da bi dosegli v projektni dokumentaciji predvidene učinke, kadar ti še niso doseženi. Ugotovljena odstopanja od predvidevanj v projektu pa naj nam bodo vodilo, da bi se v bodoče lahko ognilo takim napakam.

Milan Marolt

Vzdrževalci - ljudje iz ozadja

O delu proizvodnih tozdov veliko govorimo in pišemo. Na vse strani primerjamo njihove rezultate, predvsem pa ugotavljamo, kako izpolnjujejo mesečni, letni ali dolgoročni proizvodni načrt.

Za vzdrževalce najraje ne bi vedeli. Kadar jih ne potrebujemo, pomeni, da delo gladko teče, stroji in naprave so v redu, delamo torej po planu. Kakor

hitro pa kaj zaškriplje, ko ne moremo zapreti vrat, ko se ustavi stroj, žerjav ali se poruši peč, pa nikakor ne moremo več brez njih. Tedaj ugotovimo, da so vzdrževalci povsod in da jih je moč priklicati ob vsakem času, če je res nujno.

Poleti, ko je čas dopustov, in med prazniki, imajo vzdrževalci največ dela. Izrabiti morajo čas, ko naprave in

Skladišče

Z delovnega tekmovanja

agregati stojijo, da jih pregledajo, očistijo, zamenjajo izrabljene dele ter obnovijo in preuredijo, kar je potrebno, da bi bilo pri proizvodnji med letom kar najmanj motenj in zastojev.

V železarni imamo dva tozda, ki se ukvarjata z vzdrževanjem. Elektrotehniške storitve in Strojno-gradbeno vzdrževanje. Kot že ime pove, ima prvi na skrbi popravila, ki so v zvezi z elektriko, SGV pa vse ostalo. Kaj je to »vse«, si je težko predstavljati in marsikoga ne zanima, dokler sam ne potrebuje pomoči. Vsi pa vemo, da tak sistem mehanizacije, kot ga imamo v železarni, ne bi mogel delovati, če ne bi nekdo skrbel zanj.

V tozdu SGV je zaposlenih približno 450 delavcev najrazličnejših poklicev, od ključavničarjev, strugarjev, rezkalcev, brusilcev, mizarjev, tesarjev in zidarjev od orodnih kovačev, varilcev, jermenarjev in vulkanizerjev, skratka, v tem tozdu so ljudje takih profilov, da lahko naredijo vse, karkoli je potrebno.

KAKO SO ORGANIZIRANI

Vzdrževalci morajo svoje delo in organizacijo dela prilagajati potrebam proizvodnje. Biti morajo na razpolago vedno in povsod, kjer jih potrebujejo, kajti stroji in naprave ne smejo stati dalj, kot je nujno za popravilo.

Delo imajo v tem tozdu organizirano v treh tirih. Njihova baza je centralna delavnica s stroji, kjer izdelujejo rezervne dele.

Drugačno naravo dela imajo skupine, ki skrbijo za vzdrževanje naprav v velikih proizvodnih tozdih, kot so Jeklarna, Kovačnica, Jeklolivarna in Valjarna. V vsakem od teh tozdov je stalna skupina vzdrževalcev, ki skrbi za sprotno vzdrževanje in tudi za večja popravila, tako imenovane remonte, pri katerih pa navadno dobijo pomoč še od drugih, tudi od delovnih organizacij izven železarne.

V nekaterih mehanskih tozdih so uvedli sistem »preventivnega tehnika«. To je delavec, tehnik, ki je zrasel s proizvodnjo in dobro pozna stroje, tako da jih lahko sam popravlja. V primeru večjih okvar pa pokliče na pomoč še druge vzdrževalce in naroči izdelavo potrebnih delov. Ta sistem se je dobro obnesel v Jeklovleku in Industrijskih nožih, zato nameravamo preventivne tehnike namestiti še drugod. Sicer za vzdrževanje v mehanskih tozdih skrbi skupina, ki je nameščena v centralni delavnici.

Skupini, ki skrbita le za določene naprave, a nimata stalnega delovišča, sta skupina industrijskih zidarjev in žerjavna skupina. Peči in žerjavi so nameščeni na vseh koncih železarne in vzdrževalci prihajajo, kamor jih pokličejo.

Še bolj razpršeno je delo ostalih vzdrževalcev. Ti nimajo določenih naprav, ki bi zanje skrbeli in tudi ne določenih mest, kjer bi delali. Ko jih pokličejo, morajo biti tam, kjer je treba kaj popraviti — sicer pa to velja v določeni meri za vse vzdrževalce.

SKRB IN DELO INDUSTRIJSKIH ZIDARJEV

Večina vzdrževalcev dela v dopoldanskem času. Ker pa metalurški tozdi delajo neprekinjeno, se morajo tudi vzdrževalci pogosto vračati na šiht popoldne ali ponoči. To velja predvsem za industrijske zidarje, ki skrbijo za talilne, žarilne in ogrevne peči. Čez 200 peči je v železarni, več kot deset jih pride na enega. Posebno skrb pomeni vzdrževanje talilnih peči v Jeklarni. Popravljenih včasih tudi za nekaj ur vnaprej ni mogoče predvideti. Za manjša popravila skrbijo topilci sami, ko pa je treba pečno oblogo porušiti in pozidati, pokličejo industrijske zidarje. Tem je v veliko pomoč stroj za rušenje peči. Preden so ga dobili, so morali sami lesti v vročo peč in podirati. Razumljivo je, da se je morala tedaj peč tudi dalj časa ohlajati. Zdaj daje vročina v peči samo še zidarje. Dno se namreč ne utegne shladiti, ko že začnejo zidati. Vendar so delovni pogoji industrijskih zidarjev zdaj neprimerno lažji kot nekoč.

»Največja težava je v tem,« je potarnal delovodja Gostenčnik, »da moramo imeti delavce tako rekoč ob vsakem času na razpolago. Če topilci v nedeljo ali v nočni izmeni ugotovijo, da je treba peč popraviti, me pokličejo in pošlata jim moram skupino, ki bo to naredila. Pred leti smo že imeli dežurno skupino, pa se to ni obneslo. Preveč ljudi bi moralo dežurati. Zdaj je pač tako, da najpogosteje kličemo ljudi, ki stanujejo najbližje železarni. Oddaljenejši imajo bolj mir.«

Letos so imeli industrijski zidarji tudi precejšnje težave z materialom. Ko ni bilo dolomita za obzidavo, so morali peči pogosteje popravljati. To je pomenilo več dela za njih in več zastojev za Jeklarno. Upajmo, da se te težave ne bodo več ponovile, saj dobivamo dolomit iz Makedonije.

REZERVNI DELI

Sicer pa je kvaliteta materiala in rezervnih delov problem, ki ga čutijo vsi vzdrževalci. V preteklosti smo večino rezervnih delov uvažali. Zdaj se v železarni trudimo, da bi se preusmerili na domače izdelke. Tako je pri žerjavih, pri hidravličnih in pnevmatičnih napravah. Tudi za valjarno večino delov, ki jih potrebujemo, kupujemo doma. Še vedno uvažajo klinaste jermene. Teh potrebujejo precej, a domači ne ustrezajo.

Skupina, ki vzdržuje naprave v valjarni, ima nekoliko mirnejše delo kot industrijski zidarji. Na vseh izmenah imajo dežurne vzdrževalce, večja popravila opravljajo med letnim remontom, za manjša pa skrbijo sproti. Skrbijo tudi, da imajo na zalogi najnujnejše rezervne dele.

Strojni vzdrževalci so glede rezervnih delov na boljšem kot elektriki. Večino jih naredijo kar v železarni, zato niso toliko odvisni od uvoza in od drugih dobaviteljev. Zato pa lahko elektriki, če manjkajči del imajo, napravo takoj popravijo, strojniki pa morajo pogosto čakati na izdelavo ustreznega dela, saj navadno ni mogoče vnaprej predvideti, kaj se bo pri katerem stroju zgodilo, obrabilo ali kako drugače pokvarilo.

Vendar imajo elektriki in strojni vzdrževalci mnogo skupnega, eni so odvisni od drugih, vsaj večja popravila so navadno skupna. Vodstvi tozdov se sestajata vsak mesec, da uskladita delo.

NAJVEČJI PROBLEM: PROSTOR

»Narava našega dela je taka, da moramo sodelovati,« je povedal ravnatelj Roman Haber, »sicer pa s tem nimamo težav. Naš največji problem so prostori. Naše delavnice je premajhna. Skoraj nimamo več prostora za kak nov stroj. Morali pa bi imeti več strojev, da bi lahko naredili še več rezervnih delov sami. V tem času namreč ni dobro biti odvisen od drugih.«

Se v težjih razmerah delajo tesarji, mizarji, pleskarji in drugi vzdrževalci, ki sploh nimajo pravih delavnic. Tozdi PII nam je že izdelal projekt za te delavnice, našli smo tudi primerno lokacijo. Ni pa denarja za investicijo. Zdaj vidimo nove možnosti. Staro jedilnico, ki jo nameravamo porušiti, bi lahko prestavili na prostor, ki je namenjen za gradnjo naših delavnic. Tako bi se investicija močno pocenila. Velikost stavbe pa ravnost ustreza našemu projektu.«

RAVNATELJEVE SKRBI

Ravnatelj Haber je povedal, da je težko voditi tozdi, ki opravlja tako raznovrstna dela. Kljub temu je zado-

voljen. »Saj vidite, železarna kar dobro dela. To pomeni, da dovolj skrbimo za stroje in naprave. Seveda bi lahko bilo manj dela z vzdrževanjem, ko bi vsi ravnali z delovnimi sredstvi tako, kot je treba. Marsikaj se pokvari zaradi malomarnosti in nevestnosti delavcev. Naše pravilo je: noben stroj ali naprava ne sme stati zaradi nas, vzdrževalcev. Mi pa pozivamo vse delavce v železarni: delajte z napravami zavestno, da ne bo nepotrebne škode!«

Povedali smo že, da kličejo vzdrževalce ob vsakem času. Strojni vzdrževalci imajo organizirano dežurno službo, drugi morajo v nujnih primerih priti v železarno tudi, kadar niso na šihu. Ne upirajo se, če vidijo, da je njihova pomoč potrebna. Niso pa »lovci« na nadure.

»Nadura je nujna ura,« je pojasnil ravnatelj Haber. »Včasih se nadurnemu delu pač ni mogoče izogniti. Pri večjih delih, ki morajo biti hitro opravljena, si pomagamo tudi z delavci iz drugih delovnih organizacij. Sodelujemo s Hidromontažo, Instalaterjem, Kogradom, Gradisom in drugimi, ki delajo predvsem na novogradnjah.«

V preteklosti so vzdrževalci v železarni res samo vzdrževali. Vedno bolj pa čutijo, da je to premalo. Napravo želijo spoznati tedaj, ko se montira in vgrajuje. Ze pri gradnji lahko predlagajo boljše tehnične rešitve, kot so v načrtih, še bolj pa je to potrebno pri vzdrževanju. Laže je odkriti napako, če veš, kako je stroj sestavljen in kako deluje, kakor pa, če ga prvič vidiš, ko že ne dela več.

Vodstvo tozda SGV želi, da bi bilo med vzdrževalci kar največ izkušenih delavcev, strokovnjakov za posamezna področja. »Takih delavcev ni mogoče usposobiti v enem letu, potrebnih je pet, šest let. Prizadeti smo, ko je v železarni končana kaka nova investicija, pa nam odtgnejo najboljše delavce. Investitor in kadrovska služba bi morala načrtovati tudi potrebe po kadrih in jih pravočasno usposobiti, kolikor jih v novem objektu potrebujejo, ne pa, da jih začnejo iskati tedaj, ko so nova delovna mesta že odprta.«

Razumljiva je ravnateljeva zavzetost za to, da bi v tozdu obdržal dobre delavce. Na vzdrževalce pogosto gledamo kot na postranske, obrobne elemente v proizvodnji. Morda tudi zato, ker njihovog dela ne poznamo dovolj. Vendar redna proizvodnja brez njih ni mogoča. Enako pomembno je skrbeti za dobre vzdrževalce kot za dobre topilce, valjarje in druge delavce. Prav bi bilo, da bi si za dobre delavce prizadevali ravnatelji vseh tozdov in delovnih skupnosti. Sicer pa tudi sami želimo biti dobri delavci — mar ne!

Moja Potočnik

Vloga mikrofila v poslovno informacijskem sistemu

KJE UPORABITI MIKROFILM

Razvoj tehnike v poslovnih informacijskih sistemih prinaša vedno nove rešitve, katerih ekonomičnost in učinkovitost pa mora potrjevati šele konkretna praksa. Pogosto se postavlja vprašanje, v kolikšni meri gre pri odnosu med računalnikom in mikrofilmom za konkurenco. Odločujoča je praktičnost uporabe ter odnos med stroški in učinki.

Gostota zapisa na mikrofilm vzdrži primerjavo z vsakim drugim nosilcem podatkov. Pri tem je treba upoštevati,

da na mikrofilmu dokumenti obdržijo originalno obliko (test, slike, risbe), dostop do podatkov pa je enostavnejši kot v nekaterih primerih uporabe računalnika.

Pri določenih organizacijskih rešitvah lahko problem zadovoljivo rešimo samo z mikrofilmom ali pa samo z računalnikom. Pogosto pa je najučinkovitejša rešitev kombinacija mikrofilma in računalnika, ki se medsebojno dopolnjujeta. Računalnik praviloma prevzema shranjevanje podatkov, ki bi prišli v poštev za ponovno računalniško ob-

Iz dela sindikata

IO TOZD PNEVMATIČNI STROJI PODPRL DRUŽBENO USMERITEV

Po osnovnih organizacijah so konec junija ob obravnavi sprememb in dopolnitve sistema razporejanja dohodka in čistega dohodka za sredstva za osebne dohodke največ pozornosti namenili delovnemu času po 25. septembru, ko bomo spet prebrskali urne kazalce.

V tozdu Pnevmatični stroji se je izvršni odbor po dolgi razpravi odločil, da podpira širšo družbeno usmeritev, ki pravi, da naj bi začeli z delom tako kot sedaj, ob 7. uri, iz več razlogov.

Povzemamo iz zapisnika.

Analiza. Ze ko smo se v tozdu dogovarjali, kdaj naj bi začeli z delom v polnem času, je bilo veliko pripomb na začetek dela, posebej poudarjeno pa, da se je treba o začetku dela v jesensko-zimskem času spet odločiti pred prehodom. Zahtevali smo analize izboljšav, vendar je analiza zaenkrat še nemogoče narediti zaradi prekratkega obdobja.

Produktivnost. Bioritem je delavcem zelo slabo poznana beseda. Rezultat je nekakšen diagram, iz katerega je vidno, kdaj in koliko časa človek s svojim delom daje najugodnejše rezultate. Če bi začeli delati ob 7. uri, bi se nam dolgoročno zagotovo dvignila tudi produktivnost.

Zakorenjenost. Vsi zelo radi govorimo, koliko zaslužijo v nekaterih državah v zahodni Evropi. Nikoli pa se ne vprašamo, kdaj tam začno delati. Goto-vo se kapitalist ni odločil za pričetek delovnega dne ob 7. uri zato, ker rad dolgo spi, ampak zaradi večjega zaslužka. Mi pa bi se zmeraj najraje vstajali kot kosci in šli spat kot nočni delavci, samo zato, da bi zadostili nekakšni nenapisani tradiciji.

Dodatni zaslužek. Veliko delavcev pravi, da niso za začetek dela ob 7. uri zato, ker na delovnem mestu premalo

zaslužijo, in si morajo obstoj zagotoviti tudi s popoldanskim delom. Zakaj raje ne pomislimo, kako delati in kako organizirati delo, da bomo na delovnem mestu zaslužili dovolj, da bi prosti del dneva izkoristili za počitek, razvedrilo ali kakšno drugo interesno dejavnost. Za »vrtičke« pa bo, če začnemo delati ob sedmih, še zmeraj dovolj časa.

Mnenje posameznikov. Razumljivo je, da nekaterim delavcem nov delovni čas ne ustreza zaradi oddaljenosti od delovne organizacije in s tem prevoza na delo in z dela. Se veliko drugih vzrokov je, da so posamezniki proti uvedbi novega delovnega časa. Med njimi so tudi »polkmetje«, ki bodo morali v tej situaciji pomisliti, kaj je v njihovem in kaj v širšem družbenem interesu. Človekov organizem pač ni narejen tako, da bi prenesel na dan 24 ur dela. Treba je tudi počivati. Zato ne glejmo na mnenje posameznikov in se odločimo tako, kot mislimo sami.

Organiziranost spremljajočih dejavnosti. Trgovine, zdravstvo, šole in vrtci so večinoma organizirani ustrezno pričetku dela ob 7. uri. Katera ura pa majhnim otrokom bolj ustreza za odhod v vrtec, ni treba pisati.

Pogovor o delovnem času. Večina delavcev meni, da se o delovnem času vse preveč pogovarjamo. Res je, ničkoliko ur smo izgubili za odločitve, kdaj bomo začeli delati. Če se sedaj odločimo, da začnemo delati ob 6. uri, se vprašajmo: se bomo potem vsakih šest mesecev pogovarjali, kdaj bomo začeli delati? S tem bomo spet izgubili veliko dragocenih ur, ki bi jih lahko uporabili za kaj bolj koristnega.

Odločimo se enkrat za vselej in se pogovarjamo o zadevah, ki nam bodo prinesle več koristnega in s tem tudi 15. v mesecu več denarja v kuverti.

Tudi o premakljivem delovnem času se bomo morali dogovoriti.

iz klasične računalniške obdelave in ima od 52. in 78. kolone okence za vstavitev koščka 35 milimetrskega filma.

Mikro fiche (mikro fiš) je razrezan film v formatu A 6, kjer je v mikrofilmskem žepku vloženi originalni srebrohalogenidni film. Praktično je to celovita kopija mikrofilmskega žepka z naslovno stranjo in s posnetki. Uporablja se predvsem tam, kjer zaradi varnosti ali istočasne uporabe na več mestih hkrati potrebujemo več izvodov filmane dokumentacije, seveda do določenega obsega.

IZUŠNJE Z MIKROFILMOM V RAČUNOVODSTVU

Problemi z arhiviranjem vedno večjih količin računovodskih listin so nas navedli na razmišljanje, kako čimprej priti do uporabe mikrofilma v računovodstvu. Količina nekaterih računovodskih listin, ki jih moramo hraniti 10 ali celo več let, se je s širitvijo kontnega plana in s prehodom iz enovite delovne organizacije na 24 tozдов in 4 delovne skupnosti v primerjavi z letom 1974, ko so bili zgrajeni arhivski prostori, povečala za več kot 15-krat. Velik del tega materiala mora biti vsaj za nekaj let nazaj tudi stalno dostopen računovodskim službam pri vsakodnevnom delu. To pa zahteva veliko prostora na delovnem mestu.

Ogledali smo si uporabo mikrofilma v Ljubljanski banki in prišli do zaključka, da lahko brez večjih vlaganj v opremo takoj uvedemo mikrofilm na določena področja. Odločili smo se za uporabo mikro fiche (mikrofiša) za nekatere računovodske listine, ki nastanejo pri računalniških obdelavah. Prek službe Metalurških raziskav smo dobili tri čitalnike za mikro fiche, in sicer so to proizvodi ISKRE. Služba za AOP je ustrezno prilagodila računalniške programe za zapis podatkov na magnetni trak, ki ga po vsaki mesečni obdelavi pošiljamo v računski center v Ljubljansko banko, kjer nam z magnetnega traku konvertirajo podatke na COM napravi na mikro fiche. Večino obdelav imamo v originalu mikrofilma in v treh kopijah.

V finančnem računovodstvu smo došle spravili na mikrofilm (ne da bi pisali na papir) konto kartice glavnih knjig tozдов in delovnih skupnosti za leti 1981 in 1982. Na en mikro fiche A 6 formata gre 208 strani A 3 formata. Za omenjeni dve leti imamo 300 originalov mikro fiche, kar pomeni 62.400 strani papirja. Če pa upoštevamo, da smo te konto kartice izpisovali prej v dvojniki, je to 124.800 strani papirja, kar predstavlja kup papirja formata A 3, ki bi bil visok več kot 12 metrov.

Podobne učinke smo dosegli tudi v oddelku obračuna za osebne dohodke, kjer smo vpeljali redne mesečne obdelave za preglede osebnih dohodkov po posameznih elementih za vsakega zaposlenega, prav tako pa tudi razne letne kumulativne preglede. Vse to ima še poseben pomen, ker so te listine trajnega značaja in se tudi ne prestopajo, in to za veliko let nazaj.

Poleg prihrankov pri papirju, saj je izdelava mikro fiche tudi do 30 odstotkov cenejša, so pomembne predvsem druge prednosti. Možna je večje število relativno poceni kopij, kar je zlasti pomembno zaradi varovanja podatkov pred uničenjem, pri veliki delitvi dela pa je še pomembno, da iste podatke lahko hkrati uporablja več služb. Predvsem pa se zmanjšajo potrebe po arhivskem in delovnem prostoru. Razbremenjeni se tudi tiskalna enota na računalniku in se s tem poveča propustnost računalnika, kar ob določenih konicah tudi ni zanemarljivo.

NEKAJ PREDLOGOV ZA NADALJNI RAZVOJ MIKROFILMA

Z različnih vidikov bi lahko področja mikrofilma zelo različno delili. Menimo, da je uvajanje in uporaba mikrofilma predvsem organizacijski problem. Gre predvsem za druge vrste nosilca podatkov ob nespremenjeni vsebini informacij. S tega vidika bi za razmere v

Zelezarni Ravne lahko ugotovili naslednja področja uporabe:

— snemanje tehnične dokumentacije za osnovna sredstva (zgradbe, stroji in naprave) ter za pripadajoče rezervne dele

— snemanje tehnične dokumentacije za naše proizvode

— snemanje originalne poslovne dokumentacije (računi, plačilni nalogi, delovna dokumentacija in podobno)

— konvertiranje z računalniških medijev direktno na mikrofilm.

Področja uporabe so torej zelo široka in vsako zahteva v ustrezni strokovni službi primeren organizacijski pristop. Pri nekaterih rešitvah je nujen pogoj tudi primerna oprema, kot so snemalne kamere, reproduktorji in čitalniki. Večino te opreme, ki je tudi draga, je možno dobiti le iz uvoza.

Zaradi vsega tega v sedanjih razmerah ni pogojev za kompleksno uvedbo mikrofilma na vseh področjih. Menimo, da je pa dovolj možnosti za nekatere posamezne primere. Za to je dokaz uspešna uporaba mikrofilma v tozdu SGV, v računovodstvu, v službi za oblikovanje OD, v PFS in še kje.

Začetek bi lahko bil s projektno organizacijo z opredeljitvijo podprojektov po posameznih področjih. Vodja projekta pa bi moral vsaj 30—50% časa posvetiti mikrofilmu. Z zaživetvo projektno organizacijo pa bi prej ali slej morali priti do spoznanja, da je treba ustanoviti oddelke mikrofilma v okviru linijske organizacije.

Že v okviru projektno organizacije bi bilo treba preučiti potrebe za nabavo opreme, jo v okviru možnosti tudi nabaviti in ne čakati na možnost kompleksne rešitve. Na primer, preučiti bi bilo treba možnost nabave snemalne kamere za snemanje poslovne dokumentacije formata A 4 in manjše. Večina naše poslovne dokumentacije je takega formata in bi verjetno bilo možno dobiti opremo samo za ta del, ki ne bi bila tako draga. V nobenem primeru pa nima smisla razmišljati npr. o napravi COM, ki je zelo draga in je v celi regiji ob sedanjih stopnji računalniških obdelav ne bi mogli izkoristiti.

V teh gospodarskih razmerah se marsikatera organizacija združnega dela ne srečuje samo s problemom manjše rasti, ampak s problemom preživetja. Zato je vsak odvečni strošek, ki ga je takoj možno izločiti oziroma zmanjšati, velik prispevek za uspešno prebroditev krize. S postopnim uvajanjem mikrofilma je po naših izkušnjah možno pričakovati prispevek k učinkovitejšemu poslovanju.

Ravnatelj del. skupnosti
za računovodstvo
Maks Pešl

INOVACIJE

V marcu in aprilu so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD Jeklarna

Otu Hafnerju, Vladu Racu, Jožetu Kotniku, Milanu Butolenu, Jožetu Lebanu in Petru Hrstniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšanje kokil V-20, s čimer se je povečala njihova vzdržljivost. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.873.040 din. Nadomestilo znaša 44.501 din, avtorji pa so pri delitvi udeleženi z deleži od 6 do 21 odstotkov. Tomažu Kernu in Janezu Grenku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za uvedbo renoviranja vodno hlajenih grebljic. V drugem in

tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 97.633 din. Nadomestilo znaša 8258 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

TOZD Jeklolivarna

Francu Hudoverniku, Ivanu Ottu in Jožetu Trefaltu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo odrezovanja prob na odlitkih. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.851.053 din. Nadomestilo znaša 40.392 din, pri delitvi pa so udeleženi Hudovernik s 60, Otto in Trefalt pa s po 20 odstotki.

Milanu Svaigerju, Vinku Pušniku, Francu Kokalju in Stanetu Lenasiju

delavo, mikrofilm pa hrani tiste podatke, ki morajo ostati v svoji izvorni obliki poročila oziroma dokumenta. Sistemi za iskanje obsežnih, na mikrofilmu shranjenih informacij, pogosto zahtevajo računalniško podporo. Direktna povezava računalnika in mikrofilma pa je pri COM sistemih (Computer Output Microfilm), kjer računalniško obdelane informacije zapišemo na magnetni trak in nato na COM napravi konvertiramo na mikrofilm. V taki povezavi uporabljena računalnik in mikrofilm omogočata informacijski sistem, kjer je papir nadomeščen z ustreznimi materiali.

16 mm film se uporablja predvsem pri originalni poslovni dokumentaciji (računi, plačilni nalogi, primopredajna dokumentacija), knjižničnem gradivu in majhnih tehničnih načrtih. V nedeljni celoti ga uporabljamo za snemanje dokumentacije, ki se več ne spreminja in kjer posameznih dokumentov potem ne iščemo pogosto.

Za snemanje tehničnih načrtov in podobne dokumentacije, časnikov in arhivskega gradiva starejšega izvora se uporablja film širine 35 mm, ker omogoča boljše čitljivost velikih ali slabo ohranjenih dokumentov.

Mikrofilmska kartica je najpogostejša oblika shranjevanja in uporabe tehniške dokumentacije na mikrofilmu. To je 80-kolonska kartica, ki jo poznamo

IZ GRADIVA INDOK CENTRA

GOSPODARJENJE V OBČINI RAVNE V PRVIH ŠTIRIH MESECIH 1983

Industrija je izdelala v letošnjih prvih štirih mesecih za 0,4 % manj kot v enakem obdobju lani, v aprilu pa za 16,1 % manj kot marca letos. Zaloge izdelkov so bile v aprilu za 9,6 % višje kot povprečno lani, v primerjavi z marcem pa so se povečale za 2,1 %. Proizvodnja v ravenski občini je padla, ker manjka naročil za izvoz.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM ZA RACIONALIZACIJO DELA

SKIS, Komunalno podjetje Prevalje in Samoupravna stanovanjska skupnost Ravne so poverile opravljanje nekaterih del in nalog strokovnim službam krajevnih skupnosti. S tem želijo racionalizirati delo in omogočiti hitrejšo reševanje problemov občanov.

ZAPOSLOVANJE PRI ZASEBNIKI

Zaposlovanje pri zasebnikih postaja vse bolj aktualno, kajti v družbenem sektorju zaradi zaostrenih gospodarskih razmer skoraj ne povečujejo števila zaposlenih. Številne deficitarne storitvene dejavnosti v koroških občinah ponujajo lepe možnosti za zaposlovanje, toda v obrti je skrb za usposabljanje kadrov močno upadla. Za šolsko leto 1983/84 sta v koroški regiji razpisani le dve štipendiji za obrtne poklice, in to v občini Dravograd.

TEŽAVE USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

Letos je v ravenski občini končalo osnovno šolo 418 učencev. Le 62 % se jih je vpisalo na srednjo šolo TNPU, ostali odhajajo drugam. Na ravenski srednji šoli se jih je preveč vpisalo v program kovinar — strojnik, premalo pa v metalurško smer, zato so jih nekaj preusmerili. Posebno skrb bo treba nameniti vključevanju deklet v proizvodne usmeritve.

PREMOSTITVENO POSOJILLO ZA VRTEC NA JAVORNIKU

Gradbeni odbor za gradnjo vrtca Javornik je sklenil zaprositi SO Ravne za premostitveno posojilo iz sredstev za gradnjo objektov družbenega standarda v občini Ravne. Gradnja prve

faze vrtca bo stala 30 milijonov dinarjev, toliko denarja pa za ta namen še niso zbrali.

DIJAŠKI DOM NA RAVNAH

Lani so začeli zbirati dokumentacijo za gradnjo dijaškega doma na Ravnah. Našli so tudi že ustrezno zemljišče. Letos so na srednji šoli TNPU anketirali učence in starše. Okoli 40 učencev bi želelo bivati v dijaškem domu in 49,44 % staršev je menilo, da je gradnja doma upravičena.

POZITIVNO POSLOVANJE OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

V prvih štirih mesecih letos se je na žiro račun občinske zdravstvene skupnosti Ravne na Koroškem nateklo 122.261.000 dinarjev prihodkov, kar je za 37,5 % več kot v enakem obdobju lani. Tako je skupnost prvo tretjino letošnjega leta zaključila pozitivno. Razlika med prihodki in odhodki znaša 18.105 tisoč dinarjev.

POČITNIŠKI TABOR 1983

Občinska izobraževalna skupnost Ravne računa, da bo za letošnji tabor na morju, kjer letujejo otroci iz naše občine, potrebnih 2.653.864 dinarjev. Prispevki otrok bodo znašali 1.200.000 in prispevki delovnih organizacij 500.000 dinarjev. Cena za goste je 5.300 dinarjev. Otroci iz družin, katerih mesečni dohodek na družinskega člana ne preseže 3.000 din, bodo lahko letovali brezplačno.

O UVELJAVLJANJU DELEGATSKEGA SKUPŠČINSKEGA SISTEMA

Izvršni svet skupščine občine Ravne je obravnaval poročilo o uveljavljanju delegatskega skupščinskega sistema v sedanjih družbenoekonomskih razmerah.

V razpravi so poudarili, da je treba spremeniti sistem dela delegacij pri delegiranju v republiško skupščino, tako da bodo na sejah v večji meri sodelovali predstojniki upravnih organov. Izboljšati je treba povezavo med delegati in delegatsko bazo.

(Vir: Referalne informacije Indok centra št. 6/83)

TOZD Jeklovlek

Jožetu Zorčiču in Vladu Krivcu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo vpenjanja brusnih plošč na treh brusilnih strojih, s čimer sta zmanjšala zastoje. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 22.012 din. Nadomestilo znaša 12.650 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

TOZD Stroji in deli

Alojzu Strmčniku, Valentinu Podojstršku in Stanku Finku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za vgradnjo dodatnih gorilnikov na stroju za plamensko rezanje, s čimer se je povečala produktivnost. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 3.161.823 din. Nadomestilo znaša 118.917 din, pri delitvi pa so udeleženi Strmčnik s 50, Podojstršek s 40 in Fink z 10 odstotki.

Mirku Moriju, Alojzu Pšeničniku III in Danijelu Merkaču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije mehanske obdelave delov za stiskalnice. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 11.560.516 din. Nadomestilo znaša 185.232 din, avtorji pa si ga dele na enake dele.

Justinu Medvedu in Mirku Gorenšku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo konstrukcije distančnih ploščic na nastavnih obročih za sklopke in zavore pri stiskalnicah. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.303.365 din. Nadomestilo znaša 52.720 din, pri delitvi pa sta udeležena Medved s 60 in Gorenšek s 40 odstotki.

Stefanu Kamniku in Julijanu Žvikartu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo vpenjalne priprave za rezkanje utorov na maticah. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 630.982 din. Nadomestilo znaša 35.604 din, pri delitvi pa sta udeležena Kamnik s 70 in Žvikart s 30 odstotki.

TOZD Pnevmatični stroji

Jožetu Kosu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 3424 din za izdelavo pri-

prave za krivljenje ščitnikov RRK-10. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 18.000 din.

Kristijanu Brezniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 15.087 din za uvedbo plastičnih razvodnih ploščic pri petih tipih pnevmatičnih kladiv. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 320.690 din.

Francu Mesnerju in Jožetu Brenčiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za uvedbo zračnega vpenjanja glav RK-18 s čimer se je povečala produktivnost in zmanjšal telesni napor pri delu. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 60.814 din. Nadomestilo znaša 8570 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Delovna skupnost za gospodarjenje

V delovni skupnosti za gospodarjenje so bila dodeljena naslednja prva nadomestila za prodajo programskih paketov:

Ernestu Kocuvanu, Jožetu Seglu in Viktorju Pačniku za prodajo programskega paketa ISA 1-V 32. Povečani dohodek znaša 121.500 din, nadomestilo 10.929 din, udeležba pa Kocuvan 60, Segel 30 in Pačnik 10 odstotkov.

Jožetu Seglu, Jožetu Rodiču in Metodu Kacu za prodajo paketa MSA 101. Povečani dohodek znaša 227.800 din, nadomestilo 16.510 din, udeležba pa Segel 60, Rodič in Kac pa po 20 odstotkov.

Jožetu Seglu, Viktorju Pačniku, Ernestu Kocuvanu in Mirku Steržeju za paket ISA 101. Povečani dohodek znaša 384.000 din, nadomestilo 23.646 din, udeležba pa Segel 30, Pačnik in Kocuvan po 25 in Sterže 20 odstotkov.

Ernestu Kocuvanu, Jožetu Seglu in Leopoldu Rancu za paket SIS 101. Povečani dohodek znaša 149.850 din, nadomestilo 12.417 din, udeležba pa Kocuvan 65, Segel 25 in Ranc 10 odstotkov.

Ernestu Kocuvanu 23.503 din za prodajo paketa MAN 101. Povečani dohodek znaša 380.700 din.

Franjo Krivec

Predah

je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za popravilo pilger valjev na EPZ. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 476.432 din. Nadomestilo znaša 28.278 din, pri delitvi pa so udeleženi prvi trije s po 30, zadnji navedeni avtor pa z 10 odstotki.

Mihaelu Hovniku, Frideriku Uršniku in Francu Jeseničniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo povrtala za povrtavanje goseničnih členkov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 760.480 din. Nadomestilo znaša 30.056 din, pri delitvi pa so udeleženi Hovnik z 80, Uršnik in Jeseničnik pa z 10 odstotki.

TOZD Valjarna

Francu Štinjeku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 108.859 din za spremembo plana vtikov na lahki progji, s

čimer je povečal produktivnost pri valjanju profilov 10 do 11,5 mm. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 6.343.056 din.

Dominiku Naberniku in Lazu Saviču je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za predelavo pogona brusnih plošč na centromaskinih, s čimer sta zmanjšala zastoje. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 2.739.200 din. Nadomestilo znaša 55.860 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Dušanu Posediju in Ivanu Lečniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije toplotne obdelave jekla TMCN-1. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda povprečno letno za 911.013 din. Nadomestilo znaša 30.386 din, pri delitvi pa sta udeležena Posedi s 75 in Lečnik s 25 odstotki.

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto X

Ravne na Koroškem, 15. julija 1983

Št. 7

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Problemsko – programska konferenca mladih železarjev

GLAS MLADIH SE MORA SLIŠATI POVSOD

Mladi Železarne Ravne so se zbrali na svoji letni konferenci. Pregledali so svoje delo in si zastavili delo za naslednje obdobje.

Uvodoma je spregovoril predsednik koordinacijskega sveta osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine v železarni Silvo Jaš.

Enoletno obdobje se je odlikovalo z izredno aktivnostjo vseh družbenopolitičnih organizacij, da se preide v realizacijo sistema, v katerem mora delavski razred v celoti obvladati odnose v družbi. Na osnovi analize prejšnjih konferenc lahko zaključimo, da je bil dosežen nov uspeh pri delu osnovnih organizacij zveze socialistične mladine in da mladi prehajamo iz načelnih opredelitev v konkretne akcije, sprejeti programi pa so odraz interesov mladih. Seveda pa so še velike možnosti za delo mladih, ki pa jih ne izkoriščamo dovolj. To, kar smo dosegli, pa predstavlja solidno osnovo za še uspešnejše delo v prihodnje. Organizacije Zveze socialistične mladine zamenjujejo akcije manifestacijskega značaja z akcijami, ki vsebujejo naloge za spremembo odnosov na osnovah ustave in resolucij naših partijskih, sindikalnih in mladinskih kongresov. Z delom mladih v železarni pa ne moremo biti v popolnosti zadovoljni, kajti mladostni elan in zagnanost mladih na vseh področjih dela ter življenja je še veliko večji. Pogrešamo predvsem samoiniciativno dinamičnost pri izvajanju programov tako v osnovnih organizacijah Zveze socialistične mladine kot v okviru koordinacijskega sveta osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine Železarne Ravne. Poraja se občutek, da mora pri delu mladih »bedeti nekdo od zgoraj«. Vse prevečkrat se samo dogovarjamo, premalokrat pa stvari konkretiziramo. Vprašati se moramo, kako izvajamo sklepe in stališča, ki jih sprejemamo. Osnovne organizacije Zveze socialistične mladine vse premalo nastopajo z lastnim rezultatom — z lastnim stališčem — z »lastnim jaz«. Glas mladih se premalo sliši v samoupravnih organih, delavskih svetih (nič drugače ni tudi na nivoju železarne), posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. Bolj odprto moramo delovati preko ostalih družbenopolitičnih organizacij — še posebej zveze sindikatov. Le s svojo prisotnostjo in angažiranostjo si bomo mladi priborili ugled in veljavo. Probleme rešujemo pri korenini, zastavimo si smeje (realne) programe, pa tudi uspeh ne bo izostal.

Pereč problem je zaposlovanje. O tem so spregovorili mladi delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve. V Železarni Ravne je zaposlenih 5652 delavcev. Do 31. maja (torej letos) smo na novo zaposlili 194 delavcev, delovno organizacijo pa je zapustilo 217 delavcev (upokojenih starostno in invalidsko 80, v JLA je odšlo 100 delavcev, ostalo pa je bila fluktuacija). Zaposlovanje v letu 1983 pa je vezano zlasti na zaključitev sedanjih in-

vesticij. Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in zaposlovanja se bomo morali na področju zaposlovanja še racionalneje obnašati, kot smo se v preteklem letu. V ciljih in politiki zaposlovanja v letu 1983 smo dali večji poudarek temu, da na tistih delih in nalogah v posameznih tozidih in delovnih skupnostih, kjer pričakujemo prihode iz šol, v prvih mesecih nismo nadomeščali fluktuacije, da ne bo prišlo do situacije, ko bi bilo treba odkloniti celo štipendiste.

Skupnih prihodov štipendistov iz šol bo v letu 1983 113. Od tega 102 iz poklicnih šol, 7 iz srednjih in 4 iz višjih in visokih šol. V tozidih in delovnih skupnostih ni planiranega večjega števila zaposlovanja. Potrebe za tozde mehanske obdelave bomo krili s pri-

odnose. Dobro je plačano težko fizično delo, kar je pravilno, saj je fluktuacija na teh delih in nalogah zelo velika. Delo je naporno in delavci so izpostavljeni nezdravemu okolju (prah, vročina, mraz, ...).

To delo ima svoje nasprotje v delu strokovnjakov. Primitivne metode organizacije dela, značilne za zgodnjo fazo industrializacije, v katerih je igrala glavno vlogo nekvalificirana delovna sila, postajajo v novih okoliščinah, ko se hitro povečujejo proporcije mlajših, izobraženih delavcev, povsem nevzdržne (poudarek organizacije). Relativno velika fluktuacija v 70. letih je v 80. letih upadla zaradi splošne recesije, namesto nje pa je porastla potencialna fluktuacija, se pravi želja, da bi šel v drugo delovno organizacijo. Po nekaterih ugotovitvah raziskav zajema kar 2/3 zaposlenih. Če ugotovitve nemških družboslovcev veljajo tudi za naše delavce, lahko sklepamo, da 2/3 zaposlenih, ki razmišljajo o tem, da bi zapustili podjetje, delajo na svojem delovnem mestu le s polovično prizadevnostjo. Nemci so izračunali, da zgubi podjetje z odhodom enega vodilnega

Delovno predsedstvo programske konference KS OO ZSMS železarne

hodi iz šol — z lastnimi štipendisti; v tozidih metalurške predelave pa delno s prihodi iz šol, ostalo pa z zunanjimi viri. Železarna zaposluje nad 10% invalidov, zato bo dan poudarek reševanju te problematike s tem, da jih bomo zaposlovali na produktivnejših delih. V železarni je zaposlenih 1283 žensk, letos smo jih zaposlili 38. Iz dosedanjih možnosti zaposlovanja v železarni pa bodo še vedno ostale težave z zaposlovanjem žensk. Glede upokojevanja naših delavcev pa pomenimo to, da bo v letu 1983 predvidoma upokojenih 120 delavcev (ki bodo dosegli starostne pogoje ali bodo invalidsko upokojeni).

Mladi delovne skupnosti Računovodstvo pa so spregovorili o mobilnosti kadrov (po Jerovšku). V Železarni Ravne smo s pravilnikom o nagrajevanju uredili dohodkovne

človeka okoli 300.000 nemških mark ali staro milijardo. Ko postane delo vse bolj profesionalno, ga ni več mogoče organizirati na tradicionalen način, niti ga ni mogoče motivirati zgolj s plačo (pri nas niti ne s plačo). Uveljavlja se delovna morala in profesionalna etika. Če te etike ni — in biti je ne more povsod tam, kjer se uveljavljajo neprofesionalni kriteriji, se delovne organizacije in z njimi celotna družba znajdejo v anomiji, praznem prostoru, v katerem ni pravih delovnih vrednot, norm in pravil. Le zaposlovati šolan kader je premalo. Menimo, da bomo morali pristopiti k sodobnejšim organizacijskim metodam, motivirati moramo človeka na vse načine, dvigniti delovno moralo in profesionalno etiko oziroma delo profesionalizirati.

Mladi v tozdu Komerciala pa so se zavzemali za enakopraven položaj mladih in pri tem niso iskali nikakršnih privilegijev. V boju za specifičen interes mladih in njihov enakopraven položaj v družbi podpiramo z doslednim uveljavljanjem načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela. Svoj položaj bomo izboljšali le s povečanjem celotnega dohodka. Naš prisvojeni delež (osebni dohodek) pa mora temeljiti na deležu našega vloženega dela, ne pa tako kot doslej: po načelu vsem enako. Žal pa svoje politične akcije nismo v zadostni meri naslonili na boj za višjo produktivnost dela, ki je ključno povezana z vlaganjem v kakovosti in programe, v kadre, razvoj in raziskave. Le večja produktivnost dela je lahko — in mora — pomeniti realno osnovo nagrajevanja po delu in rezultatih dela. Naša skupna naloga je, da se angažiramo pri sprejemanju in izvajanju temeljnih aktov, ki urejajo naše medsebojne odnose in nagrajevanje.

Izredno težki pogoji pridobivanja stanovanj ter visoki stroški vzdrževanja so najbolj prizadeli mlade delavce in delavce z nizkimi osebnimi prejemki ter mlade družine. Le petina mladih družin lahko računa, da bo pridobila v petih letih stanovanjsko pravico. V težkih socialnih razmerah, v pogojih padanja življenjskega standarda in ob upoštevanju vseh drugih problemov, s katerimi se srečuje mlada družina, ni pričakovati, da bi si mlad par privarčeval za trajno rešitev svojega stanovanjskega problema. Podpiramo gradnjo domov za samske delavce in študente, enosobnih stanovanj in garsonjer, ne moremo pa mimo tega, da prostorna stanovanja ostajajo (premalo) zasedena, medtem ko na manjših stanovanjskih površinah živi več ljudi v težkih razmerah. Zavedamo se, da akcija »preureditev podstrešij v stanovanja« — ki jo v celoti podpiramo in v naši občini še ni zaživela — ne pomeni dolgoročne rešitve stanovanjskega problema, vendar lahko reši konkreten problem. Prizadevati si moramo, da obravnavamo (rešujemo) stanovanjski problem vsake družine posebej in najdemo rešitev, ki ne bo poslabšala njenega materialnega in socialnega položaja. Ze večkrat

POROČILO PREDSEDNIKA KOORDINACIJSKEGA SVETA OO ZSM ŽELEZARNE RAVNE

Prav je, da na današnji konferenci pregledamo in ocenimo delo KS OO ZSMS Železarne Ravne od lanske programske — volilne konference pa do danes. Hkrati z delom pa boste lahko ocenili tudi koordinacijski svet.

Enoletno obdobje se je odlikovalo z izredno aktivnostjo vseh družbenopolitičnih organizacij, da se preide v realizacijo takšnega sistema, v katerem mora delavski razred v celoti obvladati odnose v družbi. Tudi v tem obdobju, ki je bilo izredno dinamično, so bili doseženi vidni rezultati pri realiziranju naših osnovnih dokumentov, v katerih smo se domenili za smeri naše nadaljnje poti in razvoja.

Obenem lahko trdimo, da smo angažirali vse subjektivne sile naše družbe pri ustvarjanju sistema samoupravne socialistične demokracije, sklepov kongresov zveze sindikatov in še zlasti 11. kongresa ZSMS. Ti naporji kakor tudi rezultati, ki so bili doseženi, so samo osnova za nadaljnje še uspešnejše in odgovornejše realiziranje stališč ter nalog, katere smo si zadali in ki so pred nami.

Na osnovi analize minulih volilnih konferenc v OO ZSMS pridemo do zaključka, da je bil dosežen nov uspeh pri delu OO ZSM in da čedalje bolj prihajajo tudi mladi iz načelnih opredelitev v konkretne akcije, sprejeti programi pa so odraz interesov velikega kroga mladih. Seveda pa se tu kažejo in odpirajo še nove možnosti, ki jih še vedno ne izkoriščamo dovolj. To, kar smo dosegli, predstavlja solidno osnovo za še uspešnejše delo v prihodnje.

Minili so namreč časi, ko se je aktivnost mladih gledala in ocenjevala skozi število

sno spregovorili o ceni m² stanovanjske površine. Toda s konkretno akcijo nismo pričeli ne mladi ne gradbena operativa.

Temeljni interes mladih je, da se zaposlijo. Priznamo, da se srečujemo s strukturno brezposelnostjo. Vendar ne moremo mimo dejstva, da je še vedno preveč honorarnega in pogodbenega dela, da je zaposlenih še vse preveč delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitev. Rešitev moramo iskati v odpiranju »proizvodnih« delovnih mest, v razporejanju delavcev in prekvalifikaciji nezaposlenih. Razmisliti pa velja tudi o skrajšanju delovnega časa. Delovne organizacije (tozdi in delovne skupnosti) morajo imeti izdelan dolgoročni, srednjeročni in kratkoročni plan kadrov. Le tako in pa z ustrezno štipendijsko politiko (pa tudi ustreznejšo mrežo usmerjenega izobraževanja) bomo problem omilili (če ne odpravili). Boj za dolgoročno stabilizacijo gospodarstva ima dvojen značaj: na eni strani bitko za čimvečjo rast dohodka, na drugi strani pa boj za krepitev samoupravnega položaja delavca, neposrednega proizvajalca. Mladi pa zagovarjamo takšen pristop h gospodarski stabilizaciji, ki ob poudarjenem boju za čimvečji dohodek vendarle vedno in povsod vidi krepitev vseh procesov in institutov socialističnega samoupravljanja. To pa pomeni boj proti inflaciji, boj za pravilno izvozno usmerjenost, zahtevo po večji produktivnosti, boj za modernizacijo proizvodnje, boj za uveljavljanje lastne tehnologije in znanosti v proces materialne proizvodnje, boj za boljšo izkoriščenost delovnega časa. Značilno za uveljavljanje ekonomske stabilizacije je, da se omejuje na vprašanje osebne, skupne in splošne porabe. Mladi opozarjamo, da to ne sme pomeniti znižanja delavčevega osebnega standarda. Izkoristiti moramo tudi ostale pogoje, kot so: načrtna in realna investicijska politika, prestrukturiranje gospodarstva, nova (boljša) organizacija dela, zmanjševanje stroškov in družbene režije, uvajanje lastne znanosti in tehnologije, povečanje družbene produktivnosti, načrtna kadrovska politika (pravega človeka na pravo mesto). Enotni in trdno odločni, pa bomo uspeli.

sestankov, srečanj, izletov, zabav in podobno. Organizacije ZSMS zamenjujejo akcije manifestacijskega pomena z akcijami, ki vsebujejo naloge za spremembo odnosov na osnovah ustave in resolucij naših partijskih kongresov.

S tem, kar smo dosegli pri delu ZSMS v Železarni Ravne (doseženega pa je bilo veliko), še ne moremo biti v celoti zadovoljni, kajti mladostni elan in zagnanost mladih na vseh področjih dela ter življenja je še veliko večji. Še zmeraj se v nekaterih OO ZSMS ne občuti pravega mladinskega življenja, kljub temu da se lahko pohvalimo, da smo v vseh TOZD in del. skupnostih ustanovili ali pa vsaj obnovili vodstva OO ZSMS.

Čeprav je v delu dosežena določena raven aktivnosti in kvalitete, se še zmeraj čuti pomanjkanje samoiniciativne dinamičnosti pri izvajanju programov tako OO ZSMS kakor akcij v okviru KS OO ZSMS na nivoju železarne. Poraja se občutek, da mora pri vsem tem bedeti »nekdo od zgoraj«.

Ne nameravam v tem kratkem poročilu preveč dolgovzeti, kajti dopolnili me bodo razpravljalci. Želel bi nakazati samo eno izhodišče, ki pa ni značilno samo za mlade, za ZSMS, temveč tudi za ostale DPO. Prav bi bilo, da današnja konferenca pride do nekaterih temeljnih sklepov ter stališč. Takšnih, ki bodo konkretizirali posamezna področja, akcije in programe.

Vse prevečkrat se samo dogovarjamo, premalokrat pa stvari konkretiziramo. Vprašati bi se namreč morali, kako izvajamo sklepe in stališča DPO (tu mislim zlasti ZSMS) v našem vsakdanu, v delovnem in življenjskem okolju.

ZSMS in z njo OO vse premalo nastopajo z lastnim rezultatom in stališči, z lastnim »jaz« na najrazličnejših sestankih, konferencah. Vse preveč je prepisovanja in vse premalo lastne izvirnosti pri razreševanju lastnih problemov, ki pa jih med nami mladimi ni tako malo.

Glas mladih se vse premalo sliši na samoupravnih organih, delavskih svetih TOZD in DS, nič drugače pa ni tudi na nivoju železarne. Zato so odmaknjeni, niso prisotni v toku dogajanja na gospodarskem, političnem in še kakem področju. Sleherni sklep nekega organa se mora konkretizirati, imensko se določijo nosilci in podobno.

ZSMS mora v prihodnje odprto delovati prek ostalih DPO, zlasti zveze sindikatov, kajti le s svojo prisotnostjo in angažiranostjo si bo pridobila takšen ugled in veljavo, kot mladi generaciji pripada.

Ob koncu apeliram na vse vas, kakor tudi na mlade železarne, da se o tovrstnih stvarih vendarle razmisli, da se vendarle že enkrat lotimo problemov, ki nas tarejo, pri koreninah.

Ne delajmo blestečih programov, ko pa nam niso stvari v osnovi dovolj jasne. Če bomo vsaj približno delali v takšnem tonu, potem tudi uspeh ne bo izostal.

Vsem vam, kakor tudi konferenci pa želim uspešno in plodno delo ter da bi vse zaključke, ki bodo danes sprejeti, s koristnostjo uporabili v naših OO ZSMS kakor tudi v delovnih okoljih.

POROČILO SEKRETARJA KS OO ZSMS ZA LETO 1982/83

V minulem letu je imel KS OO ZSMS železarne dvanajst rednih sej in tri izredne. Poleg teh sej so se vodje posameznih komisij pri KS sestali osemkrat.

Udeležili smo se obiskov po tozdih na ravni politične koordinacije DPO železarne, da pa bi dobili celovito sliko o delu mladih v OO, pa smo na KS sestavili delovno skupino, ki je obiskala vodstva posameznih OO.

S svojo aktivnostjo smo bili prisotni na skoraj vseh področjih interesnega delovanja mladih, od kulture, športa, SLO in DS do MDA ter na področju samoupravljanja DEO in IPD. Na kulturnem področju smo izvedli

Poročilo sekretarja KS OO ZSMS Petra Šnajderja

tekmovanje za Suhodolčanovo bralno značko skupaj s komisijo za kulturo pri sindikatu. Z recitali smo sodelovali na raznih srečanjih in proslavah (ob dnevu mladosti, ob obisku graničarjev na karavli Sonjak, ob prihodu zvezne štafete itd.)

Na športnem področju smo bili aktivni, čeprav nekoliko manj kot prejšnja leta. Ta komisija je bila med letom tudi na novo izvoljena, tako da rezultate pričakujemo šele v naslednjem obdobju.

Na področju mladinskega prostovoljnega dela smo dosegli vidne rezultate, saj je na republiških in zveznih akcijah sodelovalo dvanajst mladih iz železarn, ki so jo dostojno predstavljali.

Izvedli smo mladinsko delovno akcijo Ivarčko 82, na kateri smo opravili 210 NU, katerih vrednost znaša 31.500 din. Stroški akcije so bili 16.950 din. Menimo, da je prostovoljno delo med mladimi treba še bolj okrepiti, saj so akcije opravičljive tudi z ekonomskega vidika.

V železarni smo izvedli akcijo pobiranje starega železa, ki je bila zelo uspešna, saj je 21 brigadirjev opravilo 145 NU in nabralo 21.900 kg železa. Treba pa je pripomniti, da je akcija potekala na pristo soboto.

Na področju SLO in DS smo v sodelovanju z OK ZSMS izvedli pohod Koroška v zimi 83, na katerem je sodelovalo okrog 40 mladih iz železarn. Udeležili smo se regijskega tekmovanja iz znanja in veščin SLO in DS, na katerem je naša ekipa zasedla prvo mesto.

Komisija za IPD je uspešno organizirala tridnevni seminar na Rimskem vrelcu, katerega se je udeležilo 27 mladih iz železarn Ravne in Store. Udeleževali pa smo se tudi drugih seminarjev.

Tudi na področju samoupravljanja smo bili aktivni, saj smo obravnavali akte in pravilnike, ki so velikega pomena za naš nadaljnji razvoj tako DO kot naše mladinske organizacije. Zavedamo se, da bo samo dobro obveščene delavec kos nalogam, ki so pred njim. V ta namen smo ustanovili komisijo za informiranje. Ta je pripravila razstavo posterjev »Mladina« v avli upravne zgradbe ob prihodu predstavnikov te revije v našo središčno predstavništvo se je trikrat sestala z uredništvom Mladega fužinarja, tema

Mladostna zagnanost in polet

razgovora pa je bila, kako popestriti vsebino MF. Organizirali bi tudi seminar iz osnov fotografije, vendar je bilo premalo prijavljenih in se je ta seminar prestavil na jesenski rok.

Najmlajša komisija pri KS, če se lahko tako izrazim, pa je komisija za priznanja in odlikovanja. Komisija se je sestala dvakrat zaradi izbire najboljših mladih samoupravljalcev in mladincev, ki so s svojim delom pripomogli k razvoju mladinske organizacije. Kako so opravili svoje delo, boste slišali na današnji konferenci.

Program KS OO ZSMS smo skoraj v celoti uresničili, lahko pa bi ga še bolje, če bi v mladinsko delo pritegnili več mladih.

KOM so nabrali 21 ton odpadnega materiala, kar pa sploh ni tako malo. Ko smo nekatere mlade zmotili pri delu, so takole strnili svoje vtise in doživetja o akciji, ki pa ni bila čisto nič drugačna in manj uspešna od tistih, ki so zunaj železarn.

Marjana Kjørpenčev: »Osebo akcijo ocenjujem dobro, samo bolj bi se še morali povezati s proizvodnimi obrati, tako da bi lahko odpeljali tudi odpadni material, ki ga ni malo znotraj teh TOZD.«

Marjeta Čegovnik: »Tudi meni je akcija zelo všeč. Veliko se je naredilo, to je naš delež k mesecu mladosti in prav bi bilo, da bi tovrstne delovne akcije trajale skozi vse leto, kajti dela za to zvrst mladinskega udejstvovanja je še veliko.«

Beno Kotnik: »Prvič sem na delovni akciji v železarni in že po teh prvih HO-RUKIH ter sploh po samem brigadirskem vzdušju, ki tu vlada, je akcija name naredila izjemen vtis in nedvomno se bom še udeleževal podobnih delovnih akcij tako v železarni kot tudi izven nje.«

Takšni so torej bili vtisi nekaterih udeležencev in nič drugače najbrž ne bi zatrdili tudi ostali. V vseh pa je bila hkrati neka skupna želja in misel: imeti še čimveč podobnih delovnih akcij v železarni. Ko bo ugasnilo brigadirsko poletje in ko se bodo zaprla delovišča letošnjih republiških in delovnih akcij, bodo mladi železarji nadaljevali s prostovoljnim delom spet v železarni. Jeseni jih namreč še čaka čiščenje struge reke Meže, ki teče skozi železarno, potem pa tudi priprave na formiranje stalne delovne brigade v železarni Ravne. S to brigado se bo še bolj uveljavilo mladinsko prostovoljno delo v železarni.

Silvo Jaš

OB LETOŠNJIH DELOVNIH AKCIJAH

Ob začetku letošnjih mladinskih delovnih akcij v Sloveniji (zvezne so se pričele v začetku junija, republiške pa konec junija) je vodja centra za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS povedal naslednje:

»Mladinsko prostovoljno delo spet dosega svoj vrhunec. Spet se bo zbralo več tisoč mladih, ki bodo svoj delovni član, želje po novih spoznanjih in najrazličnejših oblikah družbenih dejavnosti združili z gromkim brigadirskim HU-RA. Ako bo letošnje brigadirsko poletje bogatejše, pestrejše od predhodnih, bomo vsaj delno presegli posplošene in neobjektivne ocene, da se več desetletij na mladinskih delovnih akcijah ni kaj dosti spremenilo in da ne gredo v korak s časom. Možnosti bo vsekakor dovolj.«

Kljub ugotovitvam, da zanimanje za akcije v Sloveniji upada, še daleč nismo izkoristili vseh možnosti, da bi mladim nudili možnost njihovega strokovnega uveljavljanja in interesnega združevanja. Tudi različne informativno-propagandne oblike v pripravljalnem obdobju niso presegle tradicionalnih oblik.

In kaj lahko pričakujemo od letošnjih akcij? Mladi bodo še naprej sodelovali pri gradnji objektov infrastrukture na manj razvitih območjih Slovenije, kar tretjina programov pa bo na področju kmetijstva. Poleg osnovnih programov bo več specializiranih oblik dejavnosti: brigade Rdečega križa Slovenije, skupine arheologov, skupine veterinarjev in drugi.

Za pestrost v naseljih so pripravljene najrazličnejši programi družbenih dejavnosti, v okviru katerih bo veliko možnosti tudi za lastno ustvarjalnost brigadirjev. Poleg tradi-

cionalnih oblik dejavnosti bo na voljo več popestritev vključno z obiski mladih kulturnih ustvarjalcev. Kot posebnost je treba omeniti mladinski delovni tabor, ki bo letos prvič organiziran v okviru akcije Trebče in pomeni najširšo možnost individualnega vključevanja v vse aktivnosti, ki jih lahko nudi akcija. Prezreti ne smemo vse večjega zanimanja pionirjev za mladinske delovne akcije. Kljub desetim brigadam pa bomo le delno zadostili njihov interes.«

V tem kratkem zapisu smo strnili samo nekatere informacije o letošnjih delovnih akcijah, kajti veliko smo o akcijah in pripravah nanje že napisali. Sploh pa bomo o akcijah pisali in jih spremljali skozi vse brigadirsko poletje, v naslednji številki »Mladega fužinarja« pa bomo prikazali bliže nekatere delovne akcije in utrip mladosti na njih, kajti z beležko in fotoaparatom se bomo tudi mi odpravili nanje.

Silvo Jaš

MLADINSKA DELOVNA AKCIJA V ŽELEZARNI

V počastitev meseca mladosti ter ob nekakšni otvoritvi letošnjih mladinskih delovnih akcij so mladi v železarni pripravili svojo delovno akcijo. Njen namen je bil očistiti (vsaj delno) okolico nekaterih obratov ter odstraniti odpadni material. Akcija je naletela na ugoden odziv med mladimi železarji in s sobotnim dopoldanskim HO-RU-

ISKRE

Nikoli ne boste vedeli, kaj je čast, če niste okusili, kaj je sramota.

Ne sprašuj se po posledicah, če hočeš kaj storiti. Drugače ne boš nikdar storil tega.

Življenje je kot sadna torta, v kateri so čudovite rozine in pokvarjeni orehi.

Z delovne akcije v železarni

Učenci osnovnih šol pišejo

18. SREČANJE PIONIRJEV JUGOSLAVIJE

21. 5. 1983 je bilo v Kočevju 18. srečanje pionirjev Jugoslavije. Saša Hovnik iz 7. c in jaz sva na srečanju predstavljali COŠ Koroški jeklarji. V Kočevju so bili pionirji iz vseh republik Jugoslavije. Ti so prispeli že dva dni prej in prespali pri pionirjih v Kočevju.

Zjutraj ob 6. uri je naš avtobus odpeljal izpred glavne avtobusne postaje na Ravnah. V njem sta bila že po dva člana pionirja iz Mežice, Crne in Prevalj. Odpeljali smo se še na postaji v Dravograd in Slovenj Gradec. Tam so nas čakali pionirji. Nato smo se odpeljali naprej. V avtobusu smo kar hitro navezali stike s pionirji iz Mežiške in Mislinske doline. Približno ob 10. uri smo prispeli v Kočevje. Kraj je bil praznično okrašen. Najprej smo si ogledali razstavo pionirjev iz tamkajšnje šole. Nato smo si ogledali Šeškov dom, kjer je bil med vojno prvi zbor odposlancev slovenskega naroda. Odšli smo skozi Dolgo vas in čez gozd na prizorišče srečanja. Približno ob 12. uri se je začel osrednji program, ki je trajal uro in pol. Nastopili so mladinski pevski zbor, pihalna godba, recitatorji ter ritmična in folklorna skupina. Nato smo jedli partizanski golaž. Ob 15. uri smo se vrnili v avtobus in se odpeljali nazaj na Ravne. Med potjo smo se veliko pogovarjali, in ko smo prispeli na Ravne, smo se težko ločili. Ob 19. uri smo bili doma.

S Sašo nama ni žal, da sva se udeležili tega srečanja, saj sva spoznali veliko svojih vrstnikov iz vse Jugoslavije.

Ines Grabner 6. c.
COŠ Koroški jeklarji

PO POTEH AVNOJ-a

Zadnja leta hodijo naši učenci, ki zaključujejo šolsko obveznost, na koncu šolskega leta na dvodnevno ekskurzijo po poteh AVNOJ-a. Tudi letos smo se osmošolci podali na to pot. Potovali smo z dvema avtobusoma, z dvema prijaznima šoferjema, in sicer 1. in 2. junija. Najprej smo se ustavili v Jasevovcu, kjer je bilo med vojno zloglasno taborišče in kjer se še danes človek zgrozi, ko vidi, v kakšnih razmerah so trpeli in umirali nedolžni ljudje. Na Kozari, prizorišču hudih bojev med NOB, smo občudovali veličasten spomenik. Nato smo se odpeljali po slikoviti dolini reke Vrbsa proti Jajcu. S spoštovanjem smo vstopali v dvorano, kjer je bilo 1. 1943 pomembno II. zasedanje AVNOJ-a. Stoli, na katerih so sedeli naši voditelji in seveda tov. Tito, so še vedno na istem mestu. Jajce je nenavadno lepo mesto s čudovitimi slapovi in mlini na reki Plivi. Vendar se tukaj nismo dolgo zadrževali, saj smo prenočevali v Mrkonjič gradu. Naslednji dan smo se povzpeli po strmi skalnati stezi do znamenite

Titove pečine nad Drvarjem, v Bihaču pa smo obiskali dvorano, v kateri je bilo I. zasedanje AVNOJ-a.

Na Ravne smo se vrnili polni prelepih vtisov. NOB, ki smo jo letos spoznali pri urah zgodovine, nam je tako še bližja.

Denis Rozina, 8. c.
COŠ Koroški jeklarji

PRED ODLOČITVIJO

Čas neusmiljeno beži naprej. Pred osmimi leti sem prvič znotraj videla osnovno šolo, njene učiteljice, kabinete, telovadnico. Večkrat v tem osemletnem šolanju sem si želela, da bi že enkrat končala. A kaj zdaj? Letos si v tej zgradbi nabiram poslednje znanje za nadaljni študij v usmerjenem izobraževanju. Učitelji nam zatrjujejo in imajo tudi prav, da se bo šele tam videlo, koliko smo se v osnovni šoli naučili. Od marsikaterega starejšega, ki se je že odločil za svoj poklic in zdaj obiskujejo srednjo šolo, lahko zvemo, da imajo veliko samostojnega učenja, da so profesorji zelo zahtevni. In tako je tudi pred mano veliko vprašanje: Kam po osnovni šoli? Kateri poklic naj si izberem, da ga bom z veseljem opravljala vse življenje. Ko se tako sprašujem, pomislim na marsikaterega.

V nižjih razredih sem si najbolj želela, da bi kot učiteljica stopila v razred, začela razlagati ali spraševati ter deliti dobre pa tudi slabe ocene. Vendar sem zdaj voljo do tega poklica izgubila, saj se ne želim v svojem poklicu ubadati z lenimi učenci, ki bi jih bilo treba siliti ali kako drugače pritegniti k učenju. Zadnja leta pa me vedno bolj zanima poklic zdravnika, zlasti očesnega. Z veseljem bi določala dioptrijo slabovidnim ljudem. Seveda bi zdravila tudi druge očesne bolezni. Vem, da je študij medicine eden najtežjih, zato se bom morala potruditi in vztrajati, preden bom dosegla svojo željo.

Danica Havle, 8. a.
OŠ Franja Goloba, Prevalje

UTRINKA

Ko zapuščam dom, se zemlja temna zdi, nebo je sivo, krošnje hrasta, smreke, bresta maje veter neutrudljivo. Daleč vodi cesta mračna, dolga in brez sonca, polna steklovine, trnja bode me brez konca, še včeraj cvetje in potoka žuborenje, a zdaj? Kje je dom in kje življenje? Le mrtve gore in granitne skale v sivini, otožna pesem sliši se v tišini, v daljavo, kjer je dom, pogled moj odhiti, tedaj srce kot potok zaigra, ko med kamenjem valovi.

VESELE S TEKMOVANJA O S L O I N D S

KATERI SO VZROKI ZA POŽARE V VOJNI?

»Kurjenje ognja.«

KATERA SO TEHNIČNA SREDSTVA ZA GAŠENJE POŽAROV?

»Soda bikarbona.«

KAKO DOLOČIMO STRANI NEBA?

»Severnica raste na severu.«

»Sonce sije na vzhodu.«

KAJ MORAŠ NAPRAVITI OB LETALSKEM NAPADU?

»Natakneš plinsko masko.«

»Daš roke nad glavo.«

»Greš pod štok.«

»Ne govoriš.«

Vigred, glasilo OŠ Prevalje, št. 6, letnik 28

MOLK JE ZLATO

Med grškimi govorniškimi šolami, ki so dale vrsto imenitnih javnih delavcev, je bila znana tudi Izokratova šola.

Hudo klepetav mož se je hotel vpisati v Izokratovo govorniško šolo. Slavni vzgojitelj pa je zahteval od njega dvojno šolnino. Ko se je možak zaradi tega pritožil, mu je Izokrat pojasnil:

»Za prvo šolnino se boš naučil molčati, za drugo pa govoriti.«

PRERAČUNLJIVOST

Skladatelja Rossinija so že za življenja zelo slavili in sklenili, da mu postavijo spomenik. Ko so ga prijatelji obiskali in prosili za dovoljenje, se je zelo začudil, koliko bo ta reč veljala. Zato jim je rekel:

»To je preveč. Predlagam vam, da daste ta denar meni, jaz pa vam obljubim, da bom vsak dan do smrti stal po nekaj ur na trgu, kjer nameravate postaviti spomenik.«

Le zakaj danes ni dežja... da bi opralo umazane ulice in odgnalo dolgčas... da bi voda napolnila razpoke v utrujeni zemlji, da bi bile kot tanke črte... tako kot življenje... brez zveze in brez smisla.

Le zakaj danes ni vetra... da bi odpihnil laži, ki so boleče, in pripihal resnico... da bi ohladil vročo dušo in pometal zlo iz sveta v divjem ritmu in z neugnano silo...

Le zakaj danes ni življenja... svetlega, polnega upov in skrivnostnih želja... življenja, kot potok razigranega brez čudnih formul in atomov, ki ubijajo... le zakaj...

SASA

Krajši delavnik

Krajsanje delovnega časa, je to stabilizacijsko? Na to vprašanje so potrdilo odgovorili iz lastnih izkušenj delavci livarn iz Kikinde. Rezultate novega načina dela so ponovno predstavili na posvetovanju predstavnikov livarn Jugoslavije, ki ga je organiziral zvezni odbor sindikatov delavcev proizvodnje in predelave kovin. Posvetovanje, ki so se ga udeležili tudi predstavniki komitejev za delo — zveznega, republiških in pokrajinskih — je potekalo junija tega leta v Zagrebu.

Izkušnje iz Kikinde

V tem vojvodinskem metu, kjer ima livarstvo letos 75-letnico, so se pred nekaj leti na pobudo delavcev livarjev odločili za pomemben korak. V dveh tozidih delovne organizacije »Livnica« so na 135 delovnih mestih, na katerih v izmenah dela 1360 delavcev, uvedli krajši delovni čas. Namesto 8 ur so delavci na izmenah prisotni 6,5 ur. Delo v omenjenih livarskih tozidih poteka v težkih pogojih:

— nevarno delo v onesnaženem ozračju (plin, prah), pri visokih temperaturah in hrupu

— delo zahteva trajnejše prisilne položaje delov ali telega telesa, delavci so izpostavljeni tresljajem, precejšnji so fizični napori.

Vsega tega niso mogli preprečiti z zaščitnimi sredstvi, s prežračevanjem in odpraševanjem, uporabo osebnih zaščitnih sredstev itd. Strokovne analize so jih prepričale, da pogojev dela s tehničnimi rešitvami in sredstvi vsaj v doglednem času in glede na omejene materialne možnosti ne bo mogoče toliko izboljšati, da bi lahko pričakovali boljše zdravje in pripravljenost za delo delavcev v težkih pogojih dela. Torej je osemurno neprekinjeno delo v takih pogojih treba skrajšati. Nadalje so v daljši časa trajajočem spremljanju dela livarjev ugotovili, da se utrujenost pojavi po 5 do 5,5 urah učinkovitega dela, nadaljnje delo povzroči preutrujenost. Znano je tudi, da ko nastopi utrujenost, delovni učinek zelo pade, povečajo pa se materialni stroški v obliki fiksnih režijskih stroškov in izmeta.

Omenjeni livarni imata sodobno tehnologijo in ob neprekinjeni proizvodnji je zaradi nujnega vzdrževanja prihajalo do pogostih zastojev, ki so preprečevali izpolnjevanje plana. Nemajhne težave jim je predstavljala tudi fluktuacija delavcev.

Efektivni delovni čas je ostal isti

Nekajletne analize so jim pokazale, da so v teh dveh livarnah v osemurnem delovniku delali efektivno 5,5 ur poprečno, ker je poleg 30-minutnega odmora za malico ostali čas bil porabljen za tehnološke in druge zastoje.

V novih pogojih 6,5-urnega delovnika se porabi 30 minut za malico, drugih 30 minut pa za fiziološke in druge potrebe in tako zopet ostane 5,5 ur za efektivno delo. Med izmenami so uvedli 1,5-urni odmor, ki je namenjen prežračevanju delovnih prostorov in tekočemu vzdrževanju strojev in naprav. Kadar je to zaradi vzdrževanja potrebno, se lahko združita oba odmor (3 ure), s tem da delavce naslednje izmene pravočasno obvestijo o kasnejšem začetku dela.

Torej je v obeh primerih efektivni delovni čas enak. Ničesar ni izgubljeno, normativi niso spremenjeni, fizični obseg planirane proizvodnje pa se je v njihovih pogojih celo povečal.

S tem je proizvodnja racionalnejša, povečala se je produktivnost, delavec pa dosega enak ali večji osebni dohodek.

Pogoji za krajsanje delovnega časa

Krajsanje delovnega časa zahteva:

- maksimalno izkoriščeni efektivni delovni čas
- višji nivo delovne in tehnološke discipline
- odpravo organizacijskih in tehnoloških pomanjkljivosti
- tehnološke izboljšave
- razširjeno inovacijsko dejavnost
- zavzet odnos in varčevanje
- nakup nekaterih naprav, zaposlitev novih delavcev, adaptacijo »ozkih« grl proizvodnje.

Nove delavce so potrebovali, ker so dodatno uvajali tretjo izmeno. Pogoj je bil povečati obseg proizvodnje in obdržati akumulacijo, nadalje obdržati družbeni in osebni standard (delavci morajo biti nagrajevani kot za osemurno delo, a tokrat ob minimalnih zastojih). Ugotovili so, da je v osebnem dohodku, ustvarjenem v 6,5 urah, manj zastojev in izmeta kot v osebnem dohodku za 8 ur. Predstavniki iz Kikinde so poudarili, da je njihov uspeh rezultat truda in prizadevanj tako delavcev s skrajšanim delovnim časom kot ostalih, ki so večkrat organizirano in v delovnih akcijah priskočili na pomoč, da so s tem izpolnili plan proizvodnje.

Nekateri kazalci proizvodne uspešnosti

Planirani obseg proizvodnje so povečali za 18 %, kar pripisujejo predvsem povečanemu zaposlovanju (tretjo izmeno so izpopolnili s 170 novimi delavci). Preseženi plan proizvodnje pomeni tudi realnejše fiksne stroške, ki v livarstvu niso majhni. Izmet so zmanjšali za polovico. Ugotavljajo, da lahko to pripišejo manjši utrujenosti in večji pozornosti delavcev.

Količina proizvodnje na zaposlenega v obeh livarnah se je povečala za 10,9 odstotkov oz. za ta odstotek je povečana produktivnost.

Imeli so še večje apetite, a tudi doseženi uspehi so spodbudni. Zavedati se moramo, da se zastoji v krajšem delovnem času ne dajo nadoknaditi, ampak je v takih primerih treba delo podaljšati. Pospešeno iščejo možnosti nadomeščanja uvoženega z domačimi nadomestki (surovine, rezervni deli).

Kaj se dogaja med izmenami?

Predvsem pripravljajo vse potrebno, da bi naslednja izmena lahko optimalno delala (vzdrževanje, čiščenje, priprava materialov, zračenje itd.). Tu so na potezi organizatorji proizvodnje in spremljajoče dejavnosti. V primeru večjih okvar se združita odmor obeh izmen. Nadalje se v inoipolurnem odmoru delavci zberejo (sklepnost ni vprašljiva) kdaj pa kdaj na sestankih — proizvodnih, samoupravnih, družbenopolitičnih.

Prisotnost na delu

Število obolelih se je v odnosu na povečano število zaposlenih zmanjšalo za 0,5 %. Zmanjšalo se je število ostalih izostankov, posebej še zamud na delo. Izboljšali so prevoz na delo z nakupom lastnih avtobusov. Pokazalo se je, da krajši delovni čas vpliva tudi na zmanjšanje števila nesreč pri delu. Zabeležili so 14 % zmanjšanje. Analize nekaj let nazaj kažejo, da se je največ nesreč zgodilo po 6. in 7. uri dela

(utrujenost, pozornost upada, refleksi so manjši). Ugotovili so večjo zavzetost delavcev za delo in odpravljanje zastojev, tempo dela je hitrejši in bolj enakomeren.

Krajši delovni čas je privlačnejši

Izračunali so, da je po novem proizvodni delavec letno preživel v proizvodnih halah 22 dni manj. To gotovo prispeva k boljšemu zdravstvenemu počutju.

Kot v vsej Jugoslaviji so se tudi v Kikindi soočali s kadrovskimi problemi v livarnah. Vsem ostalim prizadevanjem so dodali še krajši delovni čas, kar je povečalo interes za to delo. Zaposlili so precej žena-mater (v obeh tozidih jih dela 800), ki svoje družinske obveznosti ob krajšem delovnem času lažje opravljajo.

Primanjkljaj delavcev so zmanjšali z zaposlovanjem polkmetov, ki jim tako še ostane čas za delo na kmetiji.

Krajsanje delovnega časa, kot ugotavljajo, vpliva tudi na dvig kulture dela, saj se dela bolj zavzeto in disciplinirano, opažajo tudi boljše medsebojne odnose. Delavci odhajajo iz livarn manj utrujeni in bolj zadovoljni.

Zaključki posvetovanja

Udeleženci (68 nas je prišlo iz vse Jugoslavije) smo bili enotni:

— da je krajsanje delovnega časa v težkih delih, ki se odvijajo v težkih delovnih pogojih, pomemben korak k humanizaciji dela in podaljševanju zdravega življenja, boljši izrabi delovnih naprav in kapacitet, k večjemu zaposlovanju,

— da beneficirana delovna doba ostane kljub krajšemu delovniku

— da so izkušnje iz Kikinde pomembna spodbuda, vendar le kot pri-

Osvežitev

mer, ki bo služil za pripravo skupnih osnov delovni skupini v okviru sindikalnega odbora proizvajalcev in predlovalcev kovin Jugoslavije. Ta delovna skupina bo za jugoslovansko področje izdelala metodologijo uvajanja krajsanja delovnega časa, ki jo bodo posamezne delovne organizacije lahko uporabljale glede na lastne razmere.

Samo Šavc

Kako naj krajevna skupnost sama obvešča

Ob zadovoljivem obveščanju v železarni in rudniku ter slabšem po manjših delovnih organizacijah v občini ostajajo krajevne skupnosti najmanj obveščene. Marčevski posvet urednikov internih glasil, dopisnikov in novinarjev Mežiške doline pri OK ZKS Ravne je ugotovil: »Infektivni fužinar sicer poroča o življenju in delu v KS. To je dobro. Storili pa nismo ničesar v samih KS ob sodelovanju krajevne konference SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacij, da bi podajali kratke, jedrnatne informacije o aktivnostih in dogajanjih v vsaki sredini. To je tudi neizkoriščena možnost povezave s hišnimi sveti.«

Toda obveščati ljudi o delu KS je zahtevno. Tudi v jugoslovanskem merilu še ni sistema obveščanja teh skupnosti, pa čeprav je komunikolog Firdus Džinić v Komunikologiji leta 1980 zapisal: »Pričakujemo lahko, da bo prišlo do nastanka sodobnih in učinkovitih sistemov informiranja v KS, ki bodo postopoma zamenjali zastarele tradicionalne oblike in improvizacije.« Tako informacijsko podlago komuniciranja v KS še vedno zagotavljajo le sredstva javnega obveščanja ter ustna sporočila na zborih in sestankih, precej manj pa »obli-

ke pisnega obveščanja, ki jih mora razvijati KS sama.«

Vsaka KS naj bi torej za pisno obveščanje svojih ljudi poskrbela sama. Toda kako, ko ni sistema, ko so delavci v organih KS pretežno le ljubitelji, neprofesionalci, različno sposobni, ko ni denarja in ko vse prerado zmanjka časa, zlasti za povratno obveščanje.

Začeti moramo z domišljenim sistemom obveščanja, v naši občini osnovanim na tipih KS, ki sta vsaj dva: **podčezelski**, ko je le tu in tam skupek hiš, mogoče kakšen blok, drugače pa raztresene hiše in kmetije (KS Šentanel, KS Holmec, KS Leše, KS Kotlje, KS Strojnska Reka) in **mestno-trški**, ki je lahko **vertikalni** s stolpniciami in bloki (KS Javornik, KS Čečovje), **horizontalni** z individualnimi hišami (KS Dobja vas, KS Sance, KS Polje-Prevalje) ali **kombinirani** (KS Trg-Prevalje, KS Trg-Ravne, KS Mežica, KS Žerjav, KS Črna). Vsak tip KS je pogojen s posebnostmi pri obveščanju.

Skupna osnova obema tipoma sta **dva vira informacij**: zunanji (strokovne službe KS, delovna skupnost, SIS, SKIS, občinska skupščina itd.) in notranji (delo organov, delegacij, družbenopolitičnih in drugih organizacij neke KS), **dve vrsti informacij** (za

Dober tek

splošno orientacijo vseh krajanov in za odločanje delegatov) ter dve vrsti sredstev informiranja (ustno in pisno).

Ustno se da v neki KS obveščati prek delegatov (v vseh tipih KS; krog ljudi v organih, delegacijah in družbenopolitičnih organizacijah neke KS; navzkrižno udeleževanje sestankov; koliko tako obveščanje prodre v bazo, je vprašanje, odvisno od komunikativnosti delegatov), na zborih krajanov (v vseh tipih KS; ob polletnem in letnem pregledu dela, ob načrtovanju dela in sredstev neke KS, ob drugih pomembnejših dogodkih, npr. volitvah, pred samoprispevkom itd.), z lokalnim ozvočenjem (razglasne postaje z reklamno-propagandnim programom, kot jih imajo v kombiniranem mestno-trškem tipu KS v Crni, Mežici in Žerjavu; ob zadostni slišanosti bi bilo možno na tak način posredovati tudi krajša poročila o delu KS, družbenopolitičnih organizacij itd.) in prek Koroškega radia Slovenj Gradec (nobena KS o svojem delu ali o dogajanjih v KS ne poroča prek radia, le nekatere reklamno-propagandna sporočila; možnosti so, speljati bi bilo treba ustrezne informacijski tok; mogoče bi KS pošiljale na radio povzete zapisnike, tam bi izbirali po pomembnosti, zanimivosti, na tej osnovi morda oblikovali oddajo iz KS, kot jo imajo iz mladinskih organizacij).

Med sredstvi pisnega obveščanja pridejo za obveščanje po KS v poštev predvsem oglasne deske, letaki, glasila in objave v sredstvih javnega obveščanja.

Oglasne deske so v vseh tipih KS pomembne. Imajo jih na krajih, kjer pričakujejo, da jih vidi največ ljudi. V glavnem so povsod nezasteklene, ponekod, npr. v Strojnski Reki, zasteklene, drugje imajo zastekleno desko le ob pisarni KS (KS Črna, KS Kotlje). V vertikalnem mestno-trškem tipu so zelo pomembne, a še veliko premalo izkoriščene oglasne de-

ske hišnih svetov. Vse te deske so v glavnem namenjene plakatom (kaj bo kje in kdaj), ponekod tudi za razpise in javne natečaje. Niti v eni KS v Mežiški dolini prek oglasnih desk ne obveščajo o delu organov KS, družbenopolitičnih organizacij in delegacij v KS, kar je zelo velika neizkoriščena možnost obveščanja po KS. Npr.: objavljati bi se dali povzetki zapisnikov sveta, skupščine, ZK, SZDL, ZB, mladine, delegacij itd. Bilo pa bi tako obveščanje tudi nadomestilo za ustno obveščanje med delegati (član skupščine zve, kaj je bilo npr. na neki delegaciji). Važno pri tem je, da so zapisniki prilagojeni zahtevam oglasne deske (kratko, jedrnat), oblikovani morajo biti privlačno (barvno itd.) in nekdo mora stalno skrbeti za njihovo pravočasno menjavanje.

Glasilo kot publikacijo dveh treh listov dvakrat letno redno izdajajo v KS Črna (polletno in ob koncu leta s sporočilom o preteklem delu in s planom), redno ob koncu leta KS Kotlje (»KS Kotlje sporoča svojim krajanom« — 1981, »Informator« — 1982), po potrebi pa v KS Holmec, KS Mežica (kot posebna priloga rudniškega Informatorja) in KS Polje-Prevalje (seznam izvoljenih delegatov npr.). Te publikacije oblikujejo po KS sami, v Kotljah tajnica, za Črno organizator obveščanja v rudniku. Kako jih razmnožujejo, je odvisno od iznajdljivosti KS (Holmec in Kotlje v železarni, Črna v rudniku, Prevalje v Kinegrafu).

Po drugih KS si publikacije le želijo. Predvsem ni za njihovo izdajanje primernih ljudi, ki bi si zamislili koncept, ni denarja in tudi razmnoževalnih strojev ne.

Dobro bi bilo, če bi kljub vsemu vsaka KS vsaj ob koncu leta izdala za vsako gospodinjstvo plan dela v prihodnjem letu in poročilo o delu v preteklem letu ter če bi vsaj ob večjih kadrovskih spremembah razposlala sezname novih delegatov v organih

KS, delegacijah, družbenopolitičnih organizacijah itd., drugače pa po potrebi (pred samoprispevki, ob pomembnejših pridobitvah, npr. novih vrtcih, šolah itd.). V KS z delovnimi organizacijami ni nujna lastna publikacija KS, mogoče le kot priloga tovarniških glasil (npr. KS Mežica objavlja priloge v rudniškem Informatorju, podobno pot bi lahko ubrali v prevajalskih KS).

Letak kot obvestilo o nečem je tudi primerno sredstvo obveščanja za vse tipe KS. V krajih s šolami jih lahko raznašajo šolarji, v vertikalnem mestno-trškem tipu se dajo v poštno nabiralnike, za kraje, v katere vozi vedno isti avtobus (npr. Strojnska Reka), pride v poštev škatla pri vstopu na avtobus, da si lahko listek vsak vzame.

Med drugimi sredstvi pisnega obveščanja pridejo do krajanov novice o delu njihove KS predvsem prek tovarniških glasil, naj-

več Informativnega fužinarja in Novic Železarne Ravne ter Informatorja in Novic v rudniku, nekaj tudi prek sredstev javnega obveščanja Dela, Večera in Kmečkega glasa, glede na pričakovanja KS pa še veliko premalo prek občinskega glasila Odločanje.

Po pogovorih s predstavniki vseh KS v občini se vidi, da se pomanjkljivosti pri obveščanju svojih ljudi zavedajo, in da bi jih radi odpravili, ob tem pa takoj, da sistem brez tistih, ki bi ga ustrezno izvajali, ne bo pomagal, in pomagalo tudi ne bo več denarja. Zato bi morali v KS, v kateri bi se namenili obveščanja zavzeti lotiti, najprej najti ljudi. Najprimerneje bi bilo pri krajevnih konferencah SZDL imenovati odbore za obveščanje. S tem bi zadostili formalni plati, vsebinski pa ob vseh zamislih in možnostih sčasoma zagotovo tudi.

Helena Merkač

Iz naših krajev

KS KOTLJE:

NOVO VODSTVO KS

Konec junija so izvolili novo vodstvo KS. Za predsednika skupščine KS je bil izvoljen Jože Logar, za predsednika sveta KS ponovno Karel Polanc in za tajnico Olga Radovič. Imenovali so tudi razne komisije pri krajevni skupnosti, tako tudi komisijo samoupravne delavske kontrole. KK SZDL Kotlje naj bi letos v vseh večjih zaokroženih zaselkih ustanovila vaške odbore. Ustanovila naj bi osem odborov, ki naj bi oživili in okrepili družbenopolitično delo in življenje, zlasti pa pomagali uresničevati krajevno samoupravo, je razložil Janez Gorenšek, predsednik KK SZDL Kotlje.

KS STROJNSKA REKA:

ŠKODA ZARADI NEURJA

Močno neurje, ki je 11. junija divjalo nad Strojno, ponovno ni prizaneslo kmetijam na Tolstem vrhu, saj je narasla voda marsikateremu kmetu uničila pridelke in travnike. Največ škode je neurje naredilo Toniju Gostenčniku, ki mu je voda povsem uničila njivo s krompirjem, fižolom in velik del travniških površin ter dovozno cesto. Narasla voda pa je precej poškodovala tudi bankine ob cesti Ravne-Kušer, ker je bila cestna kanalizacija zamašena.

Jože Čas, predsednik sveta KS Strojnska Reka, je povedal, da je junija končno stekla akcija o ureditvi telefonov za kmetije, ki jo vodi in financira temeljna organizacija kooperantov gozdarstva Ravne. Vojaki vezisti so že pričeli postavljati drogove, in če bodo pravočasno dobili telefonski kabel, bodo še letos s telefoni povezali kmetije na Strojni, Tolstem vrhu, Zelenbregu, Suhem vrhu in na Stražišču.

KS ČEČOVJE:

LEPŠE ČEČOVJE

Maja in junija so na Čečovju na novo uredili otroška igrišča (peskovni-

ke in popravili igrala) ter pred stanovanjskimi bloki popravili klopi. Popleskali so tudi kandelabre-drogove javne cestne razsvetljave in košare za odpadke. Sicer pa Čečovčani skupaj z nekaterimi kmeti redno vzdržujejo — kosijo — parke in zelenice.

Jože Cesnik, podpredsednik sveta čečovske krajevnne skupnosti, je povedal, da si tudi letos Čečovčani nadvse prizadevajo polepšati svoje naselje.

KS HOLMEC:

NOV VODOVOD ZA HOLMEC

V začetku junija so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja, ki že drugo leto polagajo dolinski plinovod in vodovod iz Mežice do Prevalj, pričeli polagati tudi nov vodovod od Poljane do naselja Rudnik. Vodovod za Holmec bodo priključili na dolinskega pri Poljani. Letos naj bi položili okrog tisoč metrov vodovoda, dela pa bodo raveno komunalno skupnost veljala okrog 800 milijonov din. V izdelavi so baje že tudi načrti za položitev vodovoda od naselja Rudnik za kmetije na Dolgi brdi.

»Drugače pa naj bi letos na Holmcu — iz lanskih obveznosti — dokončali ureditev makadamske ceste na Belšak v dolžini dveh kilometrov (gramozirane ceste in ureditev cestne kanalizacije). Vse ostale ceste, ki smo jih zbuldožirali že lani, pa bodo zaradi pomanjkanja sredstev dokončno urejene v prihodnjem letu. Tako so se dogovorili predstavniki komunalne skupnosti, temeljne organizacije kooperantov Ravne in naše krajevnne skupnosti.« je razložila Mira Gerdej, tajnica holmske krajevnne skupnosti.

Potem ko so maja pri mejnem prehodu Holmec končali dela pri ureditvi avtobusnega obračališča (uredili so tudi zelenico z okrasnim grmičevjem), dela pa so skis Ravne veljala okrog 800 milijonov din, vse kaže, da letos na Holmcu ne bodo mogli urediti nadvse potrebnih avtobusnih izogibalšč pri Kralju in v naselju Rudnik. To pa zato, ker so doslej zbrali samo 200 tisoč din, dela pa bodo veljala mnogo več.

KS LEŠE:

NEMALO DELA
ZA LEŠANE

Pretekli mesec so marsikaj postorili tudi na Lešah. Delavci prevaljskega Stavbenika so uredili okolico vrta in šole ter uredili otroško igrišče za šolsko mladino. Dokončali pa so tudi že lani začeta dela pri ureditvi javne kanalizacije od stare šole do leške ceste. Stekla pa so že prizadevanja za sanacijo zemeljskega plazu nad športnim igriščem. Ker plaz ogroža nekaj stanovanjskih hiš, Lešani pričakujejo, da bo ravenska komunalna skupnost čimprej zagotovila sredstva za sanacijo, je poudaril Rado Simonovič, predsednik sveta KS Leše.

Kot smo že poročali, so se spomladni na novi leški cesti, ki je bila rekonstruirana šele lani, pojavile številne razpoke. Posebna strokovna komisija, ki jo je imenovala komunalna skupnost Ravne, je ugotovila po odvzetju vzorcev asfaltne prevleke, da je ta na vseh razpokanih mestih debela najmanj 3 centimetre, kar je po določenih normativih in načrtu rekonstrukcije ceste, dovolj. Kljub temu je strokovna komisija zahtevala, da mora HPH podjetje iz Titovega Velenja, ki je opravilo rekonstrukcijo leške ceste, vse napake čimprej odpraviti, in sicer do 15. julija 1983.

22. julija bodo krajanje Leš praznovali svoj krajevni praznik. Na predvečer praznika se bodo mladi, člani civilne in narodne zaščite in drugi krajanje udeležili tradicionalnega orientacijskega pohoda. Zaključili ga bodo nad Lešami, kjer bodo zakurili velik kres. V petek, 22. julija, bo svečana seja skupščine krajevne skupnosti in proslava pred spomenikom NOB na Lešah. Naslednji dan se bodo odvijale športne prireditve — turnir v malem nogometu, in v nedeljo v šahu in v odbojki.

KS ZERJAV:

ZADOVOLJNI
Z NAPREDKOM

Potem ko so v zadnjih nekaj letih Zerjavčani dobili novo samopostrežno trgovino, javno telefonsko govorilnico in pred nedavnim tudi sodobno in funkcionalno šolsko poslopje, si bodo sedaj prizadevali, da bo tudi pri njih stekla blokovna gradnja stanovanj.

»Minili so časi in mnenja nekaterih, da je treba Zerjav proglasiti za industrijsko cono in vse prebivalce izseliti«, je poudaril Pavel Kovač, tajnik žerjavske krajevne skupnosti. »Sedaj, ko so se življenjski pogoji mnogo izboljšali, saj Zerjavčani vdihavamo bolj čist zrak kot morda Ravenčani, ni krajana, ki bi se hotel izseliti. Zategadelj je krajevna skupnost že pred časom sprožila postopek za pridobitev zazidalnega načrta, vendar tega na ravenskem urbanističnem biroju še vedno niso uspeli narediti. Nov zazidalni načrt bo namreč načrtoval blokovno gradnjo stanovanj in individualnih hiš v Zerjavu in Jazbini. Ze lep čas imamo prošnje štirih Zerjavčanov, ki bi radi gradili hiše na Bosnjakovem travniku ob vzhodni Pogorevca, sredi Zerjava.«

Sedaj, ko imajo Zerjavčani tudi nov otroški vrtec, bodo starega podarili čebelarstvu, ki ga bo premestilo k Mrdavsu. V njem si bodo čebelarji uredili prostore, ki naj bi bili namenjeni predvsem za usposabljanje mladih. Dokaz več, da je v nekoč zastrupljenem Zerjavu spet zdravo življenje tudi za čebele.

KS ŠENTANEL:

TEMELJNI KAMEN
ZA NOVO ŠOLO

V okviru praznovanja 4. krajevne praznika šentanelške krajevne skupnosti, ki ga praznujejo v spomin na padle partizane v »Lužnikovi javki« leta 1943, so 19. junija v Šentanelu nad Prevaljami položili temeljni kamen za novo šolo, ki jo bodo v glavnem finan-

cirali po posebnem prednostnem vrstnem redu gradnje objektov družbenega standarda ravenske občine iz združenih sredstev delovnih organizacij in občinskega samopriskpevka. Temeljni kamen je položila Erika Plevnik, učiteljica, ki že nad 20 let poučuje na tej podružnični šoli.

»Potem ko smo šentanelci imeli na voljo tri možne idejne načrte, smo se odločili za »Kogradov projekt«, ki načrtuje klasično gradnjo šole — zidano, saj je cenejša,« je dejal Peter Plevnik, predsednik gradbenega odbora. Dela, ki bodo veljala obokrog 15,4 milijona din, bo izvajal tozd Stavbenik Prevalje. Nova šola pa mora biti zgrajena do prihodnjega krajevnega praznika Šentanela.

KS MEŽICA:

AKTIVNOSTI
PRED DOPUSTI

V tej »mestni« krajevni skupnosti je že nekaj časa v javni razpravi načrt za urbanistično ureditev naselja Mrvo nad Mežico, kjer naj bi pričeli graditi individualne stanovanjske hiše. Nov zazidalni načrt načrtuje gradnjo okrog 35 novih hiš.

Pretekli mesec je krajevni skupnosti končno uspelo izseliti oz. zagotoviti nova stanovanja šestim stanovalcem. Za dve družini še ni nadomestnih stanovanj, ki stanujejo v stanovanjski hiši na Trgu Svobode 1, v kateri bodo kot smo že poročali, Mežičani uredili Družbeni dom. V njem bo poleg prostorov krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev, tudi počrna dvorana in muzej delavskega gibanja in NOB koroške krajine.

Alojz Šegel, predsednik sveta krajevne skupnosti, je pojasnil, da naj bi z adaptacijo hiše, ki je stara že nad sto let, pričeli v drugi polovici leta. Dela pa naj bi bila končana do prihodnjega krajevnega praznika. Po predračunu naj bi veljala okrog 7 milijonov din, ki jih bodo Mežičani zagotovili s krajevnim samopriskpevkom.

»Karičlova bajta«

Čeprav je že pred desetimi leti »Karičlova bajta« (ki spada med najstarejše v ravenski občini), prišla v varstvo spomeniškega zavoda Slovenije, jo je v zadnjih letih zob časa že močno načel, tako da danes predstavlja resno nevarnost za mimoidoče. Zato so Mežičani pred nedavnim sklicali sestanek, ki so se ga udeležili tudi predstavniki spomeniškega varstva in ravenske kulturne skupnosti. Na njem so se odkrito pogovorili o nadaljnji usodi »Karičlove bajte«.

»Ker naj bi adaptacija bajte,« je pričel razlagati Alojz Šegel, »veljala skoraj 2,5 milijona din, toliko denarja pa krajevna skupnost nima, smo predlagali, da bi morala vsaj polovico sredstev za adaptacijo prispevati tudi Zavod za spomeniško varstvo in ravenska kulturna skupnost. Preostala sredstva bosta naša krajevna skupnost in Planinsko društvo Mežica poskušala zagotoviti s prostovoljnimi delom. Za pomoč bomo prosili tudi naše kmete, ki naj bi prispevali les, saj naj bi bajto obnovili z lesom. Ker je adaptacija nujna, smo se tudi dogovorili, da morajo strokovnjaki čimprej dati odgovor, ali »Karičlovo bajto« adaptirati ali porušiti. Takšna, saj je, samo kazni videz sicer že urejenega centra Mežice.«

Do 15. junija so v Mežici uredili letno kopališče, kot je zahteval sanitarni medobčinski inšpektor. Delavci Stavbenika so uredili dodatni bazen za manjše otroke ter vstopni bazen s tuši. Večji bazen je Stavbenik saniral že lani, vendar Mežičani z opravljenim delom niso povsem zadovoljni. Prav je, da so natančni, saj so ureditev kopališča sami financirali.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

INFORMIRANJU
VEČJO POZORNOST

Na 6. redni skupščini krajevne skupnosti Črna 23. junija je predvsem tekla beseda o problematiki delovanja mladih v Črni na osnovi izhodišč in sklepov KK SZDL Črna in KK ZSMS Črna, ter o odprtih vprašanjih na področju informiranja krajanov.

O tem, da so mladi v Črni zadnje čase nedelavni in premalo zainteresirani za delo v organih krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah, saj se raje zadržujejo v gostilnah kot v svojih prostorih, ki jih imajo na krajevni skupnosti in v novem kulturnem domu, smo v Informativnem fužinarju že pisali.

»Čeprav že nekaj časa v Črni ugotavljamo, da mladi niso najbolj aktivni in da je že tudi ukrepala KK SZDL Črna ter da so bili imenovani novi funkcionarji, se stanje ni bistveno izboljšalo,« je dejal Marjan Lačen, predsednik skupščine KS Črna. »Zato bodo družbenopolitične organizacije in krajevna skupnost Črna storile vse, da bodo mladi čutili potrebo po organiziranem delovanju in da se bodo ponovno vključili v družbenopolitično življenje v kraju.«

Ker se tudi v tej krajevni skupnosti pri informiranju prek delegatov — zborov občanov (ti so zadnje čase v Črni bolj slabo obiskani) dogaja, da krajanje o delu in življenju krajevne skupnosti niso informirani, kot bi morali biti, bo KS skupaj z odborom za informiranje pri KK SZDL Črna poskušala najti nove najbolj primerne oblike za informiranje.

»V glavnem naj bi največ informacij posredovali prek razglasne postaje

Eden od vrhov Olševe

Mir

— ozvočenja —, ki je v Črni dokaj dobro slišna in ki sedaj zgolj služi za kratka občasna obvestila. Druga oblika informiranja pa naj bi bilo izdajanje glasila Vesti KS. Dve številki sta posku-

sno že izšli. Glasilo naj bi izdajali vsaj dvakrat letno za vsa gospodinjstva v krajevni skupnosti,« je dejal tov. Lačen.

Franc Rotar

KLOPI ZA STAREJŠE KRAJANE

Ravenska avtobusna postaja sicer ne nudi pretiranega udobja, a dve klopi vseeno zmore. Zato pa ni nobene na drugi strani pri kiosku, kjer imajo postajališče lokalci. — Starejši krajani, invalidi in bolniki se prav lepo priporočajo zanje. Če seveda ni potrebno lokacijsko in gradbeno dovoljenje, pa če se ve, ali so za take stvari pristojne krajevne skupnosti, Integral, komunala ali kdo četrti.

Taka prošnja je prišla na uredništvo in tako prosimo naprej.

Urednik

HOTULJSKI VRTILJAK JE USPEL

Potrebujemo kulturno-zabavnih prireditev z raznolikim programom, v katerem najde vsak nekaj zase. Takšna bi lahko bila ugotovitev po uspelem HOTULJSKEM VRTILJAKU, ki ga je pri-

redilo Prosvetno društvo Kotlje v nedeljo, 29. 5. 1983. Na dveh predstavah nabito polna dvorana je dovolj zgovoren dokaz za to.

In kaj je Hotuljski vrtiljak? Zabavno-glasbena prireditev, katere mik je raznolikost programa in veliko nastopajočih. Poleg domače dramske skupine, ki z dramskimi vložki in skeči skrbi za aktualnost oddaje in smeh, nastopa na vrtiljaku še veliko gostov, med njimi nekateri zelo priznani in popularni.

S tem pisanjem se želimo člani Prosvetnega društva Kotlje zahvaliti vsem nastopajočim, predvsem gostom, kajti brez njihove humane pomoči (doslej še nihče ni zahteval plačila niti za potne stroške) ne bi bilo tako uspele prireditve. Zahvaljujemo se vsem, ki so sodelovali na lanskem prvem Hotuljskem vrtiljaku ter posebej gostom letošnjega: ansambloma Novi Kvik in Koroški kvintet, plesalcem iz Sentanela, Hotuljkam in Petru, tov. Lesjaku iz Dravograda, malemu Igorju, Zdenki in Bojanu, Mojci in Stanču Lodrantu, Duu KORA z njunim ansamblom in Marjanu Smodetu.

Vsem, ki so kakorkoli prispevali, da je prireditev tako uspela, še enkrat prišrna hvala z željo za sodelovanje in pomoč tudi v prihodnje.

Odgizacijski odbor
PD Kotlje

BRAVO, UČENCI JAVORNIŠKE ŠOLE

Kot na mnogih šolah po Koroški so tudi učenci celodnevne osnovne šole Koroški jeklarji na Javorniku v petek, dne 17. 6. 1983, ob 18. uri, pripravili zaključno proslavo. V eni uro so nam prikazali pester in zanimiv program. Najprej smo poslušali govor tovarišice ravnateljice, potem so nam zapeli učenci mladinskega pevskega zbora, in že so se nam predstavili najmlajši, pa telovad-

ci, glasbeniki, recitatorji, folklor, ki nam je v plesu in ob zvokih citer in harmonike prikazala običaje naše Koroške.

Pa krajani Javornika? Kolikor se nas je zbralo pred šolo, smo bili s programom zadovoljni, verjemite, da je lahko vsakemu resnično žal, ki ni z nami zaploskal in tako nagradil učence in učitelje, ki so nam pokazali, da so vse leto marljivo delali ne le v rednem učnem programu, temveč tudi v krožkih.

Dragi učenci in učitelji! Še si želimo takšnih proslav za kraja- ne, pa ne samo ob koncu leta, tudi med šolskim letom je toliko pomembnih praznikov, ki jih ne smemo pozabiti.

Marta Vrenčur,
Delovna skupnost
za računovodstvo

Z D R A V J E

MOJ OTROK V IGRI

Za rojstni dan ali ob podobnih priložnostih želite z igračo razveseliti svojega otroka, vnučka ali nečaka. Stojite pri policah z igračkami in se ne morete in ne znate odločiti. Tudi trgovec vam pogostokrat ne zna svetovati.

Da opravite svojo dolžnost, kupite igračo, ki je otrok še ne dojame ali pa jo je celo že zdavnaj prerasel. Razočarani ste, še bolj pa je razočaran malček...

S tem sestavkom bi vam radi pomagali izbrati primerno igračo za vašega otroka, kajti igra oblikuje njegovo osebnost. V igri se otrok razvija in igra razvija otroka. Ni vseeno, kakšno igračo mu ponudimo. Igrača je namreč otrokova potreba, torej najosnovnejši pripomoček za vzgojo in rekreacijo.

Pri izbiri igrač moramo upoštevati

- ustrežati mora otrokovi starosti
- biti mora lepa (estetska)
- barva naj bo čista in jasna
- material trpežen in plemenit (možnost čiščenja in pranja)
- oblika in velikost naj bo primerna otrokovim ročicam
- površina igrače pa prijetna na otrokov dotik

IGRACE V POSAMEZNIH STAROSTNIH OBDOBJIH

Od prvega meseca do prvega leta starosti

Prva igrača so otrokovi prstki na ročicah. V 3. mesecu starosti si že ogleduje predmete okoli sebe. Nad posteljo mu že lahko obesimo barvne trakove ali barvno rutico. V 5. mesecu se bo že igral z ropotuljico, ki mu »odgovarja« z zvokom. V 6. mesecu otrok že dobro prijema, zato mu lahko damo manjšo gumijasto igračo (z njimi si bo drgnil tudi dlesni, ki ga zaradi bližajočih se izrasti zob močno srbijo). Pri devetih mesecih otrok rad mečka papir, ob prvem letu pa bo že zlagal votle barvne posodice različnih velikosti drugo v drugo.

Ena do dve leti starosti

Otrok je shodil, zato so primerne igrače, ki ga silijo v gibanje (živalce na kolesih, vozički...)

Vesel bo barvnih kock, s katerimi bo gradil hiše, in barvnih svinčnikov ter papirja, s katerimi bo ustvarjal prve risbe.

Otrok od dveh do treh let

Otrok že dobro govori, neutrudljivo se tudi giblje. V tem obdobju igrače

Otrok rad gradi

zanj tudi »oživijo«. Rad ima pajace, punčke in medvedke. Primerne so enostavne slikanice in vlaganke, iz LEGO kock pa bo že gradil stolpiče.

Tri do štiri leta starosti

Otroci povzemajo različne življenjske vloge, posnemati pričnejo odrasle osebe. Priporočljive so igrače iz vsakdana: kuhinja, pohištvo, posodice, punčke in vse za nego punčk, otroški voziček ...

Ker je gibalno otrok že zelo spreten, mu lahko podarimo tricikel. Svojo razvito ustvarjalno sposobnost pokaže na plastelinu, z vosčenkami, s papirjem in škarjicami. Otrok ima razvito že bujno domišljijo, zato mu podarimo slikanice, razne barvne revije itd.

Igrače v dobi štiri do pet let starosti

Otrok izraža svoje mišljenje že z risanjem — primerni so risalni listi, vodene barvice in čopiči. Za potešitev živahne telesne aktivnosti mu podarimo žogo, skakalno vrvico, disk itd. Tudi konstrukcijska dejavnost je že zelo razvita — vesel bo raznih kock, domin ...

Pet do šest let starosti

Otrok je vesel vsake igrače, vendar v tej dobi bolj posega po takšnih, ob katerih mora misliti (sestavljanka, memori ...). V igri išče družbo, zato so bolj primerne skupinske igrice. Rad ima ročne lutke in že sam poskuša izdelati nekatere like. Sestavlja raztrganke, sestavljive igrice, posebno zanimive so mu tehnične igre.

Šolsko obdobje

Tudi v šolskem obdobju je igra otroku še vedno življenjska potreba, vendar je že sposoben razlikovati med igro in delom. Cilj, ki mu ga sicer zastavljajo drugi, je že zmožen zasledovati. Ob tem pa še vedno potrebuje igro, pri kateri ni pomemben cilj, ampak sama dejavnost.

Za šolarja so primerne: lesene gradbene igrače, mozaik, različne sestavljanke, plastelin itd.

Glede na starost izbiramo tudi knjige za branje: zgodbe o življenju živali, ljudske pripovedke, potopise, zanimive biografije, poljudna dela, priročnike in drugo.

Referat za zdr. vzgojo

gent Branko Lacko. Zaigrali so tri: Zivela svoboda, uverturo iz Here in Madžarski ples. Za Leščani so zaigrali Karnevalsko koračnico godbeniki iz Štor. Pihalni orkester štorskih železarjev vodi prof. Franc Zupanc. Za koračnico so zaigrali še Potrkan ples. Z isto skladbo bi moral začeti tudi Pihalni orkester jeseniških železarjev pod vodstvom Ivana Knifca, a so zaigrali najprej predigro in igro iz baleta Ohridska legenda, zatem pa še Potrkan ples. Tako smo lahko slišali dve izvedbi iste skladbe. Čeprav je bilo podvajanje, to ni nič motilo. Za jeseniškim orkestrom je nastopil naš domači — pihalni orkester ravenskih železarjev. Pod vodstvom prof. Alojza Lipovnika je zaigral dve skladbi: Splitski karneval in skladbo Bojana Adamiča Čez tri vode, čez tri gore. Ta skladba je bila naročena prav za srečanje pihalnih orkestrom kot spodbuda skladateljem) in bogatitev tovrstne literature. Naš orkester je skladbo izvajal prvič, zato to pomeni tudi krstno izvedbo skladbe Čez tri vode, čez tri gore.

Po nastopih orkestrom so organizatorji razdelili plakete. Plaketo je dobil vsak orkester, dirigent in najstarejši godbenik v posameznem orkestru. Plaketo so podelili tudi ZKO Slovenije in posameznikom: Jožku Hermanu za dolgoletno vodenje ravenskega pihalnega orkestra in za sodelovanje na srečanjih, in Gregorju Klančniku, ki je dolga leta vlagal delo in napore, ne le v jeklarstvo na Ravnah, temveč tudi v pihalni orkester.

Tehnična kultura

Mladi tehniki — obetavna investicija

O tehnični kulturi ne pišejo veliko ne Delo ne Večer ne Fužinar. Ta mačehovski odnos je pravzaprav nenavaden v času, ko vlada tehnika na vsakem koraku, in v družbi, ki z usmerjenim izobraževanjem želi pritegniti čim več mladih v proizvodnjo.

V naši občini je precej mladih, ki se organizirano ukvarjajo z modelarstvom, konstruktorstvom, fotografiranjem in z mnogimi drugimi dejavnostmi. Zanimanja za »ljudsko tehniko« je bilo tudi že pred leti precej, le materialnih možnosti zanjo nekoč manj kot danes.

Ne bi smelo biti preveč težko razumeti resnice, da lahko načrtno delo na tem področju samo koristi. Če bodo otroci vzljubili tehniko, se bo v prihodnje več mladih odločalo za tehniške poklice, če se bodo učenci vadili v iznajdljivosti in domiselnosti, se obetajo našemu inovatorstvu nekoč boljši časi kot danes.

Delo z mladimi v tehnični kulturi je torej nadvse koristna investicija, ki danes ne stane veliko, čez leta pa se bo bogato obrestovalo. Zato pa si zasluži tudi ustrezno pozornost.

Koroški mladi tehniki četrti v Sloveniji

Na republiškem srečanju mladih tehnikov, ki je bilo maja v Murski Soboti, je sodelovala tudi 34-članska ekipa koroške regije. Ekipa je bila sestavljena na osnovi rezultatov, doseženih na regijskem srečanju na Ravnah 16. aprila 1983.

V tekmovanju mladih fizikov smo v Murski Soboti dosegli 1. mesto. V amaterskem radiogoniometričnem (lov na lisico) sta učenca prevaljske osnovne šole Igor Pungartnik in Aleksander

Tudi družabni del srečanja ni potekal tako, kot je bilo zasnovano: namesto ob Ivarčkem jezeru so morali godbeniki ostati pod streho v Domu železarjev. Pa je bilo tako še bolj prav: ko so delavci odhajali z dela domov, so jih godbeniki pričakali in jim pripravili koncert.

Srečanje godbenikov — železarjev pa ni namenjeno samo srečanju. Iz leta v leto raste kakovost naših pihalnih orkestrom, in čeprav gre za srečanje, je to obenem tudi koncert na kakovostni ravni. Iz začelih težav in ravni kakšne vaške godbe so se z načrtnim delom in požrtvovalnostjo razvile te godbe v »slovenske filharmonije v malem«, česar pa še ne znamo izkoristiti in uporabiti ...

M. G.

RAZPIS ZA SLIKARSKO KOLONIJO RAVNE '83

Na osnovi pravilnika in statuta o slikarski koloniji Železarne Ravne bomo organizirali kolonijo v času od 15. do 24. avgusta 1983. Prijave za udeležbo pošljite do 1. 8. 1983 na naslov:

Železarna Ravne, Propagandni oddelek, v roke sekretarju slikarske kolonije Francu Boštjanu, 62390 Ravne na Korpškem.

Svet slikarske kolonije Železarne Ravne

KULTURNA KRONIKA

Od 16. do 21. maja sta profesor Janez Mrdavič in Mirko Osojnik v ponedeljnih občinah Probištip, Varvarin in Čačak predavala o Prežihju. Predavanja — poslušali so jih delavci in srednješolci — sta popestrila z barvnimi diapozitivi iz Prežihovih krajev.

4. in 5. junija je bila folklorna skupina iz Šentanela na jurjevanju v Črpinu in na tej zanimivi turistično-folklorni prireditvi se je predstavilo več skupin iz Bele krajine, ena iz Hrvaške ter šentannelska. Naši pesalci so bili gostje skupine Semiška ohcet iz Semiča in so se pri njih zelo dobro počutili. Gostitelji in gledalci pa so nastop Šentanelcev — predstavili so steljerajo — toplo sprejeli.

Semiška skupina bo vrnila obisk na Koroškem 13. in 14. avgusta, ko bo nastopila na turističnem tednu v Črni.

Od 10. do 13. junija je gostoval v Budimpešti moški pevski zbor Fužinar z Raven, ki ima že utrjene vezi s pevskim zborom tovarne Lampart iz Budafoka. Fužinar je imel celovečerni koncert ob otvoritvi kulturnega centra v tem delu Budimpešte.

Kakor že vsa leta, je MPZ Fužinar tudi letos sodeloval na srečanju slovenskih zborov v Šentvidu pri Stični (19. 6.). Večer pred srečanjem, 18. 6., je nastopil v Grosupljem, kjer so pevci tudi prenočili (gostili so jih člani tamkajšnjega zbora), naslednji dan, v nedeljo, pa so sodelovali na srečanju 7500 pevcev iz vsega slovenskega kulturnega prostora. Eno izmed skupnih pesmi je dirigiral Fužinarjev dirigent Branko Čepin.

11. junija je na srečanju pionirskih folklornih skupin Slovenije sodelovala mlajša skupina COŠ Koroški jeklarji s koreografijo Tanje Lorber Pastirci.

Nastop je navdušil gledalce in strokovnjake.

Istega dne je bilo na Ravnah srečanje pihalnih orkestrom Slovenskih železarjev. Udeležili so se ga godbeniki vseh treh slovenskih železarjev ter Verige iz Lesca. Čeprav je nastop motilo slabo vreme (namesto na prostem so morali igrati v športni dvorani pri OŠ Prežihov Voranc) in je bila v železarni delovna sobota, se je zbralo lepo število poslušalcev. Posebno poslastico je pomenila skladba Čez tri vode, čez tri gore, ki jo je za železarje zložil kompozit Bojan Adamič. Krstno izvedbo je pripravil ravenski pihalni orkester.

26. junija je bilo srečanje slovenskih oktetov v Šentjernejju. Iz naše občine je sodeloval oktet TRO, ki je imel v soboto pred srečanjem koncert v Škofji Loki. Enako kot srečanje zborov v Šentvidu traja tudi šentjernejsko srečanje oktetov dva dni. Zvečer pred skupnim nastopom se predstavijo oktet v raznih krajih po Sloveniji.

28. junija je v športni dvorani na Ravnah nastopil folklorni ansambel Kolumbija s plesi iz Latinske Amerike. Eksotične noše, glasbila, plesi in živahni ritmi so razvneli koroške gledalce in poslušalce.

V drugi polovici junija je v jedilnici pri valjarni razstavljala žebjanke Drago Britovšek, delavec iz tozda Energija. V tej zanimivi likovni tehniki je predstavil štirinajst motivov. Sodeč po odmevu, ki ga je razstava vzbudila, bo imel Britovšek veliko posnemovalcev. Upajmo, da bomo imeli njegove izdelke kmalu še priložnost videti.

Od 19. do 26. junija je bila v Titovi Mitrovič koloniji likovnih umetnikov -amaterjev Jugoslavije. Slovenijo sta predstavljala Stanislav Bricman in Franc Johman iz železarne Ravne.

PIHALNI ORKESTRI SŽ NA RAVNAH

Kljub delovni soboti (samo na Ravnah) in spremembi kraja nastopa (koncert bi moral biti pred Domom železarjev), se je le nabralo precej poslušalcev.

Prvi je nastopil pihalni orkester DPD Svoboda Lesce, ki ga vodi diri-

Letos so se srečali desetič. To je bilo v soboto, 11. junija. Namesto sonca jih je pozdravil dež in prekrizal račune nastopom. Toliko pa je prenehalo močiti, da so lahko v povorki igrali od Name na Čečovje in do šole Prežihovega Voranca, kjer je bil koncert.

MISLI

Od šale glava ne boli.

*

Sebi človek najmanj sveta ve.

*

V slogi bo takrat svet, ko se bo hodila muha s pajkom na sonce gret.

železarne Jesenice smo podelili veliki znak železarne Ravne. Čas, odmerjen za počitek in razvedrilo, je kmalu potekel. Ob 18. uri so vodniki začeli priganjati svoje varovance, da je prišel čas odhoda in slovesa.

Dolgo je trajalo slovo, stiski rok, objemanje in načrti za čimprejšnje snidenje. Z našim pohodom so bili zadovoljni vsi udeleženci. Vsak pohodnik je prejel spominsko značko in brošuro Olševa 1983.

Franc Telcer

SPORTNE IGRE SLOVENSKIH ŽELEZARJEV

Štorksi železarji so bili v juniju pridelitelji športnih iger delavcev SOZD-a Slovenske železarne. Športniki iz treh Slovenskih železarn, Verige iz Lesc, Plamena iz Kroke in Žične iz Celja so merili moči v odbojki, streljanju, kegljanju, malem nogometu, košarki in balinanju. Ravenski železarji so bili nadvse uspešni, odbojkarji in odbojkarice so zabeležili pričakovano ekipno zmago, prvo mesto so osvojile tudi kegljavke, med posameznicami pa je bila najboljša Ravenčanka Silva Cigler. Prijetno so tudi presenetili tudi nogometaši, ki so si s finalno zmago 4:3 nad ekipo Verige iz Lesc pridelali zmago v malem nogometu. Ravenski košarkarji in kegljavci so bili drugi, strelci pa četrti.

Ivo Mlakar

REKREACIJA V TOZDU STROJI IN DELI

V 1. kolu rokometnega prvenstva železarne smo se rokometiški tozda stroji in deli pomerili z rokometiški tozda Industrijski noži. Tekma je bila kakovostna, vseskozi napeta in fair. Bili smo boljši in jo dobili z 20:13. Mnogo težja je bila tekma z ekipo SGV. Dobili smo jo s 17:16. Igrali smo Darko Breznik, Dani Burjak, Darko Ferik, Franc Gašper, Jože Vavčič, Jože Franc, Tone Garb, Gvido Lužnik, Alojz Skratek.

Namesto dveh odpadlih tekem (z delovno skupnostjo Gosposdarjenje in tozdom TRO) smo odigrali prijateljski tekmi. V prvi so samski premagali poročene s 24:20, v drugi pa naš tozda mladince Fužinarja s 24:23.

14. maja 1983 smo pri Lečniku privedli ekipno in posamezno prvenstvo v kegljanju. Prišlo je 75 delavcev. V ekipnem delu je sodelovalo 10 ekip s po 4 člani, ostali pa so tekmovali posamezno. Najboljši rezultati posamezno: 1. Rudi Cerpnjak 221 kegljev, 2. Anton Lačen 207, 3. Tomo Tasič 204, 4. Blaž Mlakar 198 in Stefan Večko 198. V ekipnem delu so bili najboljši kegljavci montaže lahkih strojev v postavi: Anton Lačen, Tomo Tasič, Blaž Mlakar in Stefan Večko.

Tekmovanje je odlično uspelo, zato bomo v prihodnje organizirali še več podobnih tekmovalj. V tozdu Stroji in deli podpiramo čimprejšnjo izgradnjo kegljišča na Ravnah, ki je nujno potrebno.

Tone Garb

ISD SAMORASTNIK REPUBLIŠKI PRVAK V SEDEČI ODBOJKI

Ko so v jeseni leta 1981 na pobudo predsednika Invalidskega športnega društva Samorastnik Ravne Petra Ozmeča ter igralca Davorina Kragelnika tudi na Ravnah pričeli z igranjem sedeče odbojke, se v društvu gotovo niso nadejali tako hitrega kakovostnega vzpona svoje ekipe. Lansko leto, ko je prvič steklo tekmovalje za naslov republiškega prvaka med petimi ekipami iz Ljubljane, Kamnika, Titovega Velenja, Murske Sobote in Raven, so slednji že osvojili odlično drugo mesto za ljubljansko

Olimpijo. Letos pa so se odbojkarji Samorastnika povzpeli celo na sam vrh. Na petem in hkrati zadnjem turnirju v Titovem Velenju, ki je štel za republiško prvenstvo, so Ravenčani v sestavi: Kragelnik, Homan, Korbar, Mlačnik, Petrič, Ozmec, Polajner in Mihelač zaslužno osvojili naslov republiških prvakov.

Odlotičev je padla šele v zadnjem dvoboju med Ravenčani in Ljubljancami, ki so pred tem zbrali enako število točk. Korošci so bili v finalnem srečanju boljši in zmagali s 3:1. Uspeh ravenske invalidske ekipe je prav gotovo pogojen z zavzeto vadbo vseh, posebej velja izdvojiti dobre igre obeh državnih reprezentantov Davorina Kragelnika in Vlada Homana, pa nič manjši delež Ivana Mlačnika, ki je član reprezentance Slovenije in vseh ostalih. Ne gre pozabiti tudi trenerja Pogorevčnika, ki je na nekaj zadnjih turnirjih spremljal ekipo in tako pripomogel k uspehu.

Ob tem uspehu pa v društvu ne drzijo križem rok, temveč že sedaj razmišljajo, kako čimbolje pripraviti ekipo za prihodnjo sezono. Predvsem želijo ekipo izpopolniti z invalidi športniki iz cele Mežiške doline, nedvomno pa sedeča odbojka ponuja možnost tudi zdravim, da se preizkusijo v njej. Pri nas jo še malo poznamo, v nekaterih zahodnoevropskih državah pa je dosti bolj razvita, saj so bili pobudniki te igre Nizozemci. Igra je nastala iz potrebe in želje, da bi jo omogočili širokemu krogu telesno prizadetih. Prav invalidom pa daje veliko možnosti za oblikovanje osebnosti, pa naj gre za zdravstveno rehabilitacijo, telesno vzgojo, športno rekreacijo ali tekmovalni šport.

RAVENSKI ŠPORTNIKI NA MADŽARSKEM

Tradicionalno srečanje športnikov Sarvarja in Raven, ki je bilo 25. in 26. junija tokrat na Madžarskem, je znova minilo v prijateljskem vzdušju, ki nedvomno še bolj utrjuje mesto sodelovanja in povezovanja med obema sosednjima deželama. Srečanja v atletiki, nogometu, kegljanju in šahu so bila sicer zanimiva, pa vendar končni izidi dvobojev ne najpomembnejši. Gostitelji so se izkazali predvsem v kegljanju, kjer so zmagali s prek 200 keglji različke, Ravenčani pa so bili boljši v nogometu in šahu. Mladi nogometaši z Raven (igralci do 19 let) so po lepi igri zmagali z zadetkom Trafefe z 1:0, v šahu pa je bilo 8:4 za gostujočo ekipo. Tudi naši atleti in atletinje so dosegli dve prvi mesti, omeniti velja zmago Kadiša v skoku v daljino, po trikrat pa so bili Ravenčani uvrščeni na drugo oziroma tretje mesto.

ODBOJKA

Potem ko z igrami in tudi z uvrstitvijo članske ekipe odbojkarjev Fužinarja v minulem prvenstvu I. B zvezne lige ne moremo biti povsem zadovoljni, pa so nas z odličnimi uvrstitvami in posameznih turnirjih kasneje razveseljevali predvsem mladi odbojkarji. Kar zapovrstjo so v preteklih dveh mesecih dosegali izjemne rezultate.

Na tradicionalnem beograjskem prvomajskem turnirju mest, turnirju Bratstva in enotnosti, so bili mladi Ravenčani med 32 ekipami tretji, potem ko so nesrečno izgubili finalno srečanje (dekleta so bile odlične druge). Na partizanski olimpiadi v Foči, kjer je Slovenija osvojila presenetljivo prvo mesto, je za republiško mladinsko reprezentanco nastopilo kar pet igralcev Fužinarja in dva iz Mežice.

Moštvo ISD Samorastnik Ravne v sedeči odbojki. Od leve zadaj: Mlačnik, Ozmec, Korbar, Mihelač in trener Pogorevčnik. Spredej: Petrič, Polajner, Kokal, Kragelnik in Homan.

Poleg tega so mladi Fužinarjevi odbojkarji postali letos še mladinski in kadetski republiški prvaki.

Na Koroškem imamo torej znova nekaj mladih, nadarjenih odbojkarjev, nekateri med njimi pa so že, ali pa bodo oblekli tudi dres z državnim grbom. Tako sta se pred nekaj dnevi vrnila s Korčule, kjer so potekale 10-dnevne priprave državne mladinske reprezentance, Andrej Urnat in Bojan Mlakar, v najboljšo selekcijo pa je bil uvrščen tudi Mežičan Bogdan Pupovac, ki pa se pripravil udeležiti. Pa še enega reprezentanta imamo Korošci. Bivši odbojkar Fužinarja, sedaj pa Stavbarja iz Maribora, Igor Rožanc je uvrščen v olimpijsko reprezentanco Jugoslavije.

Ivo Mlakar

REKREACIJSKO KEGLJANJE ZA OBČINSKO PRVENSTVO

Tekmovanje v rekreacijskem kegljanju je potekalo v sezoni 1982/83. Pri moških je nastopilo 32 ekip, pri ženskah 7, skupaj 410 tekmovalcev.

Rezultati: Moški ekipno: 1. INTES Prevalje, 2. Obrtno združenje, 3. INTEGRAL — potniški promet. Moški posamezno: 1. Mario Kamnik, INTEGRAL, 2. Anton Krevh, 3. Jakob Cudala, oba INTES.

Ženske ekipno: 1. Rekreacija Prevalje, 2. SO Ravne, 3. TRO Prevalje. Ženske posamezno: 1. Tatjana Božič, OS Koroški jeklarji, 2. Franja Gašper, 3. Boža Belaj, obe SO Ravne.

DRUŽABNE TRIMSKE IGRE NA RAVNAH

V nedeljo, 29. maja 1983, je ravenski Partizan priredil na stadionu množične trimske družabne rekreacijske igre. Prišlo je 209 ljudi, starih od 5 do 60 let. Na sporedu je bilo 18 zanimivih lahkih iger od badmintona in trimskega tenisa do podiranja pločevink in vlačanja vrvi.

Rezultati niso bili pomembni, le udeležba. Za uspeh sta zaslužna odlični prireditelj in lepo vreme.

A. Hojnik

PLAVANJE

Plavalni klub Fužinar je uspešno začel poletno sezono. Kot ekipa je osvo-

jil drugo mesto v tekmovalju za pokal Plavalne zveze Slovenije in tretje mesto v tekmovalju za jugoslovanski pokal.

Na republiškem prvenstvu za starejše pionirje in mladince so Fužinarjevi plavalci dosegli naslednje rezultate: pri mladinkah je bila Sovinčeva 1. na 200 m prsno in 2. na 100 m prsno.

Pri pionirkah je bila Sabina Matteredorfer 1. na 100 m in 200 m delfin in 400 m mešano in 3. na 200 m mešano. Kopova je bila 2. na 100 m in 200 m hrbtno, Pešlova pa 2. na 100 m prsno. Pionirke so bile 3. v štafeti 4 x 100 m kravl in 2. v štafeti 4 x 100 m mešano. Skupno so bili pionirji in pionirke 3. v Sloveniji.

Pri pionirjih je bil Pesjak 2. na 100 m prsno in 3. na 400 m mešano, Ceru pa 3. na 100 m in 200 m delfin.

NA KRATKO

MO PD Prevalje je bil v zadnjem času kar precej dejaven.

9. aprila je priredil izlet na Poštarski dom. Udeležilo se ga je 66 pionirjev. Zahtevnejša izleta Mežica—Lesje—Naravske ledine—Prežihovo 16. 4. se je udeležilo 17 mladih planincev. Čez teden dni je bilo 49 otrok na Lesah. Kot vsako leto je tudi letos MO pripravil kres na Ursliji gori ob prvem maju. 8. maja je MO organiziral trimsko hojo — za 81 pohodnikov. Na dvodnevni izlet (14., 15. 5.) čez Pohorje (Ribniška koča—Pungart—Kremžarica) se je podalo 29 planincev. Mladi so sodelovali tudi pri Titovi štafeti. Nostili so jo s Slemen na Naravske ledine. 21. maja je bil hkrati izlet na Smrekovec s 35 udeleženci in orientacijsko tekmovalje, kjer je naša mladinska ekipa zasedla 6. mesto (med 10 ekipami).

Člani pa so 22. maja bili na Kumu. Ogladali so si tudi Valvazorjev grad Bogenšperk.

Andreja Cibron

ZAHVALA ORGANIZATORJEM POHODA

Kot vedno doslej smo bili pohodniki — jeseniški železarji — navdušeni nad naravnimi lepotami koroških gora. Z

Ravne so že davno prerasle letni bazen

Tudi dekleta tekmujejo

vzpom na Olševo smo si to prepričanje še utrdili. Nepozabno je za nas srečanje na vrhu Olševe, od koder je čudovit pogled na koroško gore, kamniške vršace in na koroško pokrajino v Avstriji.

Ravenski železarji ste se še enkrat izkazali kot odlični organizatorji in gostitelji. Jeseniški železarji se vam zahvaljujemo za prijetno srečanje v okrilju vaših gora, saj smo znova okrepili vezi z vami in s pohodniki iz drugih delovnih organizacij Slovenskih železarn. Jeseniški železarji

ALPINISTIČNE NOVICE

15. maja 1983 je v Raduhi plezalo več navez:

— Franc Pušnik in Igor Radovič (AO Črna) — Dorkino smer (VIA1)
— Igor Ježovnik in Slavko Bezjak — smer DD (VIA1) in Dorkino smer (VIA1)

— Edi Motaln in Slavko Slavič — levo od Plat (pp) — prosta ponovitev (brez uporabe tehničnih pripomočkov za napredovanje in počivanje)
— Irena Komprej in Stanko Mihev — smer Ziva (V+/VIIV+).

21. maja 1983 sta Irena Komprej in Stanko Mihev preplezala Lamovo smer v Vežici nad Kamniško Bistrico.

22. maja 1983 sta v Raduhi preplezala Rok Kolar in Robi Jamnik Edijeve steber kot prvo prosto ponovitev (pp)
— Franc Pušnik in Edi Motaln — Kovačevo smer (VIA1) (Edi Motaln kot pp)

— Slavko Bezjak in Igor Ježovnik — Kovačevo smer (VIA1).

pp — prosta ponovitev se sedaj vedno bolj uporablja, ker je to način, da alpinist premaga detajle (smer), ne da bi si pomagal s tehničnimi pripomočki za napredovanje in počivanje (razen obleke, čevljev in magnezije).

Stanko Mihev

POHOD PLANINCEV OKROG URŠLJE GORE

S pohodom okrog Uršlje gore oziroma trimskim pohodom smo se člani Planinskega društva Ravne pridružili prireditvam za praznik občine Ravne, ki ga vsako leto praznujemo 15. maja. Letos smo pohod posebej skrbno pripravili, kajti z dobro udeležbo smo se hoteli oddolžiti vsem, ki so odločili o občinskem PRIZNANJU in odločili, da ga letos podelijo PLANINSKEMU DRUŠTVU RAVNE NA KOROŠKEM.

Utemeljitev, ki jo je prečital predsednik komisije za priznanja in nagrade občine tov. Ivan Vušnik, ko je priznanje izročal naši delegaciji (v sestavi Pavle Stropnik, Milena Suler in Vinko Krevh) na slavnostni seji skupščine občine Ravne na Koroškem v Mežici, 15. maja 1983, se je glasila takole:

»Planinsko društvo Ravne na Koroškem prejme priznanje občine Ravne na Koroškem za leto 1983 za zasluge pri razvoju planinstva in za prispevek k negovanju tradicij narodnoosvobodilne vojne ter za vzgojo mladega rodu.

Planinsko društvo Ravne na Koroškem deluje že 31 let. V tem obdobju je s svojo aktivnostjo doseglo vrsto uspehov. Organizacijske oblike društva so utrjene in samoupravno naravnane. S skromnimi sredstvi in z obilico zagnanosti in prostovoljnega dela so postavili planinsko postojanko na Naravskih ledinah, ki je z leti

postala zelo priljubljena izletniška točka za planince, delovne ljudi in občane. Izredno pomembno vlogo opravlja društvo pri izobraževanju mladih s prirejanjem planinskih šol, šol v naravi, s orientacijskimi tekmovanji, izleti, pohodi itd. Združuje široke socialne sredine, ki jim je blizu narava, njena ohranitev v izvorni podobi, v kateri najdemo prvine človekovega sožitja z okoljem. Taka dejavnost in njena naravnost je segla tudi prek republiških meja, v pobratene s planinci iz Goražd in spoznavanju bogate revolucionarne preteklosti drugih narodov in narodnosti Jugoslavije.

Planinsko društvo Ravne na Koroškem permanentno skrbi za izobraževanje svojih članov, pri tem posebno skrb posveča mladini. V njih ne vzgajajo samo ljubezni do narave, temveč tudi ljubezen do domovine in trdno pripravljenost braniti pridobitve revolucije.

V soboto, 14. maja 1983, je 108 pohodnikov-planincev krenilo izpred Rimskega vrelca v Kotljah proti Prežihovi rojstni hiši. Vodja pohoda je

bil Franc Sisernik, sodelovali pa so še planinski vodniki: Edo Struel, Ferdo Igerc, Pavel Stropnik in Martin Pšeničnik, mlade pohodnike pa sta vodila mladinska vodnika: Toni Cifer in Branko Komerički.

Izkoristili smo priliko in pohod usmerili mimo prijazne hišice, kjer živi naš dolgoletni član in nekdanji podpredsednik društva Ivan FILIP. Planinska zveza Slovenije mu je za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v Planinskem društvu podelila PLAKETO, ki se podeljuje le redkim aktivnim članom ob njihovem visokem življenjskem jubileju.

Povabili smo ga pred hišo. Pavle Stropnik pa mu je izročil to visoko priznanje. Dolgo nam bo še v spominu, kako je Ivan Filip globoko ginjen sprejel priznanje in se ves v solzah zahvalil zanj. Obžaloval je, da zaradi bolezni in svojih 70 let ne more z nami, obljubil pa je, da bo v mislih hodil z nami. Planinci smo ga pozdravili s trikratnim hurra, mu stisnili roko in nadaljevali pot.

Vreme nam je bilo naklonjeno. Doktor smo grizli kolena v strmi breg mimo Lesnikove domačije proti travniku se je sonce skrivalo, ko pa smo na travnikih počivali, nas je pozdravilo s toplimi žarki in nas spremljalo vso pot naprej.

Vsi zardeli, nekateri tudi preznojeni, smo prispeli na Križana, kjer lahko gledaš Uršljo goro z »druge strani« — v hrbet, pravimo mi — Ravnečani. Pri lovski koči LD Pogorevc smo se ustavili, se prečeli, ugotovili, da smo še vsi, da pred nami hodi Janko s pomočjo bergel, spremljata ga Vinko in Rudi, pozdrave sta nam pustila tudi planinca-kolesarja Ivi in njegov Jani, nato pa smo nadaljevali pot čez Jelenove travnike. Tam le s težavo odtrgala pogled od prelepega razgleda na Peco, Raduho, Smrekovec, Javorje, na Pilberško polje.

Po skoraj petih urah hoje smo prispeli na NARAVSKE LEDINE, kjer je bilo organiziranega pohoda konec. Veselo smo pozdravili našo planinsko kočjo, prijaznega oskrbnika in njegovo ženo ter se okrepčali in spočili.

V dolino smo se vračali srečni, hvaležni, da smo lahko v naravi, na soncu, svobodi. Seveda smo si obljubili, da se kmalu spet vidimo in srečamo — kje drugje kot v planinah, na gorah, v prelepi naravi, da si utrdimo telo in duha!

Milena Suler

EDVARD KRIČEJ

Mlad človek je omahnil v smrt sredi največjega zagona, snovanj boljše in lepše prihodnosti ter v prizadevanju, da bi to dosegel.

Vsaka smrt je nerazumljiva, toliko bolj, če prihaja nenapovedana k človeku, ki je v največjem ustvarjalnem poletu. Komaj verjetna vest se je sprevrila v žalostno novico, da nas je prijatelj, sodelavec in vodja tozda v Železarni Ravne za vedno zapustil. Za njim ostaja v nas praznina in občutek, da smo izgubili člena, ki nas je še pred kratkim trdno povezoval v verigi prizadevanj za boljše delovne rezultate in ustvarjanje toplih medčloveških odnosov ter dokazoval, da sieherni izmed nas le z delom potrjuje svojo veljavo. Za posameznikom ostanejo dela, vzor, kako ta dela odgovorno opravljati, prišpevati svoje in povezovati uspehe drugih.

Pokojni Edo Kričej je prehodil razgibano življenjsko pot. Delavci smo ga cenili kot izvrstnega orodjarja, dobrega organizatorja, uspešnega političnega delavca ter kot človeka, ki je za vsakogar našel toplo besedo spodbude tudi takrat, ko so bile težave na videz nepremostljive. Zavzetost za napredek in razvoj tozda Orodjarna je bila osnovno vodilo v njegovem zadnjem obdobju. Skoraj ni bilo ure in ne dneva, ki ga ne bi izpolnila razmišljanja in ukrepi za zagotovitev boljših delovnih rezultatov in dobrih odnosov med ljudmi. Obilica dela, skrbi, stalna vpetost v družbeni trenutek so pustile posledice tudi na njegovem zdravju. Nikoli ni tožil o težavah, to ni bilo v njegovi naravi; toda kljub temu smo slutili, da izgoreva njegovo življenje hitreje, kot je to običajno.

Za nas bo vedno ostal vzor delavca, ki se je z lastnim delom in sposobnostmi prebijal na svoji življenjski poti višje, ne zato, da bi izboljšal svoj položaj, temveč da bi s svojim delom na vseh področjih dal drugim in družbi največ, kar je zmožan.

Za njim bo ostala neizpolnjena praznina, vendar tudi občutek, da smo mu bili blizu tudi v najhujših dnevih preizkušnje.

Ostal bo svetel vzor mlajšim in dokaz, da človeka krasi predvsem delo.

V imenu samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in sodelavcev izrekam iskreno sožalje njegovi družini in svojcem. — Slava mu!

MLADINSKI DELOVNI TABOR TREBČE '83

K a m ?

Na mladinski delovni tabor TREBČE '83 v brigadirskem domu v Bistrici ob Sotli. Tam bo namestitev v objektu s skupnimi ležišči (20—30 ležišč).

K d a j ?

Od 17. julija do 6. avgusta. V mladinskem delovnem taboru te pričakujemo v nedeljo, 17., 24. ali 31. 7. dopoldne, sodeluješ pa lahko sedem ali več dni.

Z a k a j ?

* Ker bomo urejali Spominski park Trebče, opravljali dela v zvezi z napeljavo kanalizacije in s tem pomagali manj razvitim.

* Ker organizator brezplačno nudi bivalne prostore, hrano, zdravstveno zaščito, strokovno pripravljene delovne programe in programe za prosti čas, športno opremo in spominske nagrade.

* Ker boš o delu in življenju v taboru odločal ti, skupaj z ostalimi udeleženci.

* Ker ti bo poletje '83 še dolgo ostalo v prijetnem spominu...

K d o ?

Vsak, ki je zdrav za vsakodnevno šesturno fizično delo. Lahko se prijaviš sam, z družino, s prijatelji, v okviru društva ali mladinske organizacije.

K a k o ?

Tako, da izpolniš prijavnico, si prebereš obširnejšo informacijo in se obvežeš, da boš aktivni ustvarjalec dela in življenja v mladinskem delovnem taboru.

Prijave za mladinski delovni tabor Trebče '83 sprejemajo:

— vse občinske in univerzitetni konferenci ZSMS v Sloveniji

— vse zveze družbenih organizacij in društev

— vse turistične poslovalnice TTG.

Atomske toplice Podčetrtek — center prijav tel. (063) 828 000.

KADROVSKA GIBANJA OD 27. 5. DO 22. 6. 1983

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	ŠT. ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA	2	-	2	4	-	-	-	-	-	392	383	51	6
JEKLOLIVARNA	1	-	2	3	-	1	-	2	3	530	527	76	13
VALJARNA	-	-	-	-	-	-	-	1	1	440	428	54	8
KOVAČNICA	2	-	-	2	-	-	-	1	1	285	284	30	5
JEKLOVLEK	1	-	1	2	-	1	-	2	3	101	100	14	-
KALILNICA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	51	8	-
ORODJARNA	2	-	1	3	-	-	-	1	1	88	81	4	-
STROJI IN DELI	7	1	-	8	-	-	-	19	19	500	486	46	4
INDUSTRIJ. NOŽI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	215	211	26	3
PNEVMAT. STROJI	1	-	-	1	-	-	-	4	4	202	196	28	4
VZMETARNA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	108	108	10	2
REZALNO ORODJE	-	-	2	2	1	-	-	1	2	327	319	28	3
KOVINARSTVO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	154	144	3	-
ARMATURE	-	-	5	5	1	-	-	1	2	138	134	3	-
ENERGIJA	1	-	-	1	-	-	-	1	1	118	118	5	1
ETS	2	-	1	3	1	-	-	-	1	220	212	10	-
SGV	2	-	1	3	-	-	-	3	3	444	441	33	4
TRANSPORT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	114	3	3
PII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	54	2	-
RPT	1	-	-	1	-	-	-	1	1	244	244	29	1
KOMERCIJALA	-	-	2	2	-	-	-	3	3	261	254	31	-
KONTROLA KAKOV.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	204	201	33	2
DRUŽBENI STAN.	-	-	4	4	-	-	-	-	-	53	58	4	1
RAČUNOVODSTVO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	113	7	-
GOSPODARJENJE	-	-	1	1	-	-	-	1	1	72	70	-	-
KSZ	-	-	1	1	-	-	-	1	1	213	209	61	4
PFS	-	-	-	-	-	-	-	1	1	45	44	1	-
BRATSTVO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	70	-	-
SKUPAJ	22	1	23	46	3	2	-	43	48	5778	5682	600	64

DO v ustanavlja.
Težki strojni deli

27 27

28

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v maju 1983 obravnavala naslednje kršitve delovnih obveznosti:

I. TOZD JEKLARNA

1. BRKIČ SREČKO — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.154,50 din, sodna izterjava.

2. VRHNJAK JOZE, livni žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

3. LUKIČ PETER, livni žerjavovodja, prehitro zapeljal proti livni jami, pri tem skrivil vodilo zapirala ponovce, tako da je talina brizgala čez rob. Prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.

4. MEHMEDOVIČ ŠABAN, 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 632,10 din, sodna izterjava.

5. KRALJ ZLATKO, 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 682,00 din, sodna izterjava.

II. TOZD KOVAČNICA

1. BOGIČEVIČ RADIVOJE, čistilec polizdelkov, predčasno zapustil delovno mesto in sodeloval pri lomu ograve, javni opomin, materialna škoda 829,00 din, sodna izterjava.

III. TOZD JEKLOLIVARNA

1. BOŽIČ MIRAN, sušilec jeder, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 772,60 din, sodna izterjava.

2. ŽIVKOVIČ MILAN, izpraznjevalec, neopravičeno izostal z dela 2 dni,

javni opomin, pavšalna odškodnina 1.532,40 din, sodna izterjava.

IV. TOZD VZMETARNA

1. DRAVEC MARTIN, nalagalec nupustne peči, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo 6 mesecev, pavšalna odškodnina 2.728,00 din, plačal.

2. ROŽEJ MIRKO, brusilec, predčasno zapustil delovno mesto, javni opomin.

TOZD SGV

1. VDOVIČ SREČKO, strojni ključavničar, prišel vinjen na delo in bil z dela odstranjen, javni opomin.

2. JAKOB MARJAN, strugar, neopravičeno izostal z dela 2 dni, pred-

časno zapustil delo trikrat, javni opomin.

V. DS KSZ

1. OSOJNIK JANKO, gasilec, poskušal odtujiti okoli 100 kg železa, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto.

2. OSLAK JAKOB, vratar, bil vinjen na delu, javni opomin.

VI. TOZD DRUŽBENI STANDARD

1. ZANCAN ALFONZ, polnilec avtomatov, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

2. PAVSER SIMONA, čistilka, neopravičeno izostala z dela 1 dan, odklonila delo in 4 ure predčasno zapustila delo enkrat, javni opomin.

Skupna disciplinska komisija je izrekla še 12 opominov, 3 postopke ustavila in 5 delavcev oprostila krivde.

Za pravno službo:
Sonja Slemnik

SOLIDARNOST

Marsikje v svetu je človekova kri tržno blago; ni skrivnost, da so v nekaterih deželah ubožani sloji, ki jim prodajanje lastne krvi omogoča obstoj, so pa tudi taki, ki jim je to dodaten vir zaslужka.

Darovanje krvi pri nas pa je človekoljubno dejanje.

Prijeten občutek prevzame človeka v družbi ljudi, ki jim pravimo krvo-

dajalci. Nekaj darovalcev krvi, ki so zadovoljnih obrazov kramljali med seboj, medtem ko so opravljali zdravniške preglede, sem povprašal, zakaj so postali krvodajalci. Poglejmo si njihove kratke izjave:

Julijan ŠIPEK, TOZD PII: »Ker je dajanje krvi prostovoljno. V današnjem času so taka dejanja še pomembnejša. Človeku je treba pomagati.«

Štefan ŠKVORC, DS KSZ: »Morda bomo kri potrebovali tudi moji in jaz, prav tako kdorkoli drug. To je humano dejanje, med seboj si moramo pomagati.«

Miran HERČEK, TOZD Pnevmatični stroji: »Kri sem tudi že dobil, sicer pa nikdar ne več, kdaj jo potrebujem. Tudi telesno počutje je boljše, če kri redno daješ. Pa v navado pride.«

Boža BELAJ, občina Ravne: »S tem pomagaš drugim in nikoli ne več, kdaj jo boš sam potreboval. Mislim, da je enkrat letno dati kri zdravo.«

Anton GOLOB, TOZD RPT: »Ker mislim, da bom kri kdaj sam potreboval, pa moja družina...«

Viljem TOPLAK, TOZD RPT: »Prvič dajem kri. Odločil sem se, ker želim pomagati drugim in svojim.«

Branko DERVODEL, DS KSZ: »Spodobni se dati kri, to je humano dejanje.«

Rok ZAGERNIK, TOZD Industrijski noži: »Ker se potem zelo dobro počutim, jo večkrat dam. Pred tem sem imel težave.«

Marina BEBER, Nama Ravne: »Iz humanosti. Vesela sem, da se da s tem pomagati.«

Peter ZAPONJSEK, TOZD Energija: »Kri se potrebuje v zdravstvu. Je humano dejanje in nikoli ne več, kdaj boš kri sam potreboval.«

Anton ČRESLOVNIK, TOZD Jeklolivarna: »Vsa leta že hodim in je to

NAŠI UPOKOJENCI

Rudolf Novak roj. 13. 4. 1934, v železarni od 11. 11. 1948 dalje v tozdu Jeklolivarna kot livar — izpraznjevalec. Star. upokojen 13. 6. 1983.

Peter Krivograd, roj. 8. 7. 1926, v železarni od 14. 1. 1941, nazadnje kot vodja odpreme v tozdu Komerciala. Star. upokojen 15. 6. 1983.

Ivan Kac, roj. 15. 12. 1928, v železarni od 20. 10. 1948, nazadnje kot kurjač ogrevnih peči v tozdu Kovačnica. Star. upokojen 31. 5. 1983.

Mirko Čuš, roj. 21. 7. 1953, v železarni od 5. 6. 1981 dalje kot izdelovalec v tozdu Jeklolivarna. Inval. upokojen 19. 5. 1983.

postala navada. Tudi dobil sem jo in vem, da je dajanje krvi potreba.»

Magda DRETNIK, TOZD RPT: »Morda jo bom potrebovala sama, otroci, sorodniki. Počutje je boljše, kri se obnavlja.«

Daniilo SMON, TOZD RPT: »Ne sreča ne počiva nikoli.«

Podatki govorijo, da vsak deseti zaposleni v Železarni Ravne daruje kri ob organizirani akciji, ki je enkrat letno na Ravnah. Obstajajo še dodatni načini dajanja krvi — samoiniciativno skozi vse leto, organizirajo pa se tudi akcije po potrebi za redke krvne skupine.

Solidarnost se potrjuje!

Samo Šavc

Za kratek čas

natisnjene v tiskarni »Forum« v Novem Sadu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 9. V prodajo pa so prišle 6. junija.

1000-LETNICA MESTA PAZIN

Letos poteka 1000 let, odkar se v pisnih zgodovinskih virih prvič omenja ime mesta Pazin. Vrednost znamke je 4,00 din, motiv pa risba mesta Pazin po stari Valvazorjevi gravuri.

Likovna obdelava znamke je delo Dimitrije Cudova. Znamke je tiskal Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v prodajnih polah po 25. Tisk je dvobarvni ofset, datum izdaje 7. junij.

REDNE POŠTNE ZNAMKE

Od prvega junija sta v obtoku dve novi vrednosti rednih znamk z motivi spomenikov NOV. Vrednost za 100 din prikazuje spomenik v Valjevu (delo kiparja V. Bahića), vrednost za 200 din pa motiv spomenika na Gorici v Titogradu (delo kiparja V. Bahića). Znamke so natisnjene v dvo-barvnem ofsetu v ZIN v Beogradu v polah po 25. Likovno je znamke obdelal Dušan Lučić.

IZDAJA »EVROPA CEPT« ZA LETO 1983

Ta skupna izdaja članic »Evropa-CEPT« za leto 1983 je sestavljena iz 65 različnih znamk na temo »velika dela človeškega duha«. Znamke so po dogovoru v obtoku v glavnem že od 5. maja (izjema je Avstrija, ki je izdala znamko šele 24. junija). Na vseh znamkah je skupna tematika: obeležje in emblem »Evropa-CEPT«.

TEMA JUGOSLAVICA

V glavnem mestu republike Gvineje Bisao je spomenik »Vzdignjena pest«, delo beograjskega arhitekta Mikole Arsenića. Ta spomenik je tudi na znamki Zelenortske otokove za 4,5 ekgvelov, na znamki Gvineje Bisao pa na znamki nominalne 4,5 pesov ter na vrednostni označbi dopisnice, ki je v nominali 3,5 pesov.

f. u.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V JULIJU 1983

Koroški kinematografi Crna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec, Mislina, Sentjanž in Kotlje bodo predvidoma v juliju predvajali naslednje filme.

MORNARJI V POSTELJI — danska drama, 1.—17. 7.

ZAMETNI PRSTI — it. komedija, 1.—17. 7.

VIKTOR VIKTORIJA — am. glasbeni, 7.—19. 7.

NA ZMAJEVI POTI — hongkonški pustol., 9.—21. 7.

RJOVENJE V HISI — angl. pustol., 9.—24. 7.

EROTIKA — angl. erotični, 10. do 20. 7.

VELIKA KAČA — nem. vestern, 11.—27. 7.

NOCI STREPTEASEA — kan. dokumentarni, 13.—31. 7.

BANANA JOE — it. pustol., 14.—26. 7.

BEG S PADALOM — am. akcijski, 15.—26. 7.

OD POLDNEVA DO TREH — am. vestern, 16.—27. 7.

TOM IN JERRY, DOBRA PRIJATELJA — am. risanka, 12.—26. 7.

ZADNJI VAL — avstral. triler, 15. do 31. 7.

LJUBICA POD POSTELJO — it. komedija, 21. 7. — 3. 8.

CESARSTVO ČUTIL — jap.-fr. drama FEST 79, 22. 7. — 7. 8.

PROTI VSEM ZASTAVAM — am. pustol., 23. 7. — 4. 7.

PRESTOL V KRVI — jap. zg., 28. 7. — 9. 8.

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem sodelavcem v vodstvu in pri strojih TOZD Stroj in deli za izkazano pozornost ter za zares drago in praktično darilo in prelepo spominsko trofejo ob mojem odhodu v pokoj. Prav tako srčno želim vsem sodelavcem TOZD Stroj in deli veliko delovnih uspehov in zares dobrega medsebojnega razumevanja in sodelovanja.

Franc Pori

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najtopleje zahvaljujem vam, vsem delavcem tozda SGV in Jeklolivarne, ki ste živeli in delali z menoj, za vse pozorno izrečene besede, vsa trajna spominska darila, ki spominjala me bodo vedno na vas. Želim vam še veliko srečnih in uspešnih delovnih dni ter čim več trdnega zdravja.

Franc Šegovec

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Kovačnice za izkazano čast in prelepo darilo. V prihodnje vam želim še veliko uspehov in zadovoljstva pri delu.

Ivan Kac

ZAHVALA

Ob svojem odhodu v pokoj se zahvaljujem delavcem tozodov ETS in RPT za spominska darila. Vušniku pa za poslovilne besede. Vsem želim še mnogo uspehov pri delu.

Ivan Lasnik

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta Edvarda Kričaja se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam pomagali v težkih dneh, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Posebej pa se zahvaljujem TOZD Orodjarna, KS Trg, DPO Železarne Ravne, govornikom za poslovilne besede, Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev, pevskemu zboru, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem skladiščne operative tozda Komerciala.

Zena Erna, sin Bojan in hči Andreja

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta Ivana Petriča se toplo zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem Vzmetarne, ETS, konstrukcijskega biroja, montaži stikalnic, pnevmatike ter osnovni šoli Koroški jeklarji za darovano cvetje.

Posebej se zahvaljujem lovčemu in gasilcem v Kotljah, ki so mu pripravili poslednje slovo, govornikom za poslovilne besede, Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev, g. župniku ter vsem, ki ste ga spremlili na njegovih zadnjih poti.

Zena, otroci in Viktor z družinami

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek. Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar. Telefon 861 131, int. 304.

Tiska ČGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Rotar, Strgar, S. Vevar in oddelek za informiranje.